

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถใน
การแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวอภิรดี ศรีสยาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF PEACE SUBJECT CURRICULUM EMPHASIZING ANALYTICAL
THINKING TO PROMOTE PROBLEM SOLVING ABILITIES BASED ON PEACEFUL
SOLUTION FOR LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL

Ms. Apiradee Srisiam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Social studies

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาวอภิรดี ศรีสยาม

สาขาวิชา

การสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทฉบับนี้

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดวงกมล สิ้นเพ็ง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร หงส์พนัส)

อภิรดี ศรีสยาม: การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (DEVELOPMENT OF PEACE SUBJECT CURRICULUM EMPHASIZING ANALYTICAL THINKING TO PROMOTE PROBLEM SOLVING ABILITIES BASED ON PEACEFUL SOLUTION FOR LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 177 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีและศึกษาผลของการใช้หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ (สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีซึ่งมีค่าความเที่ยงของแบบวัดเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบน (S.D) และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย 1) ได้หลักสูตรรายวิชาสันติภาพประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ โลกแห่งความแตกต่าง สันติภาพนั้นสำคัญไฉน สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ เคารพยอมรับสังคมเป็นสุข ร่วมมือร่วมใจเข้าใจเพื่อสันติ สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก 2) นักเรียนที่เรียนรายวิชาสันติภาพได้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหากว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาควิชา.....หลักสูตรและการสอน..... ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....การสอนสังคมศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....
 ปีการศึกษา.....2554.....

5183420027 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEYWORDS: PEACE / ANALYTICAL THINKING / PROBLEM SOLVING ABILITY / PEACEFUL SOLUTION

APIRADEE SRISIAM: DEVELOPMENT OF PEACE SUBJECT CURRICULUM EMPHASIZING ANALYTICAL THINKING TO PROMOTE PROBLEM SOLVING ABILITIES BASED ON PEACEFUL SOLUTION FOR LOWER SECONDARY SCHOOL LEVEL. ADVISOR: ASST. PROF. WALAI ISARANKURA NA AYUDHAYA, Ph.D., 177 pp.

The purposes of this research were to 1) develop peace subject curriculum emphasizing analytical thinking for promoting problem solving abilities 2) study the results of implementing peace subject curriculum. Participants consisted of 18 lower secondary school students who registered peace subject. The experiment tools were the lesson plans utilizing the cause and effect model. The experiment lasting 16 periods (2 periods per week, 50 minutes per 1 period) . The collecting data tool was students' abilities test on problem solving based on peaceful solution with its reliability was 0.86 . The data were analyzed by arithmetic mean (\bar{x}), standard deviation (S.D) and then were compared by t-test.

The results of this research were : 1) Peace subject was developed which consisted of 6 units : The world of differences, Peace is importance, Respect of others created happiness, Human rights and Peace, Cooperation for Peace , Peace starts from love. 2) The students who studied peace subject got Post-test scores on problem solving abilities higher than Pre-test scores at 0.01 level of significance.

Department :Curriculum and Instruction..... Student's Signature

Field of Study :Teaching Social Studies..... Advisor's Signature

Academic Year :2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีในความเป็นครู ท่านเป็นผู้ให้ความรู้ คำแนะนำ คอยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยยังต้องขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดวงกมล สิ้นเพ็ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ช่วยอ่านงานวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำที่ดีและให้ความรักความเมตตาโดยเสมอมารวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร หงส์พนัส ที่ให้คำปรึกษาและเมตตา

ขอขอบพระคุณอาจารย์วันทนา ทวีคุณธรรม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อนๆ พี่ๆ อาจารย์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมที่ให้กำลังใจและความห่วงใยตลอดทั้งความช่วยเหลือทุกอย่างด้วยความจริงใจ

ขอขอบคุณนายเพชร วิจิตรนาวิน ผู้ซึ่งคอยสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อนคนแรกในรั้วครุศาสตร์คนนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นเพื่อนคิด เป็นกำลังใจ ให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอขอบคุณนายชนมวิรัช ณ สงขลา ที่มอบความรัก ความห่วงใย ส่งแรงใจและให้กำลังใจ มอบรอยยิ้มและเตือนสติเมื่อยามท้อโดยเสมอมาตั้งแต่เมื่อเรียนปริญญาตรี

สุดท้ายขอขอบคุณความอบอุ่นภายในครอบครัว ความรักอันประเสริฐของคุณพ่อและคุณแม่ของผู้วิจัยที่ท่านคอยให้กำลังใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับข้าพเจ้ามาโดยตลอด และขอขอบคุณความรักความห่วงใยของพี่สาวของผู้วิจัยที่ทำทุกอย่างให้น้องคนนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ.....	12
2.1.1 ความหมายของสันติภาพ.....	12
2.1.2 ความสำคัญของสันติภาพ.....	13
2.2 การศึกษากับสันติภาพ.....	15
2.2.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษากับสันติภาพ.....	15
2.2.2 เนื้อหาการสอนสันติภาพ.....	16
2.3 ความหมาย สาเหตุและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	18
2.3.1 ความหมายของความขัดแย้ง.....	18
2.3.2 สาเหตุของความขัดแย้ง.....	18
2.3.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	19
2.3.3.1 การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี...	19
2.3.3.2 การแก้ไขปัญหาด้วยการบีบบังคับ.....	20

2.3.3.3	การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใช้กำลัง.....	20
2.4	ความหมายของการแก้ปัญหาและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา.....	20
2.4.1	ความหมายของการแก้ปัญหา.....	20
2.4.2	ความหมายของความสามารถในการคิด แก้ปัญหา.....	21
2.5	ความหมายและแนวคิด ทักษะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์.....	22
2.5.1	ความหมายของการคิดวิเคราะห์.....	22
2.5.2	แนวคิดของการคิดวิเคราะห์.....	24
2.5.3	ทักษะการคิดวิเคราะห์.....	27
2.5.4	องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์.....	27
2.6	ความหมายและความสำคัญของสันติวิธี.....	28
2.6.1	ความหมายของสันติวิธี.....	28
2.6.2	ลักษณะสำคัญและรูปแบบของสันติวิธี.....	30
2.6.3	กระบวนการและกลไกการส่งเสริมสันติวิธี.....	30
2.6.4	การใช้สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง.....	31
2.7	การเรียนรู้โลกศึกษากับสันติภาพ.....	31
2.8	รูปแบบการสอนสาเหตุและผลกับการสอนรายวิชาสันติภาพ.....	34
2.8.1	ลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนสาเหตุ และผล.....	36
2.8.2	การนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิด วิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ตามแนวสันติวิธี.....	38
2.9	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
2.9.1	งานวิจัยในประเทศ.....	39
2.9.2	งานวิจัยต่างประเทศ.....	40
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
3.1	การศึกษาค้นคว้า.....	42

3.2 การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ	43
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3.5 ดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก.....	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	177

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ทักษะการคิดวิเคราะห์.....	27
ตารางที่ 2	Steps of the cause and effect model	37
ตารางที่ 3	Cause and effect Organizer	38
ตารางที่ 4	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของมาตรฐาน ส 1.1	45
ตารางที่ 5	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของมาตรฐาน ส 2.1	45
ตารางที่ 6	หน่วยการเรียนรู้และแนวคิดสำคัญรายหน่วย.....	47
ตารางที่ 7	ประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับสันติภาพ	48
ตารางที่ 8	โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ.....	50
ตารางที่ 9	หน่วยการเรียนรู้แนวคิดและเนื้อหาที่สำคัญของรายวิชาสันติภาพ.....	51
ตารางที่ 10	คำต่างๆที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพ.....	52
ตารางที่ 11	โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ.....	59
ตารางที่ 12	หน่วยการเรียนรู้และแนวคิดสำคัญรายหน่วย.....	60
ตารางที่ 13	ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพ	61
ตารางที่ 14	การแสดงคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนว สันติวิธีระหว่างก่อนและหลังการทดลอง.....	108
ตารางที่ 15	การแสดงคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนว สันติวิธี.....	109
ตารางที่ 16	การเปรียบเทียบระดับคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา โดยแยกตามระดับสูง ปานกลาง และต่ำ.....	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการพึ่งพาอาศัยกัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือกันถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมากดังที่ อริสโตเติล นักปราชญ์ชาวกรีกได้กล่าวไว้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์อยู่เพียงคนเดียวตามลำพังไม่ได้ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจึงเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกัน สังคมเป็นแหล่งรวมคนหลายคนเข้าด้วยกัน คนแต่ละคนต่างก็มีชีวิต จิตวิญญาณ ความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้สังคมต้องเกิดปัญหาหรือมีความสับสนวุ่นวายขึ้นซึ่งเรียกว่าความขัดแย้ง ความขัดแย้งคือ สภาพการณ์ที่คนต่างมีเป้าหมายหรือความต้องการที่ขัดกัน(Incompatibility) ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ต้องมาอยู่ร่วมกัน ดังนั้นความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากเมื่อมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมและเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นมนุษย์จำเป็นต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งซึ่งบางคนก็หาทางออกที่ดีและหลายคนก็เลือกใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนของสังคมในการแก้ไขปัญหา โดยต้องสร้างความสามัคคีร่วมใจกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมของตนเองให้ดีและมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นรวมถึงความต้องการให้สังคมเกิดความสงบสุข เกิดสันติภาพ

สันติภาพ หมายถึงความสุขสงบทั้งในระดับภายในตน ระดับสังคมและระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมโลกในยุคปัจจุบันเป็นสังคมโลกที่ขยายกว้างเชื่อมต่อกัน ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากความคิดที่ต่างกันของมนุษย์ในสังคมส่งผลทำให้สังคมเกิดปัญหาต่างๆมากมาย เกิดสงคราม เกิดความขัดแย้ง แข่งขัน แย่งชิงทรัพยากร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมนำผลกระทบมาสู่สมาชิกของสังคมทำให้สังคมไม่สงบสุขดังนั้นจึงเห็นถึงความสำคัญของการที่มนุษย์จะต้องสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในสังคม ความจำเป็นในการสร้างสันติภาพโลกเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ส่งเสริมเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างชาติอย่างกว้างขวางโดยการให้ประเทศต่างๆเรียนรู้เรื่องราวของชนต่างเชื้อชาติเรื่องของประเทศชาติอื่นมากขึ้นแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก สงครามและความขัดแย้งกลับมีมากขึ้น ดังนั้นแนวทางในการที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดสันติภาพในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสันติภาพ รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสังคมแห่งสันติภาพดังที่ Harris and Morris (2003) สรุปว่า "There has been little or no discussion on either in educational

journals or in debates in professional education societies about peace building in school” การสร้างเสริมสันติภาพมิใช่เพียงระงับความขัดแย้งหรือความรุนแรงเท่านั้นแต่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีจิตใจไม่ชอบ(รังเกียจ) ความรุนแรง ด้วยการใช้อนุสัญญาอย่างมีเหตุผลเป็นการป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรง การป้องกันความขัดแย้งหรือความรุนแรงด้วยการใช้กลยุทธ์การสร้างสันติภาพ(Peace Building) เพื่อสร้างสันติวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพ (Culture of Peace) สันติวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพ เป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลใช้ป้องกันการเกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรง ซึ่งเป็นการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน องค์การยูเนสโกเสนอแนวคิดเรื่องสันติวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพโดยใช้สัญลักษณ์ของกลีบดอกไม้มี่มีทั้งหมด 6 กลีบ (Toh Swee-Hin, 2005 อ้างถึงใน วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2549) ซึ่งประกอบด้วย

1. การไม่รับวัฒนธรรมของการต่อสู้/การทำสงคราม(Dismantling the culture of war)
2. การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยุติธรรมและมีความรักความเข้าใจกัน(Living with justice and compassion)
3. การมีความเคารพนับถืออย่างมีวัฒนธรรม มีความประนีประนอมและมีความสามัคคี (Building Cultural respect, reconciliation and solidarity)
4. การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบ(Promoting human rights and responsibilities)
5. การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนกับโลกที่เป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัว(Living in harmony with the earth)
6. การสร้างสันติภาพภายในใจ(Cultivating inner peace)

นอกจากนี้ ร่างปฏิญญา Manifesto 2000 (อ้างถึงใน วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2549) ได้ระบุถึงหลักการปฏิบัติตน 6 ประการ ที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมสันติวัฒนธรรม ซึ่งร่วมกันร่างโดยกลุ่มผู้ได้รับรางวัลโนเบลด้านสันติภาพ

1. “ให้ความเคารพต่อชีวิตทั้งหมด” เคารพในชีวิตและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคลโดยไม่มี การแบ่งแยกชนชั้นหรือมีอคติใดๆ
2. “ไม่ใช้ความรุนแรง” โดยที่จะไม่ใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งทางร่างกาย เพศ จิตใจ เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะต่อพวกที่ด้อยโอกาสและอ่อนแออย่างเด็กและ เยาวชน

3. “แบ่งปันกับผู้อื่น” โดยแบ่งปันทั้งเวลาและทรัพยากรที่มีให้ด้วยจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยุติการเลือกที่รักมักที่ชัง ความไม่ยุติธรรมและการทุจริตทางการเมืองและเศรษฐกิจ
4. “รับฟังคนอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน” โดยมีเสรีภาพในการแสดงออกและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความเห็นและรับฟังผู้อื่น โดยไม่ยึดติดกับพวกของตน
5. “สงวนรักษาโลก” โดยส่งเสริมผู้บริโภคนให้มีพฤติกรรมรับผิดชอบ และให้ความเคารพต่อชีวิตทั้งปวง รวมทั้งรักษาความสมดุลของธรรมชาติบนโลก
6. “สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน” โดยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยการให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเคารพในหลักการประชาธิปไตยเพื่อร่วมสร้างสรรค์ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในรูปแบบใหม่

จากร่างปฏิญญา Manifesto 2000 ได้กล่าวถึงหลักการปฏิบัติตน 6ประการ ที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมสันติวัฒนธรรมจะเห็นว่าการจะทำให้เกิดสันติภาพได้นั้นมนุษย์จำเป็นต้องให้ความเคารพต่อชีวิตทั้งมวล ไม่ใช่ความรุนแรง การแบ่งปันกับผู้อื่น การรับฟังคนอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน การสงวนรักษาโลก การสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จากความสำคัญข้างต้นดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์สำนึกแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติหล่อหลอมทัศนคติ สอดแทรกความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกัน สำหรับในประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมไทยบนพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยซึ่งได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์โดยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” ใน 3 ด้าน(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ ทักษะชีวิต และความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงาน และเร่งผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการจัดการองค์ความรู้ พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรมและมีจิตสำนึกสาธารณะ

นอกจากนี้หากพิจารณาจากวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ที่ต้องการให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขและสังคมมีการบริหารจัดการที่ดี พัฒนาคน ชุมชนและสังคมให้มีความพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สังคมและการเมืองมีความมั่นคง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นจุดเน้นของการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้จึงต้องการเร่งสร้างความสงบสุขในสังคมโดยร่วมมือกันสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ส่งเสริมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหลักปฏิบัติร่วมกันทั้งสังคม พร้อมทั้งเสริมสร้างภาคราชการ การเมือง และประชาสังคมให้เข้มแข็ง ภายใต้หลักประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นที่เชื่อมั่นและไว้วางใจของประชาชน

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 3 ฉบับได้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นถึงสันติภาพดังเห็นจากความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในกระบวนการเรียนรู้จะต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องจัดทำสาระของหลักสูตรเพื่อความ เป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อ การศึกษาต่อโดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยสาระของหลักสูตรจะต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้

ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ก็ได้ระบุถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, ซื่อสัตย์สุจริต, มีวินัย, ใฝ่เรียนรู้, อยู่อย่างพอเพียง, มุ่งในการทำงาน, รักความเป็นไทย, มีจิตสาธารณะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในโลกยุคปัจจุบันดังนี้ ความสามารถในการสื่อสาร (Communication) ความสามารถในการคิด (Thinking) ความสามารถในการแก้ปัญหา(Problem Solving) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (Life Skill) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Technology) (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

จากสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญอย่างยิ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งในการเรียนการสอนผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำมาประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งปัญหาของตนเองและปัญหาของสังคม นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแก้ปัญหาแล้วการจัดกิจกรรมที่เน้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน เพราะความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ในด้านเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ คือ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ซึ่งทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ล้วนแล้วแต่เป็นเนื้อหาที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ เป็นวิชาที่สามารถนำหลักการต่างๆที่ได้เรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกันในสังคมเมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของผู้เรียนจากหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551 จะเห็นว่าเมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลกเพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ทุกสาระของวิชาสังคมศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสันติภาพให้เกิดขึ้นบนโลก สำหรับวิธีการสร้างเสริมสันติภาพให้เกิดขึ้นนั้น จะเกี่ยวข้องกับการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยใช้สันติวิธีในการจัดการกับปัญหา ดังที่นายพิชัย รัตนพล ประธานคณะกรรมการสถาบันยุทธศาสตร์สันติวิธี สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กล่าวไว้ เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งกล่าวถึงสันติวิธีว่า สันติวิธี เป็นวิธีเดียวที่เป็นธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนจึงสัมพันธ์และสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง เพราะความรุนแรงจะไม่สามารถทำให้การพัฒนาดำเนินใดๆ ดำเนินไปได้และอาจจะถอยหลัง สันติวิธีจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทุกด้าน(วันชัย วัฒนศัพท์,2547)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองดี รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ หากพิจารณาถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาการสร้างเสริมการสร้างสันติภาพแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการศึกษาเพื่อการอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นและความเป็นไปของโลก โดยอาจุภรณ์การเนื้อหาทั้ง 5 สาระของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังที่ Haessly (1985) กล่าวถึงเนื้อหาที่นักเรียนควรจะได้รับคือ การเน้นถึงจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องของโลกศึกษา สิ่งแวดล้อม การยอมรับความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม การรู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ แนะนำให้รู้หรือการรับรู้เกี่ยวกับบุคคลผู้ที่สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก โดยมีรายละเอียดเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้น สาเหตุและผลที่ได้รับจากความตึงเครียดและสงครามความพยายามที่จะแก้ปัญหาในระดับโลกและเน้นการมองปัญหาและการแก้ปัญหาในอนาคตดังนั้นหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยคำนึงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสันติภาพ สอนโดยฝึกทักษะให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของการสร้างสันติภาพโลกมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของสันติภาพและการรู้จักจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผลและด้วยสมรรถนะของผู้เรียนในเรื่องความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญในการเรียนรู้ในโลกปัจจุบันผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีซึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีโดยเน้นกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากในทุกลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนสาเหตุและผลซึ่งแบ่งเป็น 7 ขั้นในทุกลำดับขั้นเป็นขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีเหตุผลโดยในแต่ละขั้นมีการให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผล ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างเป็นข้อสรุปและสามารถสรุปหลักการได้ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพนี้มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนในสังคมแห่งสันติภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม รวมถึงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

2.2 เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีของนักเรียน

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 การพัฒนารายวิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนรายวิชาสันติภาพ

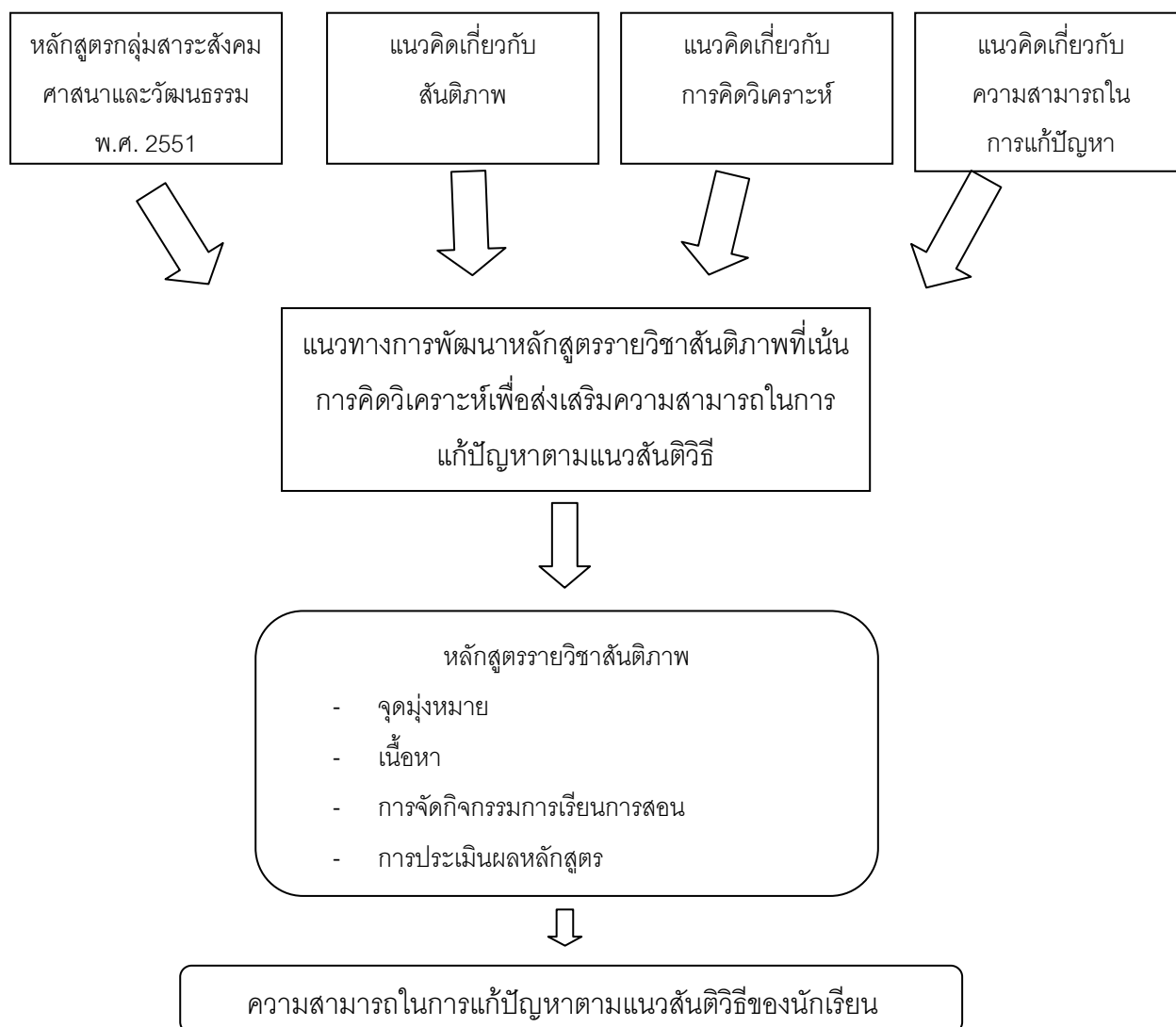
3.2 ประชากรที่ศึกษาคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สันติภาพ หมายถึง สภาวะที่สงบ ผู้คนดำรงชีวิตอย่างสงบสุขทั้งความสุขสงบทั้งในระดับภายในตน ระดับสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รวมถึงความปลอดภัยจากความรุนแรง การสร้างความไว้วางใจในหมู่มนุษย์และการมีความสมานฉันท์ต่อกัน

5.2 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดที่มีคุณลักษณะในการวิเคราะห์ 3 ประการ คือ วิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาคความขัดแย้งและปัญหาต่าง ๆ ด้วยการไม่ใช้ความรุนแรง และไม่ใช้ความรุนแรง

5.4 หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนสันติภาพ(วิชาเลือกเสรี)ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) และการประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ
 - 1.1 ความหมายของสันติภาพ
 - 1.2 ความสำคัญของสันติภาพ
2. การศึกษากับสันติภาพ
 - 2.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษากับสันติภาพ
 - 2.2 เนื้อหาการสอนสันติภาพ
3. ความหมาย สาเหตุและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.1 ความหมายของความขัดแย้ง
 - 3.2 สาเหตุของความขัดแย้ง
 - 3.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.3.1 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
 - 3.3.2 การแก้ไขปัญหาด้วยการบีบบังคับ
 - 3.3.3 การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใช้กำลัง
4. ความหมายของการแก้ปัญหาและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 - 4.1 ความหมายของการแก้ปัญหา
 - 4.2 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
5. ความหมายและแนวคิด ทักษะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
 - 5.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
 - 5.2 แนวคิดของการคิดวิเคราะห์
 - 5.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - 5.4 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

6. ความหมายและความสำคัญของสันติวิธี
 - 6.1 ความหมายของสันติวิธี
 - 6.2 ลักษณะสำคัญและรูปแบบของสันติวิธี
 - 6.3 กระบวนการและกลไกการส่งเสริมสันติวิธี
 - 6.4 การใช้สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง
7. การเรียนโลกศึกษากับสันติภาพ
8. รูปแบบการสอนสาเหตุและผลกับการสอนรายวิชาสันติภาพ
 - 8.1 ลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนสาเหตุและผล
 - 8.2 การนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ

1.1 ความหมายของสันติภาพ

นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของสันติภาพไว้ดังนี้

O'Connell James (1987) ได้เสนอความหมายของสันติด้วยตรรกะวิทยาว่าสันติเป็นคำ และเนื้อหาแนวคิดที่ชี้ถึงความสัมพันธ์ที่ดำเนินต่อเนื่องอยู่ทั้งในระดับบุคคล และระดับสังคม โดยอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคง ความประสานร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเคารพในสิทธิ การมีการสื่อสารทำความเข้าใจกันอย่างเพียงพอในลักษณะของความสุภาพอ่อนโยน รวมทั้งมีมาตรการที่จะแก้ไขความขัดแย้ง โดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง และมีความไวเนื้อเชื่อใจต่อกัน

P.Barash (1991) ให้ความหมายไว้ว่า สันติภาพไม่ใช่เพียงแต่เพื่อการหยุดยั้งสงคราม แต่ยังหมายถึงการดำรงชีวิตด้วยความหนักแน่นด้วยตัวเอง และช่วยกันแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยกว่า สรรสร้างควมไว้วางใจในหมู่มวลมนุษย์ ช่วยกันขจัดปัญหาความรุนแรง ความขัดแย้ง เพื่อสิ่งที่ดีกว่าด้วยความจริงใจให้เกิดสันติบนโลกมนุษย์

ประชุมสุข อาชวอำรุง (2529) ให้ความหมายสันติภาพไว้ว่า เป็นศัพท์ที่ใช้กับความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้หลายระดับด้วยกัน แต่ละระดับก็ให้มโนทัศน์ที่แตกต่างกันไปและได้อธิบายว่า สภาพหลักสูตรและการสอนของโลก (World of Curriculum and Instruction) ได้ทำการวิเคราะห์ออกเป็น 9 ระดับด้วยกันคือ

1. สันติภาพในบุคคล (Intrapersonal peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งในตัว คือ บุคคลคือ ผู้มีจิตใจสงบสุข
2. สันติภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งระหว่างบุคคล
3. สันติภาพภายในหมู่คณะ (Intragroup peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งในหมู่คณะ
4. สันติภาพระหว่างหมู่คณะ (InterGroup peace) สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งกันและกัน
5. สันติภาพในเผ่าพันธุ์ (Intracail peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งในแต่ละเผ่าพันธุ์
6. สันติภาพระหว่างเผ่าพันธุ์ (Interracail peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์ต่างๆ ซึ่งกันและกัน
7. สันติภาพภายในประเทศชาติ (Intranational peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งกันภายในชาติหนึ่งๆ

8. สันติภาพระหว่างประเทศชาติ(International peace) คือ สภาวะที่ไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างประเทศชาติต่างๆ
9. สันติภาพของโลก(World peace)คือสภาวะของโลกทั้งโลกเป็นปกติสุข ปราศจากสงคราม ความขัดแย้ง และมีความยุติธรรม

พระไพศาล วิสาโล (2530) กล่าวถึงสันติภาพตามนัยลบลอันได้แก่ ภาวะที่ปลอดพ้นจากการรบราฆ่าฟัน นั้นยังไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ ต้องมองให้ลึกถึงความหมายนัยบวกด้วย นั่นคือ สภาวะที่สงบราบรื่น ผู้คนดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และมีสมานฉันท์ต่อกัน โดยสรุปสันติภาพที่แท้จริง จะต้องครอบคลุมความหมายทั้ง 2 นัย กล่าวคือ ไม่เพียงแต่ปราศจากการรบราฆ่าฟัน หากยังต้องมีความยุติธรรมเป็นพื้นฐาน

วิทิต มันทาภรณ์ (2534) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสันติภาพว่า สันติภาพนั้นนอกจากจะมองว่าเป็น สัจจะที่ตรงข้ามกับสงคราม การใช้กำลัง การเผชิญหน้าโดยใช้อาวุธ หรือการเผชิญหน้าอื่นๆ ประเด็นของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอาจครอบคลุมกฎเกณฑ์ทางด้านสงครามการใช้กำลัง และการเผชิญหน้าโดยใช้อาวุธ อาชญากรรมสงคราม การป้องกันและการแก้ไข การเผชิญหน้าซึ่งทำลายสันติวิธี ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์การประนีประนอม และการพิพากษาเป็นหลัก และรวมไปถึง ความปรองดอง ทั้งกายและจิตใจ ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับการปรับปรุงสภาพของมนุษย์สิทธิของเขา และการปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีวิตไว้ได้ดี

สรุปได้ว่าสันติภาพ หมายถึง ความสุขสงบทั้งในระดับภายในตน ระดับสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความประสานร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเคารพในสิทธิ การไม่ใช้ความรุนแรง การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

1.2 ความสำคัญของสันติภาพ

ความสำคัญของสันติภาพเห็นได้จากการจัดตั้งสหประชาชาติขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศดังจะสามารรถเห็นได้จากมาตรา 1 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติที่ได้มีการระบุถึงจุดมุ่งหมายหลักประการนี้เป็นอันดับแรกไว้ดังนี้ (อ้างถึงใน กรวิภา กสานติกุล,2545)

“เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศและเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางนี้จะได้นำการร่วมกันอันมีผลจริงจัง เพื่อป้องกันและกำจัดการคุกคามต่อสันติภาพ และเพื่อระงับยับยั้งการกระทำการรุกรานหรือการทำลายสันติภาพโดยวิธีการอื่นๆและจะ

ดำเนินการโดยสันติวิธี และโดยสอดคล้องกับหลักการแห่งความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ไขกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ระหว่างประเทศอันจะนำไปสู่การทำลายสันติภาพ”

นอกจากจุดมุ่งหมายหลักของสหประชาชาติที่แสดงถึงความสำคัญของสันติภาพแล้วในระเบียบวาระเพื่อสันติภาพ (An Agenda for Peace) (An Agenda for Peace, 1992:online) ซึ่งเป็นข้อเสนอของอดีตนายกรัฐมนตรีสหประชาชาติ คือ นายบูโทรส บูโทรส-กาลีได้เสนอไว้ในปี ค.ศ. 1992 โดยตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและธรรมชาติของปัญหาระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจึงได้เสนอแนวทางเพื่อใช้เสริมสร้างประสิทธิภาพให้แก่การจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวกับสันติภาพที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นโดยบูโทรส-กาลีได้เสนอแนวทางดังต่อไปนี้ คือ

1. การทูตเชิงป้องกัน(preventive diplomacy) หมายถึง ความพยายามหาทางยุติข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายต่างๆ ก่อนที่ความขัดแย้งนั้นจะลุกลามกลายเป็นความขัดแย้งที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน การสืบหาข้อเท็จจริง ฯลฯ
2. การทำความตกลงสันติภาพ(peacemaking) หมายถึง การชักนำให้ฝ่ายที่เป็นศัตรูกันสามารถทำข้อตกลงกันได้ โดยอาศัยสันติวิธีตามที่ได้ระบุไว้ในหมวด 6 แห่งบัตรฯ
3. การรักษาสันติภาพ (peace-keeping) หมายถึง การส่งกำลังพลของสหประชาชาติเข้าไปในสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความยินยอมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยกองกำลังของสหประชาชาติจะประกอบด้วยทหาร พลเรือนและตำรวจ การรักษาสันติภาพเป็นเทคนิคในการขยายความเป็นไปได้ทั้งการป้องกันความขัดแย้งและการทำให้เกิดสันติภาพ
4. การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนถาวร (peace-building) หมายถึง การดำเนินการในการให้ความสนับสนุนและระบุถึงว่าสิ่งที่จะทำให้สันติภาพมีความเข้มแข็งและเป็นปึกแผ่นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นมาอีก

กล่าวโดยสรุปความต้องการให้เกิดสันติภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา เป็นการจัดการกับปัญหาที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพอย่างยั่งยืนได้

2. การศึกษากับสันติภาพ

2.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษากับสันติภาพ

หน่วยงานและองค์กรที่สำคัญได้สรุปถึงความสำคัญของการจัดการศึกษากับสันติภาพไว้ดังนี้

ยูเนสโก(UNESCO, 1974)ได้เริ่มโครงการโรงเรียนในเครือชายเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2496 โรงเรียนในโครงการนี้ได้เข้าร่วมโครงการสอนเรื่องต่างๆ มากมายทั้งในสถานที่จัดในชั้นเรียนและในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชนรอบข้างทั้งในรูปแบบของสาขาวิชาหลักสูตรและของกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ใหญ่ของยูเนสโกที่มุ่งหวังจะปลูกฝังความคิดและเผยแพร่การกระทำที่จะขจัดสงครามที่เริ่มต้นในจิตใจของมนุษย์โดยผ่านการศึกษาโดยการให้การศึกษเพื่อปลูกฝังสันติภาพให้เกิดขึ้นในมนุษย์นั้นสามารถสอนได้ทุกระดับเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กตามชั้นชมโลกจวบจนเป็นวัยรุ่น และวัยหนุ่มสาว เด็กจะได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคม

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน(The Universal Declaration of Human Rights:online) มาตราที่ 26 ระบุว่า “ประการแรกคนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างน้อยก็ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ การสอนในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับในขณะที่ในระดับเทคนิคและระดับวิชาชีพควรสอดคล้องกันในวงกว้าง ส่วนการศึกษาในระดับที่สูงกว่านั้นควรจะเปิดกว้างให้ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกัน ประการที่สองการศึกษาควรแสดงออกถึงบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และควรส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานด้วย นอกจากนี้ยังควรเอื้อให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และมิตรภาพ ระหว่างชาติ เชื้อชาติและศาสนา อีกประการหนึ่งการศึกษาควรก่อให้เกิดการพัฒนา ในกิจกรรมขององค์การสหประชาชาติเพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ อย่างไรก็ตามการศึกษาเพื่อสันติภาพและเพื่อสิทธิมนุษยชนนั้นก็ต้องการการสนับสนุนจากคนทุกคนด้วย เป้าหมายของการศึกษานั้นไม่เพียงแต่ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ในด้านวรรณกรรมหรือ วิทยาศาสตร์เท่านั้น หากเพื่อสร้างคนที่มีคุณค่า ในด้านจริยธรรมและการเป็นพลเมืองที่ดี การศึกษาควรมีเป้าหมายพื้นฐานเพื่อนำสังคมไปสู่ความสมบูรณ์แบบ เป้าหมายของ ระบบการศึกษาที่เน้นคุณค่าทางจริยธรรมควรมุ่งเน้น สังคมในอุดมคติซึ่งเป็นสังคมที่เป็นปัจเจก เป็นประชาธิปไตยให้คนมีส่วนร่วม มีการช่วยเหลือสนับสนุน และกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

กล่าวโดยสรุปการสร้างคนที่มีคุณค่าในด้านจริยธรรมและการเป็นพลเมืองที่ดีเป็นเป้าหมายของการศึกษาหน้าที่ของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องปลูกฝังสันติภาพให้เกิดขึ้นในมนุษย์สามารถสอนได้ทุกระดับ

2.1 เนื้อหาการสอนสันติภาพ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงเนื้อหาที่สำคัญและมีความจำเป็นในการสอนสันติภาพไว้ดังนี้ Haessly (1985) กล่าวถึงเนื้อหาที่นักเรียนควรจะได้รับคือ การเน้นถึงจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องของโลกศึกษา สิ่งแวดล้อม การยอมรับความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม การรู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ แนะนำให้รู้หรือการรับรู้เกี่ยวกับบุคคลผู้ที่สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก โดยมีรายละเอียดเนื้อหาในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเน้น สาเหตุและผลที่ได้รับจากความตึงเครียดและสงคราม ความพยายามที่จะแก้ปัญหาในระดับโลกและเน้นการมองปัญหาและการแก้ปัญหาในอนาคต

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้น ในเรื่องที่มีลักษณะคล้ายกับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ว่าเพิ่มขยายรายละเอียดให้มากขึ้นรวมทั้งต้องมีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ปัญหาการทิ้งระเบิดปรมาณูที่ฮิโรชิมาและนางาซากิ ซึ่งเสนอว่าปัญหาศาสนาเศรษฐกิจ ความเชื่อที่ส่งผลให้เกิดสงคราม แนวคิดพื้นฐานในปัจจุบันควรจะมีการบูรณาการหัวข้อต่างๆ เหล่านี้เข้าไปไว้ในหลักสูตร วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดนตรี ศิลปะศึกษา ภาษาวรรณคดี รวมทั้งสังคมศึกษา ด้วย

สำนักงานการศึกษาคาทอลิก เมืองเมลเบิร์นและกระทรวงศึกษาธิการแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (The Catholic Education Office;Melburne And The New South Wales Department of Education ,1986) ได้เลือกหัวข้อของเนื้อหาทางการศึกษาเพื่อสันติภาพไว้ 11 ข้อดังนี้

1. ความเข้าใจและความคิดเห็นของสันติภาพ สันติภาพคืออะไร
2. คริสเตียนดั้งเดิมและสันติภาพ
3. สันติภาพและการกระทำที่ประสบผลสำเร็จของบุคคล
4. ความรุนแรงและความไม่รุนแรง
5. ความขัดแย้ง การจัดการกับความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้ง
6. สงครามและการรุกรานของมนุษย์
7. ประเด็นของอาวุธนิวเคลียร์
8. สันติภาพและสิทธิมนุษยชน
9. สันติภาพและประเด็นของการพัฒนา
10. ความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม
11. โลกทัศน์ของการเปลี่ยนแปลง

Hanns-Fred Rathenow and Pared Smoker (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินดารัตน์, 2529)

ได้กล่าวถึงเนื้อหาสำคัญของสันติศึกษาในโรงเรียนของอังกฤษ 9 อันดับแรก คือ

1. ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ/การรวมเป็นหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชาติ
2. ข้อขัดแย้ง/ความไม่มั่นคงที่จะรุกรานกันของมนุษยชาติ
3. ปฏิกริยาของความไม่รุนแรง
4. ความไม่เสมอภาค
5. แนวป้องกันนโยบาย
6. เสรีภาพในบุคคล/ขบวนการกลุ่ม
7. ความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรม
8. การกระจายโภคภัณฑ์ทางสังคม/โครงสร้างความรุนแรง

Miller (อ้างถึงใน ไพพทอร์ย์ ดินลาร์ตัน, 2529) เสนอว่าโปรแกรมสันติศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสมควร “สอนให้เข้าใจความจริงเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของอาวุธใหม่ๆ ประวัติและพัฒนาการในความพยายามส่งเสริมและควบคุมความขัดแย้งระหว่างชาติ การแข่งขันกันสร้างอาวุธนิวเคลียร์และผลของสงครามนิวเคลียร์ต่อคนและชีวภาพอื่นๆ”

กลุ่มสหประชาชาติศึกษา (United Nation Education อ้างถึงใน ไพพทอร์ย์ ดินลาร์ตัน, 2529) ได้จัดทำคู่มือสำหรับนักเรียนครอบคลุมเรื่องของ

1. คำอธิบายของสันติภาพ
2. การพัฒนาโลกและการลดอาวุธ
3. ความขัดแย้งและการแก้ไขข้อขัดแย้ง
4. ความแตกต่างซึ่งความเข้าใจอันดี
5. การสื่อสาร การร่วมมือกัน และการตัดสินใจในระบบกลุ่ม
6. ความสอดคล้องในความร่วมมือกัน

ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล (ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล, สัมภาษณ์, 2535) ได้เสนอถึงลักษณะของเนื้อหาวิชาสันติศึกษาว่า ควรเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชน (เชื้อชาติ เพศ ศาสนา) การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ชุมชนของเด็กนักเรียนและชุมชนใกล้เคียง ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นคนที่มีสภาพที่ดีกว่าช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่า

จุมพล พูลภัทรชีวิต (จุมพล พูลภัทรชีวิต, สัมภาษณ์, 2535) ได้เสนอถึงเนื้อหาของวิชาสันติศึกษาว่า ควรเน้นเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างภายในในระบบ และระหว่างระบบยกตัวอย่างจากระบบทางนิเวศวิทยา ชีววิทยาและสังคมวิทยา

กล่าวโดยสรุปเนื้อหาที่เน้นเกี่ยวกับโลกศึกษา การยอมรับความแตกต่าง ปัญหาต่างๆของโลก ความเข้าใจกัน ความรุนแรง ความขัดแย้งและสงคราม สันติภาพและสิทธิมนุษยชน สภาพแวดล้อม ความเสมอภาค ความแตกต่าง ความร่วมมือกันและการพึ่งพาอาศัยกัน เป็นเนื้อหาที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนสันติภาพ

3. ความหมาย สาเหตุและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

3.1 ความหมายของความขัดแย้ง

David (1974) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้ง (conflict) หมายถึงการที่ทั้งสองฝ่ายมีการรับรู้ที่ไปด้วยกันไม่ได้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ หรือจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะการรับรู้ว่าจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ตาม คนที่อยู่ในความขัดแย้งจะมีความรู้สึกว่า ถ้าหากฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายหนึ่งก็จะแพ้

Robin (1974) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้งหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความไม่เป็นมิตร หรือตรงกันข้ามกันทุกชนิด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำอธิบาย “ขัดแย้ง” ว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่ายอื่น ขึ้นไว้ ส่วน “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงกัน ไม่ลงรอยกัน ต้านไว้ ทานไว้ ความขัดแย้ง หมายถึง “สภาพความไม่ลงรอยกัน คือไม่ยอมทำตามและยังมีความต้านทานไว้”

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2531) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้ง (conflict) คือ สภาพการณ์ที่คนหรือกลุ่มคน เกิดความไม่เข้าใจกัน มีความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือคับข้องใจที่จะปฏิบัติงาน

สมยศ นาวิการ (2540) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้ง คือการไม่เห็นพ้องที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างบุคคลสองคน หรือกลุ่มสองกลุ่ม หรือมากกว่า ภายใต้ความขัดแย้งขององค์การ บุคคล หรือกลุ่ม อาจจะขัดขวางเป้าหมาย หรืองานระหว่างกัน

กล่าวโดยสรุป ความขัดแย้ง คือ ความไม่เข้าใจกัน ความตรงข้ามกัน สภาพไม่ลงรอยกัน ความไปด้วยกันไม่ได้ สภาพที่เกิดความคับข้องใจซึ่งสภาพต่างๆเหล่านี้เกิดมาจากความแตกต่างกัน

3.2 สาเหตุของความขัดแย้ง

ในอดีตมนุษยชาติมีปัญหาความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ทั้งขัดแย้งทางความคิดและการกระทำ ซึ่งนำไปสู่การต่อสู้หรือทำสงครามทำลายล้างกันโดยมีสาเหตุมาจากความต้องการแย่งชิงดินแดนและที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำและอาหาร ทรัพยากรและกวาดต้อนผู้คน เพื่อนำมาใช้เป็นกำลังแรงงาน ความขัดแย้งในความเชื่อและศาสนา ความแตกต่างทางด้านอารยธรรม ระหว่างชนชาติใหญ่ที่เจริญรุ่งเรืองกับชนชาติอื่นๆที่ล้าหลังด้วยความสำเร็จ สำหรับความขัดแย้งในสมัยใหม่ เมื่อ

ชาติตะวันตกเริ่มเดินทางสำรวจทางทะเลในคริสต์ศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา ความขัดแย้งระหว่างมนุษยชาติได้เพิ่มทวีขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยมีสาเหตุดังนี้

- (1) ความต้องการแหล่งวัตถุดิบและตลาดระบายสินค้า
- (2) ความต้องการสินค้าจากภูมิภาคอื่นๆ ของโลกที่ทวีปยุโรปยังไม่มี
- (3) การเผยแพร่คริสต์ศาสนาในดินแดนที่ผู้คนนับถือศาสนาอื่นๆ
- (4) ความต้องการสร้างชาติของตนให้ยิ่งใหญ่ตามแนวทางของลัทธิจักรวรรดินิยม
- (5) ความเหนือกว่าด้านกำลังอาวุธและศักยภาพในการทำสงครามของชาติมหาอำนาจ
- (6) ความเชื่อเรื่อง "ภาระของของมิชชันนารี" ถือว่าเป็นหน้าที่ของชนชาติตะวันตกซึ่งมีความ

เจริญอารยธรรมสูงกว่า จะต้องเข้าไปปกครองดินแดนที่ล่าหลังและช่วยพัฒนาประชาชนที่ด้อยความเจริญในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

ในยุคปัจจุบันภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1939-1945) สิ้นสุดลง ความขัดแย้งของมนุษยชาติในสมัยปัจจุบันยิ่งเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจ การแข่งขันด้านอาวุธ ลัทธิชาตินิยม (Nationalism) ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ระหว่างชนชาติต่างๆ การต่อต้านบทบาทของชาติมหาอำนาจ

3.3 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

วันชัย วัฒนศัพท์ (2547) ได้กล่าวถึงวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งซึ่งแบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการบีบบังคับ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการใช้กำลัง ซึ่งอธิบายไว้ดังนี้

3.3.1 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี แบ่งออกได้ เป็น 2 วิธี

3.3.1.1 วิธีทางการทูตและการเมือง การแก้ปัญหาวิธีนี้โดยทั่วไป

มักจะเป็นเรื่องของการยินยอมตกลงหรือการประนีประนอมระหว่างคู่กรณีเป็นสำคัญ หากคู่กรณีไม่ยินยอมก็ไม่มีอำนาจอื่นใดมาบังคับได้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีทางการทูตและการเมืองยังสามารถแบ่งได้เป็นหลายวิธี ดังนี้ การเจรจาโดยตรง การเป็นคนกลาง การไกล่เกลี่ย การสืบสวนหาข้อเท็จจริง การประนีประนอม

3.3.1.2 วิธีทางกฎหมาย วิธีทางกฎหมายนับว่าเป็นวิธีที่มีความ

ยืดหยุ่นน้อยกว่าวิธีการทางการทูตและการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะต้องตีความตามตัวบทกฎหมาย และเมื่อมีการตัดสินออกมาก็จะต้องมีการดำเนินการตามคำตัดสินและผูกพันคู่กรณี

วิธีการทางกฎหมายยังแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ การตั้งศาลอนุญาโตตุลาการ และการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

3.3.2 การแก้ไขปัญหาด้วยการบีบบังคับ วิธีการนี้รัฐจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธีไม่สัมฤทธิ์ผลเป็นการแสดงท่าทีของรัฐว่าเขาจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาให้ได้ อันจะทำให้มีผลในทางจิตวิทยา รัฐจะใช้มาตรการนี้เพื่อปกป้องสิทธิตามกฎหมายของตนและลงโทษผู้กระทำผิด โดยไม่มีการประกาศสงครามอย่างเป็นทางการ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

3.3.2.1 รีทอร์ชัน (Retortion) เป็นวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ก็ไม่เป็นมิตรที่รัฐหนึ่งกระทำเพื่อตอบแทนการกระทำของอีกรัฐหนึ่งที่ไม่เป็นมิตร แต่ก็เป็นการกระทำที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศเช่นกัน เช่น การตัดความสัมพันธ์ทางการทูต การยกเลิกสิทธิพิเศษเกี่ยวกับภาษีศุลกากร

3.3.2.2 รีไพลซอล (Reprisal) เป็นมาตรการที่รัฐหนึ่งกระทำโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อตอบโต้บังคับให้อีกรัฐหนึ่งซึ่งเริ่มกระทำผิดกฎหมายก่อนให้มาทำความตกลงข้อพิพาทหรือเคารพในสิทธิของตน รีไพลซอลทำได้หลายรูปแบบ เช่น การไม่ยอมปฏิบัติตามพันธกรณีในสนธิสัญญาหรือการยึดทรัพย์สินของรัฐผู้ก่อความเสียหาย เป็นต้น นอกจากนี้ รีไพลซอลยังอาจจะหมายรวมถึงการบอยคอต (Boycott) หรือการคว่ำบาตรเอมบาร์โก (Embargo) หรือการห้ามเรือเข้าออกจากเมืองท่า การปิดล้อมทะเลอย่างสันติ การเข้าแทรกแซงในกิจการของประเทศอื่น เป็นต้น

3.3.3 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการใช้กำลัง วิธีการนี้รัฐมักจะใช้เป็นวิธีการสุดท้ายเมื่อไม่สามารถใช้วิธีการอื่น ๆ ได้แล้ว การนำเอาความรุนแรงมาใช้มีหลายระดับระดับที่สูงที่สุดคือ การทำสงคราม

กล่าวโดยสรุปวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งมีด้วยกันหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการบีบบังคับ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการใช้กำลังและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี แต่วิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธีเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดอย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่ใช้ความรุนแรงและการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

4. ความหมายของการแก้ปัญหาและความสามารถในการแก้ปัญหา

4.1 ความหมายของการแก้ปัญหา

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้กำหนดความหมายของการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

Osborn (1954) ให้ความหมายว่า การแก้ปัญหา เป็นความสามารถที่เป็นทักษะพื้นฐานของมนุษย์ที่สามารถสร้างขึ้นให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคนได้เป็นความพยายามของมนุษย์ในการเอาชนะอุปสรรคด้วยวิธีการระดมสมอง หาแนวคิดเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้หมดไป

Anderson (1974) อธิบายว่า การแก้ปัญหาเป็นความพยายามที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย

Van Dijk และ Kintsch (1983) นิยามว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทางสมอง หรือขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

กันยา สุวรรณแสง (2534) ให้ความหมายว่า การแก้ปัญหาคือการคิดหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย เมื่อมีการตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้แต่มีอุปสรรคขัดขวางไม่ทำให้บรรลุเป้าประสงค์จึงเกิดปัญหาขึ้น บุคคลจะพยายามคิดหาวิธีขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไป เป็นการคิดที่มีจุดมุ่งหมาย

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2537) ได้ให้ความหมายว่าการแก้ปัญหาคือกระบวนการทำงานที่สลับซับซ้อนของสมอง ในการรวบรวมและเชื่อมโยงความคิดหรือประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นทุติยภูมิ มีลักษณะเป็นทักษะและสามารถพัฒนาได้

สุวิทย์ มุลคำ (2547) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถทางสมองในการขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับตนเองและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวัง

กล่าวโดยสรุป การแก้ปัญหาเป็นความสามารถที่เป็นทักษะพื้นฐานของมนุษย์ โดยต้องอาศัยขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้

4.2 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

เมื่อเกิดสถานการณ์ต่างๆที่ไม่พึงประสงค์ การศึกษาและการหาวิธีการในการแก้ปัญหามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นนักวิชาการและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

Gagne (1970) ได้อธิบายความหมายของการแก้ปัญหาไว้ว่า ความสามารถในด้านการคิดแก้ปัญหาของการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเป็นการเลือกเอาวิธีการหรือ กระบวนการที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นโดยอาศัยความรู้แจ้งหรือความหยั่งเห็น (Insight) ในปัญหาอย่างถ่องแท้เสียก่อนจึงจะแก้ปัญหา

Bourne, Ekstrand และ Dominoski (1971) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไว้ดังนี้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการใช้

ประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการแสดงความรู้ ความคิดของ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในปัจจุบันโดยนำมาจัดเรียงลำดับใหม่เพื่อผลของความสำเร็จใน จุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง

Nickleson (1984) ได้กล่าวสรุปความว่า การคิดแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัย ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เมื่อแก้ไขปัญหาก็ต้องคิดหาและดึงความรู้เก่าที่สามารถ นำมาทำความเข้าใจกับปัญหาและแนวคิดในการแก้ปัญหาได้มาใช้ การที่บุคคลมีความรู้มาก ๆ ไม่ได้รับประกันว่าจะสามารถแก้ปัญหาสำเร็จได้ แต่แน่นอนว่าหากบุคคลไม่มีความรู้ บุคคลจะไม่มี ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้ ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นสิ่งที่เสริมและมีความสัมพันธ์ต่อกัน คนเราแก้ปัญหาไม่ได้หากไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น และเมื่อคนเราแก้ปัญหาในเรื่องใดๆ ก็จะทำให้ความรู้ในเรื่องนั้นๆ แรกคายมากขึ้น

Krulik และ Rudnick (1993) ได้ให้ความหมายของการแก้ปัญหาว่า การแก้ปัญหาเป็น กระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้ก่อนที่จะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในสภาพการณ์ที่ไม่ คืบเคย กระบวนการแก้ปัญหาเริ่มต้นจากการเผชิญหน้ากับปัญหาและยุติลงเมื่อได้คำตอบที่บรรลุ วัตถุประสงค์ นักเรียนจะสังเคราะห์สิ่งที่เขาได้เรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ อื่นได้

วรรณดี วรรณศิลป์ (2523) ได้สรุปความหมายของการคิดแก้ปัญหาไว้สอดคล้องกับ May (1970) ว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นพฤติกรรมหรือวิธีการที่ซับซ้อนต้องอาศัยความรู้ ความคิด ประสบการณ์ วิธีการ และขั้นตอนในการศึกษาปัญหา เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ ต้องการ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2534) ได้กล่าวถึง การแก้ปัญหาว่าหมายถึงการตัดสินใจกระทำอย่างใด อย่างหนึ่ง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังหรือสภาวะการณ์ที่ทำให้เกิด ภาวะที่จะต้องตัดสินใจ เลือกทางใดทางหนึ่ง

ประสาธ อิศรปริดา (2538) ได้ให้คำจำกัดความของการแก้ปัญหาว่า “เป็นกระบวนการที่ ซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยทั้งการคิด ประสบการณ์และการรับรู้ต่างๆ แต่บางครั้งประสบการณ์หรือนิสัย เดิมและการรับรู้ก็อาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการแก้ปัญหาได้”

กล่าวโดยสรุป ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เป็นการแสดงความสามารถทางสมอง จากการเรียนรู้ การคิดและวิเคราะห์ข้อมูล จากประสบการณ์เดิมนำมาเข้าสู่วิธีการหรือขั้นตอน ในการศึกษา เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

5. ความหมาย แนวคิด ทักษะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

5.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถด้านหนึ่งของสมองโดยนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษาและให้ความหมายไว้ดังนี้

Dewey (1933) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญไตร่ตรอง โดยอธิบายขอบเขตของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก และสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

Bloom (1972) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการอ้างถึงความสามารถในการจำแนกเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ตามแต่องค์ประกอบและสามารถหาความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งนำไปสู่การใช้เทคนิคและแสดงหลักการในการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วน ทักษะการวิเคราะห์มักถูกกำหนดให้เป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ปรัชญาและอักษรศาสตร์ เนื่องจากทักษะการวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ที่สูงกว่าความเข้าใจ (Comprehensive) และการประยุกต์ (Application) ผู้เรียนจึงต้องมีทั้งความเข้าใจในเนื้อหาและโครงสร้างของสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษามาก่อน

Banks (1985) ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนต่างๆ ของข้อมูลและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในแต่ละส่วนของข้อมูล

Hannah และ Michaelis (Hannah and Michaelis, 1997 อ้างถึงใน ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ, 2539) ได้กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยของสิ่งต่างๆ เพื่อดูความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการของความเป็นไป

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2539) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไรมีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผลและที่เป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

ลัดดา ภูเกียรติ (2542) ได้ระบุนิยามของทักษะการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถ 3 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการแยกส่วนที่สำคัญออกจากส่วนที่ไม่สำคัญ 2) ความสามารถในการโยงสิ่งที่สำคัญกับหลักการได้ และ 3) ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญได้

อรพรรณ พรสีมา (2543) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะการคิดระดับกลางซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาต่อจากทักษะการคิดพื้นฐาน มีการพัฒนาแง่มุมของข้อมูลโดยรอบด้านเพื่อหาเหตุผลและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

ฝ่ายวิชาการเอ็กซ์เปอร์เน็ท (ฝ่ายวิชาการเอ็กซ์เปอร์เน็ท,2544) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดในเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผล

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ให้ความหมายของ การคิดเชิงวิเคราะห์ ว่าหมายถึงการจำแนกองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น จากความหมายสามารถสรุปได้ว่า เป็นการคิดที่มีการจัดระบบของข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นส่วนๆ ในแต่ละองค์ประกอบ จากนั้นเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบด้วยหลักการอย่างมีเหตุผล

เพ็ญศรี จันทรวงศ์ (2545) ได้อธิบายคำว่า การคิดวิเคราะห์เป็นวิธีการคิดแยกแยะองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ การคิดในระดับนี้ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลทางทฤษฎีมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จึงสามารถอธิบายได้ว่า เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้อยู่ในสภาพใด และอาจบอกได้ว่ามีแนวโน้มไปในทางใด

สุวิทย์ มูลคำ (2547) การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ตามแต่ละองค์ประกอบ และสามารถหาความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบว่าสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งนำไปสู่การใช้เทคนิคและแสดงหลักการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะต้องมีคุณลักษณะในการวิเคราะห์ 3 หลัก คือ วิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ วิเคราะห์หลักการ

5.2 แนวคิดของการคิดวิเคราะห์

ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถของนักเรียนในการระบุข้อสรุปและการให้เหตุผลในการสนับสนุน แนวคิดของการวิเคราะห์ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การจำแนกข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ 2) การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในแต่ละองค์ประกอบ และ 3) เปรียบเทียบข้อมูลแต่ละส่วนด้วยหลักการที่มีเหตุผล ซึ่งหลักการแต่ละด้านมีลักษณะความสามารถที่แตกต่างกัน (Bloom, B.S., 1972)

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1.1 ความสามารถในการยอมรับในข้อตกลงที่ไม่ได้ระบุไว้

- 1.2 ทักษะในการจำแนกความจริงจากข้อสมมติฐาน
- 1.3 ความสามารถในการจำแนกความจริงเด่นชัดจากแนวคิดที่เป็นมาตรฐาน
- 1.4 ทักษะในการบ่งชี้และพินิจพิเคราะห์ระหว่างกระบวนการพฤติกรรมที่อ้างอิงจากตัวเองและกลุ่ม
 - 1.5 ความสามารถที่บ่งชี้ข้อสรุปเด่นชัดจากแนวคิดที่สนับสนุน
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประกอบด้วย
 - 2.1 ทักษะในความเข้าใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างแนวคิดในแต่ละบท
 - 2.2 ทักษะในการระลึกในส่วนของเหตุผลของการตัดสินใจ
 - 2.3 ความสามารถในการระลึกซึ่งเป็นความจริงหรือสมมติฐานเป็นสำคัญ หรือ ข้อโต้แย้ง
 - 2.4 ความสามารถในการตรวจสอบความเที่ยงของสมมติฐานซึ่งให้ข้อมูลและข้อสันนิษฐาน
 - 2.5 ความสามารถในการจำแนกความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบจากส่วนอื่นๆ ของความสัมพันธ์
 - 2.6 ความสามารถในการจำแนกความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลในข้อโต้แย้ง ไปยังจำแนกความเกี่ยวข้องจากข้อมูลที่นอกเหนือ
 - 2.7 ความสามารถในการสืบหาความผิดปกติของข้อมูลตามหลักตรรกะ
 - 2.8 ความสามารถในการระลึกความสัมพันธ์และรายละเอียดที่สำคัญหรือไม่สำคัญในข้อมูลนั้น
3. การวิเคราะห์หลักการ ประกอบด้วย
 - 3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ในส่วนประกอบ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และความหมายของการผลิตในแต่ละองค์ประกอบ
 - 3.2 ความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน ความสามารถในการวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นผู้เขียนและความรู้สึกที่มีต่องาน
 - 3.3 ความสามารถในการระบุความสอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งเน้น หรือลักษณะของแนวคิดและความรู้สึก
 - 3.4 ความสามารถในการวิเคราะห์เห็นถึงส่วนที่เป็นโฆษณาชวนเชื่อ
 - 3.5 ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงจุดที่เป็นอคติของผู้เขียน

พัชรภรณ์ พิมละมาศ (2544) ได้กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ว่ามีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การวิเคราะห์หลักการ โดยแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะการคิดวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อเท็จจริงออกจากข้อสันนิษฐาน และสรุปข้อความหรือข้อมูลนั้น ได้แก่

- 1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ ในข้อมูล
- 1.2 ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่นๆ
- 1.3 ความสามารถในการแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน
- 1.4 ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปจากข้อความปลีกย่อย
- 1.5 การบอกสิ่งที่จูงใจและพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและของกลุ่ม

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับส่วนอื่นได้แก่

- 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความและข้อความต่างๆ
- 2.2 การรู้ได้ว่ามีสิ่งใดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 2.3 การแยกแยะความจริง หรือสมมติฐานที่เป็นใจความสำคัญหรือข้อโต้แย้งที่นำมาสนับสนุนข้อสมมติฐาน
- 2.4 การตรวจสอบสมมติฐานที่ได้มาจากการแบ่งแยกความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลจากความสัมพันธ์อื่นๆ
- 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้ง แบ่งแยกสิ่งที่ตรง ไม่ตรงกับข้อมูลได้
- 2.6 สร้างความสัมพันธ์และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญ

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์ระบบ หลักการ โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกันรวมไปถึงความชัดเจนและไม่ชัดเจน ในการวิเคราะห์หลักการต้องวิเคราะห์แนวคิดจุดประสงค์และมโนทัศน์ได้แก่

- 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความและความหมายขององค์ประกอบ
- 3.2 วิเคราะห์รูปแบบในการเขียน
- 3.3 วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นของผู้เขียนหรือลักษณะของผู้เขียนในด้านต่างๆ
- 3.4 วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่างๆ

กล่าวโดยสรุป ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถของนักเรียนในการระบุข้อสรุป และการให้เหตุผลในการสนับสนุน แนวคิดของการวิเคราะห์ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การจำแนกข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในแต่ละองค์ประกอบ และเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละส่วนด้วยหลักการที่มีเหตุผล

5.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทิสนา เขมมณี และคณะ (2544) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 ทักษะการคิดวิเคราะห์

	ความหมาย	ขั้นตอนการคิด	ตัวบ่งชี้ การคิดวิเคราะห์
การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	การจำแนก แยกแยะสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง/เรื่องใดเรื่อง หนึ่งเพื่อค้นหา องค์ประกอบแล ความสัมพันธ์ ระหว่าง องค์ประกอบ เหล่านั้นเพื่อช่วย ให้เกิดความ เข้าใจในเรื่องนั้น	1. ศึกษาข้อมูล 2. ตั้งวัตถุประสงค์ในการ วิเคราะห์ข้อมูล 3. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนกแยกแยะข้อมูล 4. แยกแยะข้อมูลตาม เกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เห็น องค์ประกอบของสิ่งที่ วิเคราะห์ 5. หาความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่างๆ และ ความสัมพันธ์ของข้อมูลใน แต่ละองค์ประกอบ 6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ 7. นำเสนอผลการวิเคราะห์ มาสรุปตอบคำถามตาม วัตถุประสงค์	1. สามารถกำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2. สามารถแยกแยะ ข้อมูลได้ตามเกณฑ์ 3. สามารถบอก ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่างๆ และ ความสัมพันธ์ของข้อมูล ในแต่ละองค์ประกอบ 4. สามารถนำเสนอผล การวิเคราะห์ มาสรุป ตอบคำถามตาม วัตถุประสงค์

5.4 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

Bloom(1972) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ว่ามีองค์ประกอบ 3 ด้าน
ดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งสามารถวัดได้จากการบอกได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น บอกจุดประสงค์ของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถวัดได้จากการระบุความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ ว่าเชื่อมโยงอย่างไร โดยมีเหตุผลประกอบ
3. วิเคราะห์หลักการ ซึ่งสามารถวัดได้จากการสร้างหลักการที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของประเด็นได้อย่างสมเหตุสมผล

6. ความหมายและความสำคัญของสันติวิธี

6.1 ความหมายของสันติวิธี

มีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงความหมายของสันติวิธีไว้ดังนี้

ศุภย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ความหมายว่า สันติวิธี คือ การลงมือกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง มิใช่เพราะเหตุผลทางศีลธรรมเท่านั้น หากยังเป็นเพราะข้อเท็จจริงที่ว่า การใช้ความรุนแรงตอบโต้มีแต่จะเพิ่มความรุนแรงให้มากขึ้น นอกจากนี้สันติวิธียังรวมถึงการสร้างเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อมุ่งขจัดไปที่รากเหง้าของความรุนแรงโดยเฉพาะความไม่เป็นธรรมทางสังคมให้ลดน้อยลง

มาร์ค ตามไท (อ้างถึงในวันชัย วัฒนศัพท์, 2547) ได้กล่าวถึงสันติวิธีไว้ว่า “สันติวิธีนั้นมียุสองลักษณะคือ สันติวิธีในการต่อสู้เรียกร้องให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการและสันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง” โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สันติวิธีในการต่อสู้หรือเรียกร้อง (Peaceful Demonstrate/Protest): แนวทางในการต่อสู้นี้เป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้ เมื่อ เกิดความไม่พอใจหรือมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้มีอำนาจ มีการดำเนินการในลักษณะของการประท้วง หรือ การเรียกร้อง หรือการต่อสู้โดยการยื่นหนังสือขอเข้าพบ หรือ การชุมนุมกันเพื่อแสดงออกถึงความไม่เห็นด้วย หรือ แสดงออกถึงความเห็นที่แตกต่างจากผู้มีอำนาจ โดยสงบ สันติ ไม่มีอาวุธ การต่อสู้ในแนวทางนี้จะมีชื่อเรียกกันว่า “การดื้อแพ่ง” (Civil Disobedience) ซึ่งแนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีต้นแบบจากแนวทางการต่อสู้แบบ “อหิงสา” ของ มหาตมาคานธี ในการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของอินเดีย

2. สันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Peaceful Conflict Resolution): สำหรับแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหลักจากที่ความขัดแย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว และพยายามที่จะยุติความขัดแย้งโดยการใช้แนวทางที่สันติ ซึ่งแนวทางที่เด่นชัดที่สุดได้แก่ การเจรจาไกล่เกลี่ย (Negotiation) กันเองระหว่างคู่พิพาท หรือ โดยมีคนกลางซึ่งเป็นบุคคลที่สาม (เป็นบุคคลเพียงคน

เดียวหรือหลายคนก็ได้) ช่วยในกระบวนการไกล่เกลี่ยและไม่ได้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดแต่จะเป็นผู้กำกับพิจารณาให้ดำเนินไปได้อันจะนำไปสู่ทางออก คือการยุติความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ,2546) สันติวิธี หมายถึง วิธีที่จะก่อให้เกิดความสงบ เช่น เจริญสงบศึกโดยสันติวิธี

คณะอนุกรรมการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีให้ความหมายของสันติวิธีว่าน่าจะประกอบด้วย 3 แง่มุม ดังต่อไปนี้

1. การแก้ปัญหาโดยไม่ใช้วิธีรุนแรง เช่น จัดการกับผู้ชุมนุมโดยไม่ใช้อาวุธ หรือต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมด้วยการชุมนุมอย่างสงบ การตื้อแพ่ง หรือการคว่ำบาตร ทั้งนี้รวมไปถึงการไม่ตอบโต้ความรุนแรงด้วยความรุนแรง

2. การขจัดเงื่อนไขแห่งความรุนแรงและสร้างเงื่อนไขแห่งสันติวิธี เช่น การดูแลมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน การขจัดความยุติธรรม การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องชุมชน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมปลอดพ้นจากความยากไร้ ได้รับการปฏิเสธร้อยอย่างเสมอภาคและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การได้รับความเคารพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

3. ทักษะคติที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น ความเอื้ออาทร ความห่วงใย ความใจกว้าง ยอมรับความหลากหลาย และเคารพความแตกต่าง การรู้จักให้อภัย ไม่แบ่งเขาแบ่งเรา รวมถึงทักษะที่ว่าความรุนแรงมิใช่ทางออกจะแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนและได้ผลต้องสันติวิธี

โคทม อารียา (2546) กล่าวถึงสันติวิธีว่า สันติวิธี คือวิธีการจัดการกับความขัดแย้งวิธีหนึ่ง การใช้สันติวิธีมีเหตุผลสำคัญตรงที่ว่าเป็นวิธีการที่น่าจะมีการสูญเสียน้อยที่สุดทั้งระยะสั้นระยะยาว ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ผิดกับการใช้ความรุนแรงซึ่งทุกฝ่ายอ้างว่าเป็นวิธีการสุดท้าย ซึ่งบางกรณีสามารถบรรลุผลในระยะสั้นเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่หากความขัดแย้งดำรงอยู่เพียงแต่ถูกกดไว้ โอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในระยะยาวย่อมมีอยู่ ส่วนในทางนามธรรม เช่น ความเข้าใจอันดีความสามัคคีปรองดอง นั้นย่อมเกิดขึ้นได้ยากด้วยวิถีความรุนแรงบางคนมองสันติวิธีในลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ เช่น การใช้ปฏิบัติการไว้ความรุนแรงเพื่อให้รัฐหรือผู้มีอำนาจเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือพฤติกรรมบางคนใช้สันติวิธี เพราะ ความเชื่อว่าจะให้ผลที่ยั่งยืนและเป็นไปตามหลักจริยธรรม หรือ ศาสนธรรม บางคนใช้สันติวิธีตามหลักการบริหารเพื่อลดความขัดแย้ง ไปสู่รูปแบบอื่นที่จะจัดการได้ดีกว่า โดยไม่ใช้ความรุนแรง

กล่าวโดยสรุปสันติวิธีเป็นวิธีหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรงและการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

6.2 ลักษณะสำคัญและรูปแบบของสันติวิธี

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญและรูปแบบของสันติวิธีไว้ดังนี้

โคทม อารียา (2546) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของสันติวิธี คือ ไม่ใช่วิธีที่เฉื่อยชาหรือยอมจำนน หากเป็นวิธีที่เข้มแข็งและต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ไม่ใช่ยุทธวิธีที่เลือกใช้ในบางโอกาส หากเป็นยุทธศาสตร์ที่ปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอเป็นสังขรณ์ที่น่าเชื่อถือไม่ใช่วิธีที่ดีในเชิงกระบวนการเท่านั้นหากเป็นวิธีที่หวังผลที่กลมกลืนกับวิถีการด้วย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึง รูปแบบของสันติวิธีซึ่งมี 2 แบบ คือ แบบขั้นเดียว คือ การเคลื่อนไหวโดยไม่ใช้“ความรุนแรง” แต่มุ่งให้ได้“ชัยชนะ”ของฝ่ายตนและแบบสองขั้นได้แก่การใช้วิธีการอันเป็นสันติรวมถึงการพูดจาต่อรอง (Negotiation) เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันซึ่งเป็นที่พอใจหรือยอมรับได้ร่วมกันทุกฝ่ายแบบนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การสร้างสันติ” (Peace Building)

6.3 กระบวนการ กลไกและการส่งเสริมสันติวิธี

โคทม อารียา ได้กล่าวถึงกระบวนการส่งเสริมสันติวิธีไว้ในขั้นต้นมีความจำเป็นที่จะสร้างองค์ความรู้กับความขัดแย้งและสันติวิธีโดยความขัดแย้งระดับบุคคลเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา ค้นคว้าโดยเฉพาะในทางจิตวิทยาและระบบความเชื่อศรัทธาความขัดแย้งระดับองค์กร ต้องการความรู้ในด้านวิทยาการบริหารจัดการ ความขัดแย้งระดับประเทศ ย่อมต้องการความรู้ทางด้านสังคมวิทยาการเมืองการเมืองและกฎหมายระหว่างประเทศเป็นต้น เราจึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องสันติวิธีอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลอันค้ำคูณนั้นคือความสงบสุขของบุคคลและสังคม และในการศึกษาเช่นนี้จะอาศัยตำราหรือทฤษฎีต่างประเทศได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะสันติวิธีเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับบริบทของแต่ละสังคมด้วย การส่งเสริมสันติวิธีเป็นหน้าที่ของทุกภาคของสังคม ทั้ง ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและ ภาคประชาสังคม

การส่งเสริมสันติวิธี

การส่งเสริมสันติวิธีเป็นเรื่องใกล้ตัวโดยเราสามารถช่วยกันส่งเสริมสันติวิธีได้ดังนี้

1. เผยแพร่คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง"นโยบายการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี" อย่างกว้างขวาง
2. ศึกษาและสำรวจขนาดตนว่าจะยึดมั่นในสันติวิธี และเริ่มต้น ในระดับบุคคล และระดับองค์กร
3. ศึกษากรณีความขัดแย้งระดับประเทศ สร้างกระแสความคิดให้ใช้กระบวนการสันติวิธีอย่างจริงจังเริ่มจากรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแสวงหาการคลี่คลายปัญหาสู่การชนะ-ชนะด้วยกัน การคัดค้านความรุนแรงไม่ว่าจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นต้น
4. เรียกร้องให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระมหาชน หรือองค์กรกึ่งรัฐ ที่มีภารกิจส่งเสริมสันติวิธี โดยเฉพาะ

5. สนับสนุนให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญด้านสันติวิธีในระดับภูมิภาค

6.4 การใช้สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง

โคทม อารียา ได้เสนอแนวทางในการใช้สันติวิธีในการจัดการกับความขัดแย้ง โดยมี 3 วิธี คือ การป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง การแก้ไขความขัดแย้ง และการเยียวยาหรือติดตามผลความขัดแย้ง ซึ่งอธิบายไว้ดังนี้

1. การป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

การป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง โดยการสร้างสันติในใจของทุกคน ได้แก่ การส่งเสริม สันติวัฒนธรรม ชันติธรรม ความอ่อนน้อม การลดอคติ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ สิทธิมนุษยชน เป็นต้น

2. การแก้ไขความขัดแย้ง

การแก้ไขความขัดแย้ง ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งขึ้นคู่กรณีมักคิดว่าตนถูก และ อีกฝ่ายผิดในกรณีนี้ ความยุติธรรม หมายถึง การพิสูจน์ว่าใครผิดใครถูก โดยฟังศาลยุติธรรม หรือศาลอื่นๆ หรือฟังการไกล่เกลี่ยโดยศาล หรือฟัง อนุญาโตตุลาการ หรือ ฟังการไกล่เกลี่ยโดยผู้มีอำนาจที่คู่กรณียอมรับ อย่างไรก็ตาม บางคู่กรณีอาจยอมรับว่าไม่มีใครผิดถูกโดยสมบูรณ์ กรณีเช่นนี้สามารถคลี่คลายความขัดแย้งไปสู่การ ชะ-ชนะด้วยกันทั้งสองฝ่าย วิธีการคลี่คลายนั้นอาจเป็นการเจรจาโดยตรง หรือ ฝ่ายที่สามมาช่วยทำให้ คู่กรณีออกจากตำแหน่ง หรือ จุดที่ยืนอยู่ ไปสู่พื้นที่การรับรู้ใหม่ที่สามารถเจรจาแบบถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกันได้

3. การเยียวยาหรือติดตามผลความขัดแย้ง

เยียวยาผู้แพ้ด้วยความใจกว้างของผู้ชนะ หรือ การเยียวยาซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการคืนดี หรือ คืนสันติสู่จิตใจ ผลเสียที่เกิดจากความขัดแย้งจะได้หมดไปภายหลังการแก้ไขความขัดแย้งแล้ว ตลอดจนปฏิบัติตามข้อตกลงและขจัดเงื่อนไขความขัดแย้งให้บางเบา หรือ หมดไป

7. การเรียนโลกศึกษากับสันติภาพ

การจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในประเทศไทยปัจจุบันนี้ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนและการสอนซึ่งเอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของโลกในแง่มุมต่างๆอย่างกว้างขวางซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันและทัดเทียมนานาประเทศ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะเห็นว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้มีความเป็นสากลมากขึ้นดังนั้นการจะเป็นสากลได้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับโลกให้มากขึ้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากลในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โลกศึกษา (Global Education) เป็นสาระเพิ่มเติมที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นสากลเป็นการให้

ผู้เรียนได้มีวิสัยทัศน์และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมืองโลก(World Citizen) ซึ่ง การสอนสันติภาพเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้เรื่องโลกศึกษาเนื่องจากการจัดการ เรียนการสอนการเรียนรู้โลกศึกษา (Global Education) เป็นสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ โลก เรียนรู้เกี่ยวกับความคิดและเนื้อหาของทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโลก เรียนรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์และปรัชญา เช่น สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย เศรษฐศาสตร์ ความยุติธรรม ความ เสมอภาค สันติภาพ การบริหารความขัดแย้ง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเหมือนและ ความแตกต่างในด้านชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ศาสนา การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ขอบข่ายเนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอน มี 8 สาระ ได้แก่

1. การเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship)
2. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution)
3. ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice)
4. ค่านิยมและการตระหนักรับรู้สภาพการณ์ (Value And Perception)
5. การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)
6. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)
7. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน(Interdependence)
8. ความหลากหลาย(Diversity)

จากขอบข่ายเนื้อหาสาระทั้ง 8 เป็นสาระที่สำคัญในการที่จะก่อให้เกิดสันติภาพเป็นเนื้อหา ที่มีความจำเป็นมากต่อสังคมมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้น มากมายโดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งต่างๆการแสวงหาสันติภาพจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เพื่อที่จะให้เกิดความสงบสุขในโลก ดังนั้นแล้วพลเมืองจะต้องเป็นพลเมืองที่ดีของโลกและช่วยกัน สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นโดยการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี

การเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship)

ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ทักษะ สร้างความรู้ความเข้าใจแนวคิดและความจำเป็น ของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารและแนวคิดที่แตกต่าง ซึ่งส่งผ่านสื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ ศึกษาเรียนรู้บทบาทของ สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับเรื่องราวของโลก พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและจุดที่ประเด็น สำคัญ ได้รับการตัดสินใจ ตระหนักและแสดงออกถึงความรับผิดชอบที่มีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆของ โลก ตระหนักถึงความสำคัญของบริบทโลก ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และการตัดสินใจทั้งในระดับ

บุคคลและระดับสังคม และเข้าใจบทบาทของภาษา ขนบธรรมเนียม สถานที่ ศิลปะ ศาสนา ของตนเองและผู้อื่นในโลก

การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution)

ให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้ง ผลกระทบของการพัฒนาและเหตุผลความจำเป็นของการแก้ปัญหา และการส่งเสริมความกลมเกลียว มีความรู้เกี่ยวกับตัวอย่างความขัดแย้งต่างระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับนานาชาติ และวิธีการแก้ปัญหาหลากหลายวิธี เข้าใจทางเลือกและผลที่ตามมาต่อผู้อื่นในสภาวะความขัดแย้ง เข้าใจความสำคัญของการสนทนา การโต้ตอบ การเสวนา การให้อภัย การเคารพและความเอื้ออาทร พัฒนาทักษะการสื่อสาร การแก้ต่าง การเจรจา การประนีประนอม และการได้ความร่วมมือ เห็นคุณค่าของความขัดแย้งสามารถแสดงความคิดเห็นและดำเนินการให้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ศักยภาพ

ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice)

ให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจความสำคัญของความถูกต้องทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมความผาสุกของประชาชนทั้งมวลเห็นคุณค่าความถูกต้องทางสังคมและเข้าใจความสำคัญเพื่อมั่นใจในความเสมอภาค ความถูกต้อง ความโปร่งใส สำหรับทุกคนในสังคมเดียวกันระหว่างสังคม รู้จักผลกระทบของอำนาจที่ไม่เสมอภาค เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีโอกาสที่เท่าเทียม

ค่านิยมและการตระหนักรับรู้สภาพการณ์ (Value and Perception)

ให้ผู้เรียนรู้จักประเมินวิกฤติในระดับกระแสโลกและการซาบซึ้งถึงผลกระทบนี้ต่อประชาชน ด้านเจตคติและการเห็นคุณค่า เข้าใจและเห็นคุณค่า มีเจตคติต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เข้าใจและเห็นคุณค่าสิทธิมนุษยชน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

ให้ผู้เรียนมีความรู้เข้าใจความจำเป็นในการรักษาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตโดย ไม่ทำลายโลก รู้จักอนุรักษ์ ทรัพยากรเพื่อคนรุ่นหลัง ตระหนักในประโยชน์และคุณค่าของแหล่งธรรมชาติมีจำกัด มีความรู้ และรับผิดชอบในความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม ชื่นชมและเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ด้วยการคิดใหม่ ประหยัด ลดการใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ ใช้หมุนเวียน ซ่อมแซม และการใช้วัสดุที่มีกระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

ให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รวมถึงสนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก และเยาวชนเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของสิทธิมนุษยชนในทุกระดับ เข้าใจในสิทธิและความ

รับผิดชอบทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับโลก และความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับชุมชน ตระหนักและเข้าใจในการปฏิบัติที่แตกต่างกันด้านสิทธิมนุษยชน เข้าใจสิทธิมนุษยชนใช้เป็นกรอบ หลักสำหรับการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน เข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับการประชุมขององค์การ สหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนคำประกาศด้านสิทธิมนุษยชนของยุโรป และกฎหมาย สิทธิมนุษยชนของบางอย่างที่ไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม

การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน(Interdependence)

ให้เรียนรู้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ระดับชุมชนโลก เข้าใจผลกระทบของ กระแสโลกาภิวัตน์และทางเลือกที่แตกต่างกันในแต่ละระดับบุคคลจนถึงระดับโลก ตระหนักและ ชำบชึ้งในความเชื่อมโยงของชีวิตของผู้คนทุกระดับในสังคมตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบที่ เกิดขึ้นจากความแตกต่างกันรวมทั้งรู้จักเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากความแตกต่างด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันรวมทั้งรู้จักเรียนรู้และใช้ประโยชน์จาก ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมีความรู้ความเข้าใจสังคมโลกและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมโลก เข้าใจ ผลกระทบทั้งด้านบวกและลบที่เกิดขึ้นจากมติขององค์การสหประชาชาติที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ของคนทั่วโลก

ความหลากหลาย(Diversity)

ให้ผู้เรียนเรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับความแตกต่างและความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ตระหนักในธรรมชาติปรากฏการณ์รอบตัว ในบริบทของสิทธิมนุษยชน เข้าใจความสำคัญของการ ยอมรับความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี กระบวนการและวิธีการจัดการ ของแต่ละสังคม พัฒนาและตระหนักถึงความแตกต่าง หรือความหลากหลายของเผ่าพันธุ์ของ มนุษย์และสิ่งแวดล้อมบนพื้นโลก เห็นคุณค่าของความแตกต่างด้านชีวภาพ ตระหนักและเข้าใจถึง ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม ตระหนักถึงแนวคิดต่อ เรื่องราวต่างๆ เข้าใจความหลากหลายและความแตกต่าง และยอมรับผลกระทบของสิ่งเหล่านั้น

8. รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)กับการสอนรายวิชา สันติภาพ

รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)ถูกสร้างขึ้นมาโดย Thomas, Susan และ Mary (2011)เป็นรูปแบบที่ใช้ในการสืบสอบ การกระทำ สถานการณ์ ประเด็นที่เป็นเงื่อนไขหรือข้อขัดแย้งต่างๆ ซึ่งการใช้รูปแบบการสอนนี้ ผู้เรียนจะใช้กระบวนการ การสร้างข้อสรุป (Inference) โดยผู้เรียนจะต้องตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุและผล รวมถึงสาเหตุของ สาเหตุและผลที่สืบเนื่องมาจากผลและขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องสร้างข้อสรุปและสามารถสรุป

หลักการ (Generalizations) ว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน กับสถานการณ์ที่วิเคราะห์ ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก(Facilitator) ด้วยการถามคำถามจำนวนมากกับผู้เรียนและการสร้างประเด็นหรือหัวข้อในการอภิปรายโดยอาจจะเลือกบทความในหนังสือพิมพ์นำมาใช้ในการอภิปรายได้

รูปแบบการสอนสาเหตุและผลสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนทั้งเป็นกลุ่มหรือเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการรู้คิด (Metacognition) ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving) การสร้างแนวคิด (Generating Ideas) การตัดสินใจ (Making Decisions) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing Data) อย่างไรก็ตามรูปแบบการสอนนี้ควรจะนำไปใช้กับผู้เรียนที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนเพราะว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีโอกาสได้รับฟังความคิดจากผู้เรียนคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาความคิดได้มากกว่าที่จะเรียนรู้เพียงลำพังและผู้เรียนที่เรียนจากรูปแบบการสอนสาเหตุและผลจะมีคุณลักษณะเป็นนักคิดที่มีความยืดหยุ่น (Flexible thinkers) และยังสามารถที่จะสร้างความรู้จากการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมไปยังข้อมูลชุดใหม่ที่ได้รับเข้ามา

ลำดับขั้นตอนของการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผลจะเริ่มจากการที่ผู้เรียนนั้นพิจารณาสถานการณ์เฉพาะและจบลงด้วยการให้ผู้เรียนสรุปหลักการเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับเหตุการณ์ที่วิเคราะห์ ผู้เรียนจะได้โอกาสในการศึกษาเหตุการณ์นั้นโดยละเอียดเพื่อที่จะสร้างความหมายและความเข้าใจเหตุการณ์นั้นด้วยความคิดของตนเอง ผนวกกับผลของการคิดที่ได้รับจากการรับฟังผู้อื่น วิธีการสอนนี้จึงเป็นวิธีการสอนแบบอุปนัยซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนนั้นเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสืบเสาะสาเหตุและผลของประเด็นต่าง ๆ

การสรุปหลักการ (Generalizations) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดเชื่อมโยงไปสู่สาระการเรียนรู้อื่นได้จากทฤษฎีการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นให้เห็นว่าผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สามารถสร้างการสรุปหลักการด้วยตนเองจากกระบวนการเข้าร่วมในกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งมีการให้ผลป้อนกลับและการตรวจสอบความถูกต้อง (Correction) การเก็บสะสมและการใช้ความรู้ใหม่เป็นตัวชี้วัด การเรียนรู้และการสรุปหลักการซึ่งสามารถช่วยผู้เรียนในการถ่ายโอนความรู้ใหม่

อย่างไรก็ตามจากความหมายของการสรุปหลักการจะมีลักษณะเป็นการประมาณ การเก็บรวบรวมข้อเท็จจริง สามารถที่จะเปลี่ยนข้อสรุปหลักการได้ การฝึกปฏิบัติ การสร้างข้อสรุปหลักการจากการใช้ การอ้างเหตุผลและการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างดังกล่าว ก็คือการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การฝึกหาเหตุและผลจะช่วยให้ผู้เรียนนั้นกำหนดการ

กระทำในอนาคตทั้งของตนเองและผู้อื่นได้และยังสามารถพัฒนาการรู้คิด จากการวิเคราะห์เหตุและผล ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนที่เป็นสาเหตุและข้อมูลส่วนที่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลในทุกวิชาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการสอนสาเหตุและผล เป็นรูปแบบการสอนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการคิด โดยลำดับขั้นตอนของการเรียนแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจะได้รับการฝึกหาเหตุและผล การสร้างข้อสรุป การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างซึ่งขั้นตอนเหล่านี้เป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

8.1 ลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนสาเหตุและผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผลมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์
ประเด็นปัญหาที่เลือกมานี้อาจจะเป็นปัญหาที่สมมติขึ้นเป็นข้อสันนิษฐานหรือเป็นหัวข้อเท็จจริงก็ได้และสามารถนำมาจากทุกสาระการเรียนรู้ของวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจากนั้นผู้สอนเขียนหัวข้อบนกระดานดำ หรือตารางขนาดใหญ่

ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น
ครูใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนนั้นตั้งสมมติฐาน เกี่ยวกับสาเหตุที่เป็นไปได้ รวมถึงข้อมูลประกอบของสาเหตุ โดยเขียนความคิดเห็นของนักเรียนบนกระดานดำภายใต้หัวข้อสาเหตุ

ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น

ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากประเด็นและให้นักเรียนอธิบายข้อมูลหรือข้อสนับสนุนประกอบ

ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุของสาเหตุ และข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุของสาเหตุนั้น

ครูใช้คำถาม ถามนักเรียนเพื่อถามถึงสาเหตุของสาเหตุในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น

ครูใช้คำถามให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้นในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป

ครูให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุปในลักษณะประโยคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุที่เป็นไปได้ทั้งหมดและผล ขั้นที่ 6 เป็นขั้นตอนที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเพราะค่อนข้างใช้ความคิดที่เป็นนามธรรม ในขั้นต้นของการเรียน ครูจะต้องสาธิตวิธีการสร้างข้อสรุปให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นที่ 7 ถ้ามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสรุปหลักการ

การสรุปหลักการเป็นข้อสรุปลักษณะหนึ่งที่น่าเสนอข้อสรุปในลักษณะที่กว้างขึ้น ไม่เฉพาะเจาะจงลงไปประเด็นที่เกี่ยวข้องของผู้เรียนควรจะใช้การแทนที่ชื่อเฉพาะในข้อสรุปในขั้นที่ 6 ด้วยคำนามทั่วไปประโยชน์ของรูปแบบการสอนสาเหตุและผล

รูปแบบการสอนสาเหตุและผลจะช่วยให้ผู้เรียนศึกษาสาเหตุการเกิดขึ้นของสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจว่าสาเหตุอย่างหนึ่งมิได้เกิดขึ้นเฉพาะกับเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสาเหตุมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันทั้งหมด เมื่อผู้เรียนสร้างข้อสรุปเชิงสาเหตุพวกเขาสามารถพัฒนารูปแบบของคำอธิบายเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ แม้ว่ารูปแบบการสอนนี้จะมุ่งไปยังการวิเคราะห์ เหตุการณ์หรือปัญหาเพียงกรณีเดียว แต่ผู้เรียนก็สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาเหตุการณ์หรือปัญหา ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถจะใช้การสันนิษฐานสาเหตุและผลของเหตุการณ์นั้นได้เช่นกัน รูปแบบการสอนนี้สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในทุกสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นยังถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ที่สำคัญยิ่งคือ เราสามารถใช้รูปแบบการสอนนี้ในการพัฒนาการรู้คิดได้อีกด้วย

ตารางที่ 2 Steps of the Cause and Effect Model

สาเหตุของสาเหตุ (Prior Causes)	สาเหตุ (Causes)	ประเด็น (Topic)	ผล (Effects)	ผลของผล (Later Effects)
4	2	1	3	5
6. สรุป (conclusions)				
7. สรุปหลักการ (Generalizations)				

ที่มา : (Thomas H. Estes, Susan L. Mintz, and Mary Alice Gunter. Instruction : a models approach, 2011)

ตารางที่ 3 Cause and Effect Organizer

สาเหตุของสาเหตุ Prior Causes	สาเหตุ Causes	ประเด็น Topic	ผล Effects	ผลของผล Later Effects

ที่มา : (Thomas H. Estes, Susan L. Mintz, and Mary Alice Gunter. Instruction : a models approach, 2011)

8.2 การนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model)มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการสืบสอบ การกระทำ สถานการณ์ประเด็นที่เป็นเงื่อนไขหรือข้อขัดแย้งต่างๆ ซึ่งการใช้รูปแบบการสอนนี้ ผู้เรียนจะใช้กระบวนการการสร้างข้อสรุป (Inference) โดยผู้เรียนจะต้องตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุและผล รวมถึงสาเหตุของสาเหตุและผลที่สืบเนื่องจากผลและขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องสร้างข้อสรุปและสามารถสรุปหลักการ (Generalizations) ว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับสถานการณ์ที่เราวิเคราะห์ ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก(Facilitator) ด้วยการถามคำถามจำนวนมาก โดยรูปแบบการสอนนี้มีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ ครูเลือกข้อมูลเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ นักเรียนศึกษาเนื้อหาและศึกษาถึงสาเหตุของเนื้อหา จากนั้นนักเรียนระบุถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น นอกจากนี้จะต้องหาสาเหตุของสาเหตุ และผลของผลได้อีกด้วย เพื่อที่จะนำมาสรุปและสรุปกว้างต่อไปรวมถึงการคิดหาทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งกระบวนการลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนแบบสาเหตุและผลนี้เป็นรูปแบบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาและคิดหาสาเหตุและผลกระทบ นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งได้ซึ่งเกิดขึ้นในขั้นที่ผู้เรียนสรุปหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยรูปแบบการสอนสาเหตุและผลสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนทั้งเป็นกลุ่มหรือเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving) การสร้างแนวคิด (Generating Ideas) การตัดสินใจ (Making Decisions) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing Data)

สำหรับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการสอนเนื้อหาเรื่องสันติภาพการนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) มาใช้ในวิชาจะช่วยส่งเสริมทำให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ รู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำทักษะการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง และแก้ไขปัญหาให้กับประเทศชาติได้อีกด้วย

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศไทย

สุนีย์ สุขเจริญ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทางเลือกในการจัดสันติศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยตามทัศนะของนักวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการ ทางเลือกต่างๆในการจัดสันติศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์พบว่า ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีทักษะ รู้จักแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ความรุนแรงด้วยสันติวิธี ตระหนักถึงคุณค่าและมีจิตใจใฝ่สันติ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ ด้านเนื้อหาประกอบด้วยเรื่องโครงสร้างของสังคมที่ไม่เป็นธรรม วิธีการลดความรุนแรง โดยจัดกระบวนการสอนแบบสหวิทยาการ เน้นการแก้ปัญหา มีการสัมมนาอภิปราย ฝึกทักษะในสถานการณ์จำลอง ส่วนผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีทักษะการมองแบบองค์รวม มีโลกทัศน์กว้าง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นคุณค่า มีศรัทธา มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญา และวัตถุประสงค์ของการสอนสันติภาพ วิธีการจัดควรสอนสอดแทรกแนวคิดสันติศึกษา ในรายวิชาต่างๆ หรือจัดรายวิชาสันติศึกษาไว้ในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย เป็นวิชาเลือก

วารีย์ พิศาลภักทรกุล (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมสันติภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติ วัตถุประสงค์เพื่อทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมสันติภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติทางสันติภาพ ระหว่างก่อนและหลังได้รับการฝึกกิจกรรมสำหรับสันติภาพ ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนมีเจตคติทางสันติภาพหลังจากการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง นักเรียนมีการประเมินตนเองตามการรับรู้ตนเอง หลังการทดลองอยู่ในระดับสูงกว่าก่อนการทดลอง นักเรียนที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกันและมีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีเจตคติทางสันติภาพไม่แตกต่างจากนักเรียนหญิงที่มีเจตคติทางสันติภาพสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีการประเมินตนเองตามการรับรู้ของตนเองภายหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน นักเรียนชายและหญิงมีความพึงพอใจ

ในการฝึกกิจกรรมไม่แตกต่างกัน โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและชอบการจัดกิจกรรมแบบนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

เมตตา กฤตวิทย์และพัชนี เชนจรรยา (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลสื่อเพื่อสร้างแนวคิดด้านสันติภาพแก่เด็กและเยาวชน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดด้านสันติภาพที่ได้จากสื่อประเภทต่างๆ ของเด็กแต่ละช่วงอายุ รวมทั้งเปรียบเทียบแนวความคิดของเด็กที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมและมีโอกาสการเปิดรับสื่อแตกต่างกันและเพื่อประเมินผลสื่อประเภทต่างๆ ที่มีผลต่อการปลูกฝังแนวความคิดด้านสันติภาพแก่เด็กแต่ละช่วงอายุผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลที่มีต่อแนวความคิดเรื่องสันติภาพของเด็ก เกรดไม่มีผลต่อแนวความคิดและมโนทัศน์ของเด็กเกี่ยวกับสงครามและสันติภาพ ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนและกิจกรรมของโรงเรียนมีผลต่อแนวคิดเรื่องสงครามและสันติภาพของเด็กในหลายทาง อายุเป็นตัวแปรที่มีผลอย่างมากต่อแนวความคิดหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับสงครามและสันติภาพของเด็ก

เรืองศรี จุลละจินดา และคณะ (2529) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเรื่องสันติภาพในทัศนะของบรรณารักษ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สันติภาพหมายถึง การอยู่ร่วมกันโดยสงบและปรารถนาดีต่อกัน จำนวนรองลงมาคิดว่า คือ การไม่มีสงครามไม่มีการใช้กำลังระหว่างประเทศและถือความสงบ และบุคคลส่วนมากมองว่าหนังสือคือสื่อสันติภาพเพราะหนังสือเป็นสื่อช่วยประสานความขัดแย้งและสื่อที่ช่วยเสริมสร้างความถูกต้อง ความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล สังคม ตลอดจนประเทศให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

จรรยา วุวรรณทัต (2530) ได้ทำการวิเคราะห์หีบห่อเรื่องความต่างๆ ของเด็ก ซึ่งมีอายุในช่วง 6-12 ปีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เชิงสันติภาพของเด็กไทย ผลการวิเคราะห์พบว่าเด็กได้แสดงความคิดที่ต้องการช่วยเหลือและแก้ปัญหาของส่วนรวมอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งๆ ที่โดยลักษณะพัฒนาการตามวัยของเด็กแล้ว เด็กมักจะยังคิดถึงตัวเองเป็นหลักอยู่สาระเนื้อเรื่องของเรื่องความที่เด็กเขียนกลับสะท้อนให้เห็นการเน้นในเรื่องสันติภาพและความสงบสุขของชาวโลกเป็นสำคัญ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสันติภาพดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่ามีผู้ทำการวิจัยที่กล่าวถึงหลักสูตรสันติภาพโดยกิจกรรมจะต้องเน้นการฝึกการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสันติภาพและมีความต้องการให้เกิดความสงบสุข

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Johan Galtung (1975) ได้เขียนบทความเรื่อง “ความรุนแรง สันติภาพและการวิจัยสันติภาพ” (Violence, Peace and Peace Research) ซึ่งตีพิมพ์ใน Journal of Peace

Research, Vol 6 ปี ค.ศ. 1969 ให้ความหมายของความรุนแรงว่าเป็นอุปสรรค สภาวะการณ์ที่ขัดขวางต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ไม่ให้บรรลุผล แต่ความจำเป็นพื้นฐานนี้ต่างไปจากปัจจัย 4 และดัชนี 10 ประการของแนวคิดการพัฒนามนุษชนบทแนวใหม่

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตามความคิดของกัลป์ตุง คือ “การดำรงชีวิตอยู่ การมีความเป็นอยู่ที่ดี การมีเสรีภาพ การมีเอกลักษณ์ และความรู้สึกมีความหมายในชีวิต

Richard Wendell Fogg (1973) ได้ศึกษาผลกระทบบางประการของการสอนด้วยวิธีการสร้างสรรค์และสันติวิธีเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งของนานาชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 63 โรงเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1. การไม่นิยมความรุนแรง 2. การลดความตึงเครียด 3. การขจัดความขัดแย้ง 4. การสร้างแนวคิดเพื่อจุดประสงค์แห่งสันติภาพ ผลปรากฏว่า วิธีการสอนดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการส่งเสริมสันติภาพแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนยอมรับสภาพของตนเองอีกด้วย และที่สำคัญที่สุดคือ การยอมรับในวิธีการสอนดังกล่าวของนักเรียน โดยการที่มีนักเรียนจำนวน 2 ใน 3 กำหนดว่า วิธีการส่งเสริมสันติภาพที่พวกเขาใช้คือวิธีที่พวกเขาถนัดและวิธีที่เกิดจากความคิดอย่างอิสระของตน นำเอาวิธีการสอนดังกล่าวไปใช้ในการลดความตึงเครียดโดยให้ความสนใจผู้อื่น และในกลุ่มทดลองมีความสนใจเหตุการณ์ต่างๆของนานาชาติมากกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มนักเรียนใจแคบมีความเข้าใจและมีทักษะในการส่งเสริมสันติภาพน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนใจกว้าง แต่นักเรียนใจแคบก็มีความพร้อมที่จะยอมรับวิธีการสอนดังกล่าวมากกว่า

Anne Spellman Poland (1989) ได้ทำการวิจัยผลของการออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องสันติภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและทดสอบประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสันติภาพ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 45 คน เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนเรื่องสันติภาพในวิชาศิลปะ ดนตรี และพลศึกษา โดยจัดหลักสูตรอย่างมีระบบ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการสอนเรื่องสันติภาพ ผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องสันติภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสันติภาพดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่ามีผู้ทำการวิจัยที่ใช้สันติวิธีเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งซึ่งการสอนให้ใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหาช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการส่งเสริมสันติภาพและยอมรับสภาพของตนเองได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้า
2. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. ดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ
 - 1.1 ความหมายของสันติภาพ
 - 1.2 ความสำคัญของสันติภาพ
2. การศึกษากับสันติภาพ
 - 2.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษากับสันติภาพ
 - 2.2 เนื้อหาการสอนสันติภาพ
3. ความหมาย สาเหตุและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.1 ความหมายของความขัดแย้ง
 - 3.2 สาเหตุของความขัดแย้ง
 - 3.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.3.1 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
 - 3.3.2 การแก้ไขปัญหาด้วยการบีบบังคับ
 - 3.3.3 การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใช้กำลัง
4. ความหมายของการแก้ปัญหาและความสามารถในการคิด

แก้ปัญหา

- 4.1 ความหมายของการแก้ปัญหา
 - 4.2 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 5. ความหมายและแนวคิด ทักษะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
 - 5.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
 - 5.2 แนวคิดของการคิดวิเคราะห์
 - 5.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - 5.4 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
 6. ความหมายและความสำคัญของสันติวิธี
 - 6.1 ความหมายของสันติวิธี
 - 6.2 ลักษณะสำคัญและรูปแบบของสันติวิธี
 - 6.3 กระบวนการและกลไกการส่งเสริมสันติวิธี
 - 6.4 การใช้สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง
 7. การเรียนโลกศึกษากับสันติภาพ
 8. รูปแบบการสอนสาเหตุและผลกับการสอนรายวิชาสันติภาพ
 - 8.1 ลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนสาเหตุและผล
 - 8.2 การนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผลมาใช้ในการพัฒนา
- หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ
- 2. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ**
- หลักสูตรรายวิชาสันติภาพ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้
- 2.1 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการในการร่างพัฒนาหลักสูตรโดยมีกระบวนการดังนี้
 - 2.1.1 การพัฒนาเนื้อหาในรายวิชาสันติภาพผู้วิจัยเลือกเนื้อหาโดยศึกษาและวิเคราะห์จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้
 - สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
- มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของ

พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

2.1.2 การพัฒนาเนื้อหาในรายวิชาสันติภาพผู้วิจัยศึกษาถึงคุณภาพผู้เรียนในหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนจะต้องได้เรียนรู้ดังนี้

- ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาระบบประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

- ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมี

วิจรรณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

- ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

หากพิจารณาจากคุณภาพผู้เรียนแล้วในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะเห็นว่าเนื้อหาที่เรียนจะต้องเรียนรู้ถึงความเป็นไปของโลกโดยเรียนรู้เรื่องในประเทศและประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลกโดยในการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจรรณญาณ สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคตและสามารถนำมานำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมทั้งนี้เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2.1.3 การพัฒนาเนื้อหาในรายวิชาสันติภาพผู้วิจัยศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของมาตรฐาน ส 1.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	8. อธิบายธรรมคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม	
	11.วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	การปฏิบัติตนตามหลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้ ข้อ 8.)

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของมาตรฐาน ส 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	2. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> - สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย - แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
	4.อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> - ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและ
สาระการเรียนรู้ในระดับชั้น ม.2 จะเน้นเนื้อหาในระดับชุมชน ระดับสังคม ภูมิภาคเอเชียและสังคม
โลก และสามารถแก้ปัญหาของชุมชนและสังคมให้ได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกประเด็นปัญหาความขัดแย้ง
ที่ครอบคลุมในระดับชุมชน สังคมไทย ภูมิภาคเอเชีย และสังคมโลกเพื่อจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้

2.1.4 ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โลกโดยศึกษาสาระการเรียนรู้ที่
สำคัญของเรื่องโลกศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความเป็นธรรมทางสังคม
สิทธิมนุษยชน ความหลากหลาย การพึ่งพาอาศัยกันนอกจากนี้ยังศึกษาจากเนื้อหาสำคัญของ
สันติศึกษาในโรงเรียนของสหราชอาณาจักร 9 อันดับแรก คือ ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ การ
รวมเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างชาติ ข้อขัดแย้งและความโน้มเอียงที่จะรุกรานกันของมนุษยชาติ
ปฏิกิริยาของความไม่รุนแรง ความไม่เสมอภาค แนวป้องกันนโยบายเสรีภาพในบุคคล ขบวนการ
กลุ่ม ความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรม การกระจาย
โภคภัณฑ์ทางสังคม โครงสร้างความรุนแรง

2.1.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุถึง
ความสามารถในการคิดและความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นใน
การเรียนรู้ในโลกยุคปัจจุบันจากนั้นผู้วิจัยได้ร่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรขึ้น

2.1.6 เมื่อได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของรายวิชาสันติภาพและวิเคราะห์เนื้อหา
รายวิชาสันติภาพแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดทำร่างคำอธิบายรายวิชาสันติภาพ กำหนดเนื้อหาและโครงสร้าง
รายวิชาสันติภาพโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.6.1 คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาสันติภาพ(ฉบับร่าง)

รายวิชา สันติภาพ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จำนวน 1 หน่วยกิต	จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์
	จำนวน 32 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาวิเคราะห์ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน
ปฏิกิริยาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สาเหตุของความขัดแย้ง ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน
ประเทศไทยและประเทศต่างๆในเอเชีย แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การคุ้มครอง
ปกป้องตนเองและผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน องค์การความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก หลักธรรมของ

ศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ดีความ การให้เหตุผลและการสังเคราะห์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน การแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดสันติภาพ ตระหนักและเห็นคุณค่าของการรักษาสันติภาพโลกให้ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันในสังคมและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.1.6.2 เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างรายวิชาสันติภาพแล้วผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดสำคัญของรายวิชาสันติภาพดังนี้

แนวคิดสำคัญของรายวิชาสันติภาพ

แนวคิดหลัก

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันและส่งเสริมให้เกิดการรักษาสันติภาพให้ยั่งยืน

แนวคิดรอง

ตารางที่ 6 หน่วยการเรียนรู้และแนวคิดสำคัญรายหน่วย

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ
1	โลกแห่งความแตกต่าง	ความเข้าใจกัน ความยอมรับความแตกต่างของกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม
2	สันติภาพนั้นสำคัญไฉน	การแก้ปัญหามีเหตุผลและความเข้าใจกันช่วยส่งเสริมการเกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน
3	สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ	การเคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกัน
4	เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข	สังคมที่เป็นสุขคนในสังคมต้องเคารพสิทธิและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน
5	ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ	สหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ช่วยส่งเสริมเพื่อเกิดความร่วมมือระหว่างนานาชาติเพื่อให้เกิดสันติภาพ

6	สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก	หลักธรรมของทุกศาสนามีจุดร่วมกันที่จะทำให้ทุกคนมีความรัก ความเชื่อ อาหารต่อกันอันเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสันติภาพ
---	-----------------------------	---

2.1.6.3 เนื้อหารายวิชาสันติภาพประกอบด้วย

ตารางที่ 7 ประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับสันติภาพ

<ul style="list-style-type: none"> - ความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - ความแตกต่างความหลากหลายในสังคม
<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ
<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
<ul style="list-style-type: none"> - การเคารพ การยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย
<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก <p>ได้แก่ องค์กรสหประชาชาติ Greenpeace สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ Unicef สมาคมโซคา จั๊กโก สากล World youth peace</p>
<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี - หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ

2.1.6.4 โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ แบ่งเป็น 6 หน่วยการเรียนรู้

ได้แก่ โลกแห่งความแตกต่าง สันติภาพนั้นสำคัญไฉน สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก

2.1.7 ผู้วิจัยศึกษาจากการวิเคราะห์กรอบแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรโดย

ศึกษาแนวคิดของการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (Bloom,B.S.,1972 อ้างถึงใน อัญญารัตน์ เจริญพุดินา,2546) มีองค์ประกอบทักษะการคิดวิเคราะห์ 3 ด้านดังนี้

- วิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งสามารถวัดได้จากการบอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น บอกจุดประสงค์ของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อ

- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถวัดได้จากการระบุความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆว่าเชื่อมโยงอย่างไร โดยมีเหตุผลประกอบ

- วิเคราะห์หลักการ ซึ่งสามารถวัดได้จากการสร้างหลักการที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของประเด็นได้อย่างสมเหตุสมผล

ทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งทักษะทั้ง 3 จำเป็นที่จะต้องมีการคิดอย่างมีเหตุผลประกอบ

2.1.8 ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนทั้งเป็นกลุ่มหรือเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการรู้คิด (Metacognition) ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving) การสร้างแนวคิด (Generating Ideas) การตัดสินใจ (Making Decisions) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing Data) (Thomas et al.,2011)

2.1.9 ผู้วิจัยได้นำร่างคำอธิบายรายวิชา เนื้อหาและโครงสร้างรายหน่วยของรายวิชาสันติภาพเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอว่าควรเพิ่มเติมเรื่องเนื้อหาในประเด็นข่าวและสถานการณ์ของโลกปัจจุบันซึ่งผู้วิจัยนำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงใช้

2.1.10 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพรายหน่วย จำนวน 16 คาบ โดยกิจกรรมจะเน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุง

2.1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพจำนวน 6 แผน (จำนวน 16 คาบ)ใช้เวลา 8 สัปดาห์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

2.1.11.1 เพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุขลงในแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.11.2 ตัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นออกไป

2.1.13 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงมาทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ (วิชาเลือกเสรี) ภาคปลาย ปีการศึกษา 2554

โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ (ฉบับร่าง)

รายวิชา สันติภาพ
จำนวน 1 หน่วยกิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์
จำนวน 32 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ตารางที่ 8 โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ

สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
1-4	1	โลกแห่งความแตกต่าง	- ความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - ความแตกต่างความหลากหลาย ในสังคม	8
5	2	สันติภาพนั้นสำคัญไฉน	-ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ	2
6	3	สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ	-ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	2
7-10	4	เคารพ ยอมรับ สังคมเป็น สุข	-การเคารพ การยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย	8
11-13	5	ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ	-องค์กรความร่วมมือเพื่อ สันติภาพโลก ได้แก่ องค์กร สหประชาชาติ Greenpeace World youth peace สำนักงานคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ Unicef สมาคมโซคา ังคโก สากล	6
14-16	6	สันติภาพเริ่มต้นด้วย ความรัก	-แนวทางการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งด้วยสันติวิธี -หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ	6
			รวมตลอดภาคเรียน	32

ตารางที่ 9 หน่วยการเรียนรู้ แนวคิดและเนื้อหาที่สำคัญรายวิชาสันติภาพ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ	สาระการเรียนรู้/เนื้อหา
1.โลกแห่งความแตกต่าง	ความเข้าใจกัน ความยอมรับ ความแตกต่างของกันและกัน เป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน ในสังคม	- ความขัดแย้ง - สาเหตุของความ ขัดแย้งความแตกต่างความ หลากหลายในสังคม
2.สันติภาพนั้นสำคัญไฉน	การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและ ความเข้าใจกันช่วยส่งเสริมการ เกิดสันติภาพอย่างยั่งยืนบนโลก	- ความหมายและ ความสำคัญของสันติภาพ
3.สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ	การเคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน	- ความหมายและ ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
4.เคารพ ยอมรับ สังคม เป็นสุข	สังคมที่เป็นสุขคนในสังคมต้อง เคารพสิทธิและยอมรับซึ่งกัน และกัน	การเคารพ การยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย
5.ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ	สหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ ส่งเสริมเพื่อเกิดความร่วมมือให้ เกิดสันติภาพ	- องค์กรความร่วมมือ เพื่อสันติภาพโลกองค์กร สหประชาชาติ Greenpeace World youth peace Unicef สำนักงานคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ สมาคมโซคา จั๊กโก สากล
6.สันติภาพเริ่มต้นด้วย ความรัก	การปฏิบัติตนเป็นคนดีตามหลัก คำสอนของแต่ละศาสนา สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เกิด สันติสุข	- แนวทางการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติ วิธี - หลักธรรมของศาสนา ต่างๆที่ส่งเสริมการเกิด สันติภาพ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

- แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพจำนวน 6 แผน

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1.1 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1.1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเนื้อหาที่เกี่ยวกับสันติภาพอันประกอบด้วยคำที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมให้เกิดสันติภาพและแสดงถึงการใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา(ไม่ใช้ความรุนแรงและมีเหตุผล) เพื่อมากำหนดโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

3.1.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

3.1.1.3 จัดทำตารางวิเคราะห์ประเด็นคำถามและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะวัดความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียน

3.1.1.4 สร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหตามแนวสันติวิธีโดยข้อคำถามจะเป็นสถานการณ์สมมติซึ่งแบบวัดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยคำต่างๆเหล่านี้เป็นคำที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพและแสดงถึงการใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา(ไม่ใช้ความรุนแรงและมีเหตุผล)โดยแบ่งประเด็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 คำต่างๆที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพ

ประเด็น/หัวข้อ	จำนวนข้อ
ความเอื้ออาทร	1
การเคารพต่อหลักประชาธิปไตย	1
การมีน้ำใจต่อกัน	3

ความเข้าใจกัน	5
ความยุติธรรม	3
การให้อภัย	6
การเคารพสิทธิ	2
การคิดอย่างมีเหตุผล	3
การเจรจา	2
ความสามัคคี	1
ความเท่าเทียมกัน	1
การไม่ใช้ความรุนแรง	2
	รวม 30 ข้อ

ข้อคำถามในแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีประเด็นคำถามส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือปัญหาในระดับบุคคลเนื่องจากการจะสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในระดับสังคมหรือระดับโลกได้นั้นย่อมมีพื้นฐานมาจากการแก้ปัญหาของตนเองนั่นก็คือ ปัญหาในระดับบุคคลให้ได้ก่อนนั่นคือ สันติภาพในบุคคล (Interpersonal Peace) คือ สภาพที่ไม่มีความขัดแย้งในตัวเอง คือ บุคคลผู้มีจิตใจสงบสุข (ประชุมสุข อาชวอรุณ, 2529) และเมื่อได้พิจารณาจากวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ต้องการให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค ความเป็นธรรม ข้อคำถามจึงเน้นประเด็นเรื่องความยุติธรรมและการคิดอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้จากแนวคิดเรื่องสันติวัฒนธรรมใช้สัญลักษณ์ของกลีบดอกไม้วีททั้งหมด 6 กลีบ (Toh Swee-Hin, 2005 อ้างถึงใน วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2549) ที่กล่าวถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยุติธรรมและมีความรักความเข้าใจกัน (Living with justice and compassion) การมีความเคารพนับถืออย่างมีวัฒนธรรม มีความประนีประนอม และมีความสามัคคี (Building Cultural respect, reconciliation and solidarity) ด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ เหล่านี้ ประเด็นคำถามจึงเน้นในเรื่องของการให้อภัย ความเข้าใจกัน และการมีน้ำใจต่อกัน เพราะสังคมสมานฉันท์ ย่อมเกิดจากคนในสังคมมีความรักความเข้าใจ ให้อภัยกัน มีน้ำใจต่อกัน ประกอบกับคนในสังคมมีการคิดอย่างมีเหตุผลโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมด้วยแล้วก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดสันติภาพได้

แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับโดยใช้วิธีการสร้างมาตราการวัดของกัทแมน (Guttman Scale) โดยแต่ละข้อจะมีคะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าเลือกคำตอบที่	ไม่เกี่ยวข้อง ไม่เหมาะสมกับประเด็น	ให้ 0 คะแนน
	เหมาะสมน้อย	ให้ 1 คะแนน
	เหมาะสมค่อนข้างมากและตรงประเด็น	ให้ 2 คะแนน
	เหมาะสมที่สุดและตรงประเด็น	ให้ 3 คะแนน

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

คะแนนเต็ม 90 คะแนนแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

คะแนน ต่ำกว่า 50 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญหาค่ำ

คะแนน ระหว่าง 50-75 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญหาปานกลาง

คะแนน มากกว่า 76 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญสูง

3.1.1.5 เสนอแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีต่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุง

3.1.1.6 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีไป
ปรับและนำมาทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้

3.1.1.7 นำแบบวัดความสามารถไปทดสอบหาค่าความเที่ยง
(Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) โดย
กำหนดค่าคุณภาพเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ คือ ค่าความเที่ยงเกินกว่า 0.6 ซึ่งได้ค่า
สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถฉบับนี้เท่ากับ 0.86 ผลการทดลองใช้พบว่าแบบ
วัดความสามารถมีความเหมาะสมและนักเรียนเข้าใจข้อคำถามในแบบวัดความสามารถอย่าง
ชัดเจน

3.1.1.8 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีไปใช้
เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1.2.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพจำนวน 6 แผน
ใช้สอนจำนวน 32 คาบโดยกิจกรรมจะเน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบสาเหตุและผล
(The Cause and effect Model) และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและให้คำแนะนำในการ
ปรับปรุง

3.1.2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพจำนวน 6 แผนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ(ดูในภาคผนวก ก) ให้เพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ลงในแผนการจัดการเรียนรู้และตัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นออกไปจากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.1.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงมาทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ (วิชาเลือกเสรี) ภาคปลาย ปีการศึกษา 2554

4. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ(วิชาเลือกเสรี) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ(วิชาเลือกเสรี) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ด้วยเหตุผลดังนี้

4.2.1 สถานศึกษาแห่งนี้เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีนโยบายการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน

4.2.2 สถานศึกษาแห่งนี้มีพันธกิจสำคัญที่จะพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพสูง (โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม, 2554: online)

4.2.3 ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาแห่งนี้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

5. การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.1 ติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยมเพื่อขออนุญาตในการทำวิจัย

5.1.2 เก็บข้อมูลจากการสอนรายวิชาสันติภาพเป็นเวลา 16 คาบตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ถึง 13 มีนาคม พ.ศ. 2555

5.2 การทดลอง

5.2.1 ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ ในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2554

5.2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ (วิชาเลือกเสรี) ภาคปลาย ปีการศึกษา 2554 ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2554 – 6 มีนาคม พ.ศ. 2555 รวม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

5.2.3 ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ ในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2555

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS(Statistical Package for the Social Science) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีจำนวน 30 ข้อไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ หลังจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนซึ่งมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน

6.2 นำคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบหาความแตกต่างของคะแนนด้วยค่าสถิติทดสอบที (t-test)

6.3 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปและอภิปรายผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีโดยแยกตามระดับสูง ปานกลาง ต่ำ

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน กระจกและเห็นคุณค่าของสันติภาพโลก ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้

คำอธิบายรายวิชาสันติภาพ

รายวิชา สันติภาพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 1 หน่วยกิต

จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

จำนวน 32 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาวิเคราะห์ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สาเหตุของความขัดแย้ง ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและประเทศต่างๆในเอเชีย แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การคุ้มครองปกป้องตนเองและผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน องค์การความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ตีความ การให้เหตุผลและการสังเคราะห์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน การแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดสันติภาพ กระจกและเห็นคุณค่าของการรักษาสันติภาพโลกให้ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันในสังคมและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

แนวคิดสำคัญของรายวิชาสันติภาพ

แนวคิดหลัก

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันและส่งเสริมให้เกิดการรักษาสันติภาพให้ยั่งยืน

แนวคิดรอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โลกแห่งความแตกต่าง

ความเข้าใจกัน ความยอมรับความแตกต่างของกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สันติภาพนั้นสำคัญไฉน

การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและความเข้าใจกันช่วยส่งเสริมการเกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ

การเคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข

สังคมที่เป็นสุขคนในสังคมต้องเคารพสิทธิและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ

สหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างนานาชาติเพื่อให้เกิดสันติภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก

หลักธรรมของทุกศาสนามีจุดร่วมกันที่จะทำให้ทุกคนมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันอันเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสันติภาพ

โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ

รายวิชา สันติภาพ
จำนวน 1 หน่วยกิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์
จำนวน 32 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ตารางที่ 11 โครงสร้างรายวิชาสันติภาพ

สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา ชั่วโมง
1-4	1	โลกแห่งความแตกต่าง	- ความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - ความแตกต่างความหลากหลาย ในสังคม	8
5	2	สันติภาพนั้นสำคัญไฉน	- ความหมายและความสำคัญของ สันติภาพ	2
6	3	สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ	- ความหมายและความสำคัญของ สิทธิมนุษยชน	2
7-10	4	เคารพ ยอมรับ สังคมเป็น สุข	- การเคารพ การยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย	8
11-13	5	ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ	- องค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพ โลก ได้แก่ องค์กรสหประชาชาติ Greenpeace สำนักงานคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ Unicef สมาคมไซคา จีคโกล สากล World youth peace	6
14-16	6	สันติภาพเริ่มต้นด้วย ความรัก	- แนวทางการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งด้วยสันติวิธี - หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริม สันติภาพ	6
รวมตลอดภาคเรียน				32

แนวคิดสำคัญของรายวิชาสันติภาพ

แนวคิดหลัก

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันและส่งเสริมให้เกิดการรักษาสันติภาพให้ยั่งยืน

แนวคิดรอง

ตารางที่ 12 หน่วยการเรียนรู้และแนวคิดสำคัญรายหน่วย

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ
1	โลกแห่งความแตกต่าง	ความเข้าใจกัน ความยอมรับความแตกต่างของกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม
2	สันติภาพนั้นสำคัญไฉน	การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและความเข้าใจกันช่วยส่งเสริมการเกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน
3	สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ	การเคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกัน
4	เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข	สังคมที่เป็นสุขคนในสังคมต้องเคารพสิทธิและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน
5	ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ	สหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ช่วยส่งเสริมเพื่อเกิดความร่วมมือระหว่างนานาชาติเพื่อให้เกิดสันติภาพ
6	สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก	หลักธรรมของทุกศาสนามีจุดร่วมกันที่จะทำให้ทุกคนมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันอันเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสันติภาพ

ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้(รายวิชาสันติภาพ)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 13 ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพ

สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้
หน่วยที่ 1 โลกแห่งความแตกต่าง <ul style="list-style-type: none"> - ความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - ความแตกต่างความหลากหลายในสังคม 	1. อธิบายสาเหตุของความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม 2. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างหลากหลายในสังคม 3. อธิบายความหมายของความขัดแย้ง 4. วิเคราะห์สาเหตุและผลอันเกิดจากความขัดแย้งต่างๆ 5. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี
หน่วยที่ 2 สันติภาพนั้นสำคัญไฉน <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของสันติภาพ 	1. อธิบายความหมายและความสำคัญของสันติภาพ 2. สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสันติภาพ 3. วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม 4. อภิปรายคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม 5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของสันติภาพ 6. วิเคราะห์สาเหตุ ผล ผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น 7. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

<p>หน่วยที่ 3 สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน 2. วิเคราะห์สาเหตุ ผลและผลกระทบของการไม่เคารพสิทธิมนุษยชน 3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนได้ 4. ยกตัวอย่างประเด็นข่าว หรือเหตุการณ์กรณีการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ 5. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีได้
<p>หน่วยที่ 4 เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเคารพ การยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ความสำคัญของการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน 2. วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย 3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษย์ 4. วิเคราะห์สาเหตุและผลของปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน 5. อธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม 6. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมโดยสันติวิธี
<p>หน่วยที่ 5 ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก องค์กรสหประชาชาติ Greenpeace สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายหลักการและความสำคัญขององค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก 2. วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ขององค์กรความร่วมมือต่างๆที่ส่งผลต่อการเกิดสันติภาพ

<p>Unicef สมาคมโซคา ังคโก สากล</p> <p>World youth peace</p>	<p>3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรสหประชาชาติ</p> <p>4. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ความขัดแย้งที่องค์กรสหประชาชาติเข้าไปช่วยเหลือได้</p> <p>5. สรุปความสำคัญของเหตุการณ์ความขัดแย้งในรูปแบบการทำผังมโนทัศน์ได้</p> <p>6. เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีได้</p>
<p>หน่วยที่ 6 สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี - หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ 	<p>1. อธิบายความหมายและความสำคัญของ โลกธรรม 8</p> <p>2. สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของโลกธรรม 8</p> <p>3. วิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาต่างๆกับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>4. วิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผล และผลกระทบของปัญหา</p> <p>5. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน</p> <p>6. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี</p>

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพจำนวน 6 แผน (32 คาบ)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องโลกแห่งความแตกต่าง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง โลกแห่งความแตกต่าง

สอนวันที่

เวลา 8 คาบ (400 นาที)

สาระสำคัญ

มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมแต่ละคนมีชีวิต มีความรู้สึกนึกคิดและมีจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันความแตกต่างกันทำให้สังคมต้องเกิดปัญหาหรือมีความสับสนวุ่นวาย เกิดเป็นความขัดแย้งซึ่งเป็น สภาพการณ์ที่คนมีเป้าหมายหรือความต้องการที่ไปด้วยกันไม่ได้หรือขัดกัน (Incompatibility) ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นของมนุษย์และเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เมื่อมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ความเข้าใจกัน ความยอมรับความแตกต่างของกันและกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. อธิบายสาเหตุของความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
2. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างหลากหลายในสังคม
3. อธิบายความหมายของความขัดแย้ง
4. วิเคราะห์สาเหตุและผลอันเกิดจากความขัดแย้งต่างๆ
5. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านทักษะ

1. วิเคราะห์สาเหตุและผลอันเกิดจากความขัดแย้งต่างๆ
2. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
3. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

ความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

มนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ในแต่ละสังคมบนโลกย่อมมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมความเชื่อและค่านิยม ด้วยแต่ละสังคม มีลักษณะทางวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการพัฒนาเศรษฐกิจ วิทยาการและเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ด้วยความแตกต่างเหล่านี้จึงนำไปสู่ความขัดแย้งได้

ความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้สึกแตกแยกหรือรังเกียจเคียดชังที่ซึ่งกันและกันทางด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา และศาสนา และรวมทั้งความแตกต่างทางด้านอารยธรรม ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งของมนุษย์ในปัจจุบันทั้งสิ้น

สาเหตุความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

ความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมของมนุษย์นั้น มีสาเหตุหลายประการดังนี้

1. ความแตกต่างทางเชื้อชาติ

การที่มนุษย์มีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกัน เช่น การแต่งกาย อาหารการกิน รวมถึงพิธีกรรมของสังคมนั้นๆ จึงทำให้สังคมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ ที่แตกต่างกันส่งผลทำให้แต่ละสังคมมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น คนที่อาศัยอยู่ในที่ราบลุ่มจะมีลักษณะการกินอยู่ ประเพณี ความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างจากคนที่อาศัยอยู่ในเขตที่ราบสูงหรือเขตทะเลทราย

3. รูปแบบทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ลักษณะการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้แต่ละสังคมมีความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน เช่นคนที่มีความคิดแบบตะวันตก นิยมใช้เทคโนโลยีจะแตกต่างกันกับการดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรมหรือพึ่งพาธรรมชาติ

จากสาเหตุของความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าเชื้อชาติ ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์ และรูปแบบทางเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันส่งผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในพฤติกรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคม และส่งผลให้แต่ละสังคมมีลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ด้วยความแตกต่างนี้จึงนำไปสู่การเกิดปัญหาต่างๆในสังคม

ปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม

- 1) ปัญหาด้านค่านิยม
- 2) ปัญหาด้านศาสนา เช่น ชาวฮินดูและชาวซิกข์ในอินเดีย มุสลิมและคริสต์ในเลบานอน
- 3) ปัญหาด้านความเชื่อ เช่น ความเชื่อทางการเมืองระหว่างค่ายเสรีประชาธิปไตยกับค่ายคอมมิวนิสต์ ปัญหาความเชื่อของชาวยิวเรื่องดินแดนปาเลสไตน์
- 4) ปัญหาด้านเชื้อชาติ เช่นการไม่ยอมรับความแตกต่างของเชื้อชาติหรือถูกเชื้อชาติอื่น เช่น ในสหรัฐมีการสมาคมต่อต้านคนผิวดำ ที่เรียกว่า “สมาคมคูลัคแคลน” ในเยอรมันมีการตั้งขบวนการนาซีใหม่ (นีโอนาซี) เพื่อต่อต้านชาวยิวในเยอรมัน สงครามกลางเมืองในยูโกสลาเวีย ระหว่างมุสลิม เซิร์บ และโครแอต และสงครามระหว่างชาวทมิฬ และสิงหล ในศรีลังกา เป็นต้น

ความหมายของความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำอธิบาย “ขัดแย้ง” ว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ ส่วน “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงกัน ไม่ลงรอยกัน ต้านไว้ ทานไว้ ความขัดแย้ง หมายถึง “สภาพความไม่ลงรอยกัน คือไม่ยอมทำตามและยังมีความต้านทานไว้”

Webster กล่าวว่า คำว่า “ความขัดแย้ง” (Conflict) มาจากรากศัพท์ ภาษาลาติน คือ “Configure” ซึ่งแปลว่า “การต่อสู้” (fight) หมายถึง “การทำสงคราม” “ความไม่ลงรอยกัน” หรือ “การเข้ากันไม่ได้” “การคัดค้านซึ่งกันและกัน” หรือ “ฝ่ายตรงข้าม” (อ้างในอรุณ วัชรธรรม, 2523 : 86)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2531 : 71) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความขัดแย้ง (conflict) คือ สภาพการณ์ที่คนหรือกลุ่มคน เกิดความไม่เข้าใจกัน มีความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือคับข้องใจที่จะปฏิบัติงาน

สาเหตุความขัดแย้งของมนุษยชาติในยุคปัจจุบัน

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1939-1945) สิ้นสุดลง ความขัดแย้งของมนุษยชาติ ในสมัยปัจจุบันยิ่งเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุสรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจ
2. การแข่งขันด้านอาวุธ
3. ลัทธิชาตินิยม (Nationalism)

4. ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ระหว่างชนชาติต่างๆ

5. การต่อต้านบทบาทของชาติมหาอำนาจ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้(เรียงลำดับตามหมวดหมู่)

ภาพ

- ภาพที่แสดงถึงความแตกต่าง เช่น ภาพคนผิวขาวและภาพคนผิวดำ ภาพชาวมุสลิมชาวพุทธ

บทความ

- บทความเรื่อง “ความหลากหลายในสังคม”

ใบความรู้

- ใบความรู้เรื่อง “เรื่องเล่าเก่าก่อน”

ข่าว

- ข่าวชนกลุ่มน้อยที่ถูกกีดกันทางสังคม

Powerpoint

- Powerpoint นำเสนอรูปภาพความแตกต่าง ความหลากหลายในสังคม

สื่อและอุปกรณ์อื่นๆ

- บัตรคำสาเหตุ และผล เรื่องความแตกต่าง ความหลากหลายในสังคม

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนองาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด”

**การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์
โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)**

คาบที่ 1-4

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ (10 นาที) (คาบที่ 1)</p>	<p>1.1 ครูเสนอภาพที่แสดงถึงความแตกต่าง เช่น ภาพคนผิวขาวและภาพคนผิวดำ ภาพชาวมุสลิม ชาวยิว เพื่อให้นักเรียนพุดแสดงความคิดเห็นจากภาพ พร้อมทั้งเชื่อมโยงถึงเรื่องความแตกต่างเพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>1.2 ครูถามนักเรียนว่า “เมื่อนักเรียนพิจารณาภาพเหล่านี้แล้วนักเรียนคิดถึงสิ่งใดบ้าง”(แนวคำตอบ เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ของคนผิวขาว สังคมชาวยิว ฯลฯ) โดยคำตอบของนักเรียนจะเป็นประเด็นหัวข้อในการศึกษา</p> <p>1.3 ตัวแทนนักเรียนเขียนประเด็นต่างๆ ที่ร่วมกันคิดบนกระดาน</p> <p>1.2 ครูให้นักเรียนทุกคนเลือกประเด็นเรื่องที่จะศึกษาเพื่ออภิปราย</p> <p>1.4 นักเรียนอ่านข่าว หรือ บทความที่เกี่ยวข้องกับภาพในข้อ 1.1 เรื่อง “ความหลากหลายในสังคม” (5 นาที) เมื่ออ่านเสร็จครูให้นักเรียนร่วมกับบอกถึงสาระสำคัญของบทความที่อ่าน</p> <p>1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันบอกความหมายของความขัดแย้งโดยการถามตอบ</p>

<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูล ที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (25 นาที)</p>	<p>2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 1 โดยให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุของบทความเรื่อง “ความหลากหลายในสังคม” ที่อ่าน ภายในระยะเวลา 10 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรม</p> <p>2.2 นักเรียนเล่นเกม “ชวนคิดพินิจภาพ” โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับสาเหตุจากประเด็นการอภิปราย โดยครูจะมีภาพที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างหลากหลาย ในสังคมให้นักเรียนพิจารณาจากโปรแกรม Powerpoint</p>
<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจาก ประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (25 นาที)</p>	<p>3.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นของบทความเรื่อง “ความหลากหลายในสังคม” โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย</p> <p>3.2 ให้นักเรียนอาสาสมัคร 3-5 คน อธิบายข้อสนับสนุนเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของการคาดเดาเรื่องที่ศึกษาโดยระบุประเด็นบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุ และข้อมูลที่นำมาสนับสนุน</p>	<p>4.1 ให้นักเรียนศึกษาไปความรู้เรื่อง “เรื่องเล่าเก่าก่อน” ภายในเวลา 7 นาที</p>

<p>(25 นาที) (คาบที่ 2)</p>	<p>จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องคำถามกระตุ้นความคิด</p> <p>4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์สาเหตุของข้อมูลจากบทความเรื่อง “ความหลากหลายในสังคม” และปรับปรุงข้อมูลอีกครั้ง</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (25 นาที)</p>	<p>5.1 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “เรื่องเล่าเก่าก่อน” ภายในเวลา 7 นาที จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้อง</p> <p>5.2 ครูถามคำถามนักเรียน โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น</p> <p>5.3 ครูให้นักเรียนเล่นเกม “ถูกหรือผิด” โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันตอบคำถามจากเรื่อง “เรื่องเล่าเก่าก่อน” โดยกลุ่มที่ตอบถูกมากที่สุดเป็นผู้ชนะและได้รับรางวัล</p>
<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (25 นาที) (คาบที่ 3)</p>	<p>6.1 ให้นักเรียนพิจารณาบัตรคำบนกระดานหน้าชั้นเรียน แต่ละคู่ จากนั้นให้นักเรียนอาสาสมัคร 3-5 คน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำแต่ละคู่ โดยเชื่อมโยงกับบทความเรื่อง “ความหลากหลายในสังคม” ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง</p> <p>6.2 ให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อ</p>

	<p>“ความหลากหลายในสังคม” ภายในเวลา 10 นาที จากนั้นร่วมกันสรุปประเด็นต่างๆจากการอภิปราย ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม</p> <p>6.3 ให้นักเรียน ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” (สรุปความรู้ของทั้งหมด) ตอนที่ 3 ภายในระยะเวลา 5 นาที จากนั้นให้ผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรม</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (25 นาที) (คาบที่ 4)</p>	<p>7.1 ให้นักเรียนพิจารณาข่าวกรณีชนกลุ่มน้อยที่ถูกกีดกันทางสังคม (เพิ่มเติม) จากนั้นให้นักเรียนอาสาสมัคร 3-5 คน แสดงความคิดเห็นจากข่าวโดยเชื่อมโยงกับเรื่องความแตกต่าง ความหลากหลาย ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม</p> <p>7.2 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่แสดงถึงความแตกต่างในสังคมจากความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม</p> <p>7.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 4 โดยระบุนำความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับเรื่องความแตกต่าง ความหลากหลายในสังคม ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลกระทบ</p>

	7.4 ให้นักเรียนระบุแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างสันติวิธี ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม (รายบุคคล)
--	--

กิจกรรมกลุ่มศึกษาด้วยตนเอง

คาบที่ 5-8

คาบที่	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โลกแห่งความแตกต่าง เรื่อง ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทวีปต่างๆ
คาบที่ 5-6	<p>1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เพื่อให้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทวีปต่างๆดังนี้</p> <p>กลุ่มที่ 1 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปเอเชีย</p> <p>กลุ่มที่ 2 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปยุโรป</p> <p>กลุ่มที่ 3 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปแอฟริกา</p> <p>กลุ่มที่ 4 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปอเมริกาเหนือ</p> <p>กลุ่มที่ 5 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปอเมริกาใต้</p> <p>กลุ่มที่ 6 ศึกษาปัญหาความขัดแย้งในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย</p> <p>2. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าข้อมูลในประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับพร้อมจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานและนำมาเสนอหน้าชั้นเรียนโดยในตัวเล่มรายงานจะประกอบไปด้วยเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่</p> <p>ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยประวัติ ความเป็นมา สาเหตุและผลของปัญหา</p> <p>ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยแนวทางการแก้ปัญหา</p>
คาบที่ 7-8	<p>1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทวีปต่างๆพร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา</p> <p>2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทวีปต่างๆ</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสันติภาพนั้นสำคัญไฉน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
สอนวันที่

เรื่อง สันติภาพนั้นสำคัญไฉน
เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

สันติภาพ หมายถึง ความสุขสงบทั้งในระดับภายในตน ระดับสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ความช่วยเหลือผู้อื่นที่ดีกว่า การไว้วางใจ ความเข้าใจกัน ช่วยกันขจัดปัญหาความรุนแรง ความขัดแย้ง เพื่อเกิดสันติภาพอย่างยั่งยืนบนโลก

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของสันติภาพ
2. สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสันติภาพ
3. วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม
4. อภิปรายคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของสันติภาพ
6. วิเคราะห์สาเหตุ ผล ผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น
7. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านทักษะ

1. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
2. วิเคราะห์สาเหตุและผลอันเกิดจากปัญหาต่างๆ
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

ความหมายของสันติภาพ

สันติภาพ หมายถึง ความสุขสงบทั้งในระดับภายในตน ระดับสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

Johan Galtung (Johan Galtung อ่างไนไฮยันด์ รัชชกุล 2528) ได้เสนอความหมายของสันติว่า สันติไม่ใช่สภาวะที่ปราศจากสงคราม แต่คือสภาวะที่ปราศจากความรุนแรง ตั้งแต่ความรุนแรงทางกายภาพ ทางสภาพจิตใจ ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ ความรุนแรงทางการเมือง ความรุนแรงทางสังคมไปถึงแง่มุมที่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นและความรุนแรงที่ซ่อนอยู่อาจจะประทุปรากฏขึ้นได้และครอบคลุมไปถึงความรุนแรงระดับบุคคล ระดับกลุ่ม จนถึงระดับมหภาคระหว่างประเทศระดับโลก ซึ่งเรียกว่า ความรุนแรงทางโครงสร้าง (structural violence)

พระไพศาล วิสาโล (2530) กล่าวถึงสันติภาพตามนัยลบอันได้แก่ สภาวะที่ปลอดพ้นจากการรบราฆ่าฟัน นั้นยังไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ ต้องมองให้ลึกถึงความหมายนัยบวกด้วย นั่นคือ สภาวะที่สงบราบรื่น ผู้คนดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และมีสมานฉันท์ต่อกัน โดยสรุปสันติภาพที่แท้จริง จะต้องครอบคลุมความหมายทั้ง 2 นัย กล่าวคือ ไม่เพียงแต่ปราศจากการรบราฆ่าฟัน หากยังต้องมีความยุติธรรมเป็นพื้นฐาน

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายในลักษณะของรูปธรรม ดังนี้

1. สันติภาพ เป็นเงื่อนไขของการพัฒนาความก้าวหน้าทางสังคมและความยุติธรรม
2. สันติภาพ หมายถึง ความร่วมมือ การเสวนา และความไว้วางใจระหว่างนานาประเทศ
3. สันติภาพ เป็นวิถีชีวิต
4. สันติภาพ หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นการตอบสนองของความต้อการพื้นฐาน

ของมนุษย์

5. สันติภาพ หมายถึง การลดอาวุธ และป้องกันสงครามนิวเคลียร์

ความสำคัญของสันติภาพ

การจัดตั้งสหประชาชาติขึ้นมาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักก็เพื่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ดังจะสามารถเห็นได้จากมาตรา 1 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติที่ได้มีการระบุถึงจุดมุ่งหมายหลักประการนี้เป็นอันดับแรกไว้ดังนี้ (อ้างในกรวิภา กสานติกุล, 2545)

“เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศและเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางนี้จะได้นำดำเนินการร่วมกันอันมีผลจริงจัง เพื่อป้องกันและกำจัดการคุกคามต่อสันติภาพ และเพื่อระงับยับยั้งการกระทำการรุกรานหรือการทำลายสันติภาพโดยวิธีการอื่น ๆ และจะดำเนินการโดยสันติวิธี และโดยสอดคล้องกับหลักการแห่งความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ไขกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ระหว่างประเทศอันจะนำไปสู่การทำลายสันติภาพ”

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ใบความรู้

- ใบความรู้เรื่อง “สู่เส้นทางสันติภาพ”

ข่าว

- ประเด็นข่าวกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ตามหาสันติภาพ”

Powerpoint

- รูปภาพต่างๆที่เสนอในโปรแกรม Powerpoint

คลิปวิดีโอ

- คลิปวิดีโอเกี่ยวกับผู้อพยพโซมาเลีย

สื่อและอุปกรณ์อื่น ๆ

- ปากกาไวท์บอร์ดและแผ่นป้ายกระดาน
- กระดาษแข็งตัดเป็นรูปนกพิราบและสัญลักษณ์ PEACE
- แผ่นป้ายสาเหตุและผลอย่างละ 10 แผ่น

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม

4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนองาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด”

**การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์
โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)**

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ (10 นาที) (คาบที่1)</p>	<p>1.1. ครูนำเสนอคลิปวิดีโอเกี่ยวกับผู้อพยพชาวโซมาเลียเพื่อให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นจาก คลิป วิดีทัศน์ (5 นาที)</p> <p>1.2. ครูให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อพัฒนาการคิด</p> <p>ตัวอย่างคำถามพัฒนาการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากคลิปวิดีโอ นักเรียนคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือปัญหาอะไร - หลังจากนักเรียนชมคลิปวิดีโอ นักเรียนมีเรื่องผู้อพยพชาวโซมาเลีย นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร - นักเรียนทราบหรือไม่ว่ามีเหตุการณ์ในลักษณะแบบนี้เกิดขึ้นที่ใดในโลกบ้าง
<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (15 นาที)</p>	<p>2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มละ 3-5 คน) จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ตามหาสันติภาพ” (ประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความต้องการให้เกิดสันติภาพบนโลก) โดยให้นักเรียนอ่านประเด็นข่าวที่ครูจัดเตรียมให้แต่ละกลุ่มโดยประเด็นข่าวเหมือนกันทุกกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้นภายในระยะเวลา 10 นาที จากนั้น</p>

	<p>ผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความสำคัญของสันติภาพโดยการถามตอบ</p>
<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (10 นาที)</p>	<p>3.1 ครูให้นักเรียนระดมความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นของเรื่องที่ศึกษาในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด”</p> <p>ตอนที่ 1 โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย</p> <p>3.2 ครูสุ่มนักเรียนอาสาสมัครประมาณ 5-6 คนเพื่ออธิบายข้อสนับสนุนเพิ่มเติม จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของการคาดเดาจากเรื่อง”ตามหาสันติภาพ”โดยระบุประเด็นบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุและข้อมูลที่นำมาสนับสนุน (15 นาที)</p>	<p>4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์สาเหตุของข้อมูลจากเรื่อง “ตามหาสันติภาพ”และปรับปรุงข้อมูลอีกครั้ง</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (15 นาที) (คาบที่ 2)</p>	<p>5.1 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “สู่เส้นทางสันติภาพ” ภายในเวลา 7 นาที และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้อง</p> <p>5.2 ครูถามคำถามนักเรียนโดยให้นักเรียนวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น</p> <p>5.3 ครูแจกปากกาไวท์บอร์ด และแผ่นป้ายกระดานตอบคำถามให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด เพื่อให้เล่นเกมตอบคำถามเรื่อง “Minute of Peace” โดยกลุ่มที่ตอบได้มากที่สุดเป็นผู้ชนะกติกาการเล่น</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - คำถามมีจำนวนทั้ง 10 ข้อ - ครูใช้โปรแกรม Powerpoint ในการนำเสนอคำถาม - สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องตอบคำถามอย่างน้อยคนละ 2 ข้อ
<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (15 นาที)</p>	<p>6.1 ครูนำกระดาษรูปนกพิราบและสัญลักษณ์รูป PEACE แปะลงบนกระดานหน้าชั้นเรียน จากนั้นถามนักเรียนว่า “นักเรียนรู้หรือไม่ว่าสัญลักษณ์ทั้ง 2 คือสัญลักษณ์อะไร มีความหมายและความสำคัญอย่างไร”</p> <p>6.2 ครูเตรียมกระดาษข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลของเรื่องที่ศึกษาโดยแบ่งเป็น สาเหตุ จำนวน 10 แผ่น ผล จำนวน 10 แผ่น และพับใส่ลงในกระเป๋าจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนจับสลาก</p> <p>6.3 ครูให้นักเรียนไปจับคู่ของตนเองและนำข้อมูลมาติดบนกระดาน</p> <p>6.4 นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 3 (สรุปความรู้ทั้งหมด)</p> <p>6.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ทั้งหมดร่วมกัน</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (20 นาที)</p>	<p>7.1 ครูให้นักเรียนพิจารณาภาพความต้องการสันติภาพโดยใช้โปรแกรม Powerpoint จากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากภาพ โดยเชื่อมโยงกับเรื่องที่ศึกษา ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม</p> <p>7.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 4</p>

	<p>โดยระบุนความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับเรื่อง “ตามหาสันติภาพ” ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลกระทบของเรื่องตามหาสันติภาพหน้าชั้นเรียน</p> <p>7.3 ครูให้นักเรียน (รายบุคคล) ระบุนแนวทาง การแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างสันติวิธี จากนั้นครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และร่วมกันสรุปความคิดที่ได้</p>
--	--

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ

หน่วยการเรียนรู้ 3

เรื่อง สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ

สอนวันที่

เวลา 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ครอบคลุมวิถีชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ และเสรีภาพ เท่าเทียมกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงจำเป็นต้องเคารพในสิทธิมนุษยชน เพื่อที่จะให้สังคมเกิดความสงบสุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
2. วิเคราะห์สาเหตุ ผลและผลกระทบของการไม่เคารพสิทธิมนุษยชน
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนได้
4. ยกตัวอย่างประเด็นข่าว หรือเหตุการณ์กรณีการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้
5. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีได้

ด้านทักษะ

1. วิเคราะห์สาเหตุและผลและผลกระทบของการไม่เคารพสิทธิมนุษยชน
2. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
3. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

ความหมายของสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกายและสุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่ออื่น ๆ ที่ขึ้นกับพื้นฐานทางสังคม สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดหรือโอนให้แก่ผู้อื่นได้ (ชะวรัชชัย ภาติถนุ, 2548:29)

สิทธิมนุษยชน จึงหมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่พึงมี เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณค่า หากมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิดังกล่าว ย่อมจะได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมาย เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย และความมั่นคงปลอดภัย สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิในการเคลื่อนไหวและในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นต้น นอกจากนี้ สิทธิมนุษยชนยังหมายถึง สิทธิที่พึงมีเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพ คุณภาพชีวิต เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เช่น สิทธิในการเลือกนับถือศาสนา สิทธิในการเลือกที่จะประกอบอาชีพ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนสิทธิในการมีส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า สิทธิมนุษยชนประกอบไปด้วยสิทธิต่างๆ ครอบคลุมวิถีชีวิตของมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่เกิดจนตาย (<http://www.undp.or.th/thai/aboutus/uninthailand.html>)

ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นอารยธรรมโลก (World Civilization) ของมนุษย์ที่พยายามวางระบบความคิดเพื่อให้คนทั่วโลกเกิดความระลึกรู้ คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตั้งแต่ยอมรับความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรี ชาติกำเนิด สิทธิต่างๆ ที่มีพื้นฐานมาจากความชอบธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งสิทธิตั้งแต่กำเนิด โดยให้ความสำคัญกับคำว่าชีวิต (Life) (ชะวรัชชัย ภาติถนุ, 2548:3) นอกจากนี้แล้วสิทธิมนุษยชนยังมีความสำคัญในแง่ของการเป็นหลักประกันของความเป็นมนุษย์สิทธิและ เสรีภาพ และสภาวะโลกปัจจุบันเรื่องของสิทธิมนุษยชนก็ไม่ใช่เรื่องประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่สังคมทั่วโลกต้องให้ความสำคัญ เพราะประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ผู้ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และที่สำคัญเรื่องของสิทธิมนุษยชนยังได้ถูกนำไปใช้ในทางการเมือง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าทำให้สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปคว่ำบาตรทางการทูต การงดการทำการค้าด้วย หรือกรณีการส่งกองกำลังทหารของสหประชาชาติเพื่อเข้าไปยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ในบอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา และในโคโซโวของอดีตประเทศยูโกสลาเวีย เป็นต้น (กุมพล พลวัน, 2547:2-3) ด้วยสาเหตุและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น เราจึง

จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชน เพราะมีความสำคัญทั้งในด้านสังคมโลกและการสร้างประชาธิปไตยในสังคมไทย

สื่อ/แหล่งเรียนรู้(เรียงลำดับตามหมวดหมู่)

ภาพ

- รูปภาพเด็กขอทาน และเด็กวิ่งเล่นในสนามเด็กเล่น

ใบความรู้

- ใบความรู้เรื่อง “การละเมิดสิทธิ”

ข่าว

- ข่าวเรื่องเด็กถูกลักพาตัว

คลิปวิดีโอ

- คลิป วิดีทัศน์เรื่องการลักพาตัวเด็กไปขอทาน

สื่อและอุปกรณ์อื่น ๆ

- กระดาษวาดเขียน 5 แผ่น
- ปากกาสีเมจิก 5 ชุด

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนองาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตารางสรุปข่าว “หนูอยากกลับบ้าน” ตารางวิเคราะห์สรุปเรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน

**การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์
โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)**

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ (10 นาที) (คาบที่ 1)</p>	<p>1.1 ครูนำเสนอรูปภาพเด็กขอทานตามสะพานลอยและรูปภาพเด็กวิ่งเล่นในสนามเด็กเล่น เพื่อให้นักเรียนพิจารณาและพูดแสดงความคิดเห็นจากรูปภาพทั้ง 2 ภาพ (5 นาที)</p> <p>1.2 ครูให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อพัฒนาความคิด คำถามพัฒนาการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อนักเรียนเห็นภาพนี้แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร - นักเรียนคิดว่าภาพทั้งสองภาพนี้ เกิดขึ้นที่ไหนและบุคคลในภาพกำลังทำอะไรอยู่ - นักเรียนคิดว่าบุคคลในภาพทั้งสองภาพนี้มีความรู้สึกอย่างไร <p>1.3 ครูและนักเรียนร่วมกันบอกความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชนโดยการถามตอบ</p>
<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (15 นาที)</p>	<p>2.1 ครูอ่านข่าวเรื่องเด็กถูกลักพาตัวให้นักเรียนฟัง</p> <p>2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มละ 3-5 คน) จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “หนูอยากกลับบ้าน” (ประเด็นข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กข่าวการลักพาตัวเด็กไปขายหรือทำร้าย) โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้นในตารางสรุปข่าวที่ครูแจกให้ โดยใช้เวลา 10 นาที จากนั้นผู้แทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>

<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (10 นาที)</p>	<p>3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นของเรื่องสิทธิมนุษยชนในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 1 โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย</p> <p>3.2 ครูถามนักเรียนถึงข้อสนับสนุนเพิ่มเติมโดยให้นักเรียนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p> <p>3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการคาดเดาเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยระบุประเด็นบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุและข้อมูลที่นำมาสนับสนุน (15 นาที)</p>	<p>4.1 ครูให้นักเรียนชม คลิปวิดีโอทัศน์เรื่อง การลักพาตัวเด็กไปขอตาน</p> <p>4.2 ครูถามคำถามถึงสาเหตุของปัญหานี้กับนักเรียนโดยให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p> <p>4.3 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง</p> <p>4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์สาเหตุของข้อมูลจากเรื่องที่ได้ชมคลิปวิดีโอ และปรับปรุงข้อมูลอีกครั้ง</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (15 นาที) (คาบที่ 2)</p>	<p>5.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “ละเมิดสิทธิ”</p> <p>5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากใบความรู้ที่อ่านโดยให้นักเรียนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียนจากนั้นครูและนักเรียนพิจารณาร่วมกัน</p>

<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (15 นาที)</p>	<p>6.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างประเด็นข่าว หรือเหตุการณ์กรณีการถูกละเมิดสิทธิ กลุ่มละ 1 เหตุการณ์</p> <p>6.2 ครูแจกกระดาษวาดเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น</p> <p>6.3 ครูให้นักเรียนวาดภาพประกอบเหตุการณ์นั้นและสรุปความสำคัญโดยเชื่อมโยงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนได้</p> <p>ประเด็นคำถาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เหตุการณ์หรือข่าวที่นักเรียนยกตัวอย่างเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านใด <p>6.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพที่วาดเสร็จแล้วมาแปะบนกระดานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนพิจารณาภาพพร้อมกัน</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (20 นาที)</p>	<p>7.1 นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 3 (สรุปความรู้ของทั้งหมด)</p> <p>7.2 ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนพร้อมทั้งระบุนการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี</p> <p>7.3 ครูแจกตารางวิเคราะห์สรุปเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยมอบหมายให้นักเรียนทำเป็นการทำงานและนำมาส่งในคาบต่อไป</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐ ยอมรับ สังคมเป็นสุข

หน่วยการเรียนรู้	4	เรื่อง เศรษฐ ยอมรับ สังคมเป็นสุข
สอนวันที่		เวลา 8 คาบ (400 นาที)

สาระสำคัญ

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในสังคมต้องเคารพสิทธิและยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะให้คนในสังคมมีความสุขและเกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. วิเคราะห์ความสำคัญของการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน
2. วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษย์
4. วิเคราะห์สาเหตุและผลของปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน
5. อธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม
6. เสนอแนวทางทางการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมโดยสันติวิธี

ด้านทักษะ

1. วิเคราะห์สาเหตุและผลและผลกระทบของปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน
2. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
3. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน The Universal Declaration of Human Rights

ข้อที่ 1	สิทธิที่จะเท่าเทียมกัน
ข้อที่ 2	อิสรภาพจากการเลือกปฏิบัติ
ข้อที่ 3	สิทธิที่จะมีชีวิต, เสรีภาพ, ความปลอดภัยส่วนบุคคล
ข้อที่ 4	อิสรภาพจากการเป็นทาส
ข้อที่ 5	อิสรภาพจากการทรมานและการรักษาลดลง
ข้อที่ 6	สิทธิที่จะรับรู้เป็นบุคคลตามกฎหมายที่
ข้อที่ 7	สิทธิที่จะเท่าเทียมกันตามกฎหมาย
ข้อที่ 8	สิทธิในการเยียวยาจากศาลพนักงานเจ้าหน้าที่
ข้อที่ 9	อิสรภาพจากการจับกุม
ข้อที่ 10	สิทธิที่จะไต่สวนสาธารณะยุติธรรม
ข้อที่ 11	สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์แล้วว่าผิด
ข้อที่ 12	อิสรภาพจากการรบกวนความเป็นส่วนตัว, ครอบครัว, บ้านและสารบรรณ
ข้อที่ 13	สิทธิที่จะเคลื่อนไหวฟรีทั้งในและนอกประเทศ
ข้อที่ 14	สิทธิในการลี้ภัยในประเทศอื่นจากการประหัตประหาร
ข้อที่ 15	สิทธิที่จะได้สัญชาติได้และมีอิสรภาพที่จะเปลี่ยน
ข้อที่ 16	สิทธิที่จะสมรสและครอบครัว
ข้อที่ 17	สิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
ข้อที่ 18	เสรีภาพในความเชื่อและศาสนา
ข้อที่ 19	อิสรภาพแห่งความเห็นและข้อมูล
ข้อที่ 20	ด้านขวาของสันติและสมาคม
ข้อที่ 21	สิทธิในการมีส่วนร่วมในรัฐบาลและในการเลือกตั้งฟรี
ข้อที่ 22	สิทธิในการประกันสังคม
ข้อที่ 23	สิทธิในการทำงานที่พึงประสงค์และการเข้าร่วมกับสหภาพแรงงาน
ข้อที่ 24	สิทธิในการพักผ่อนและันทนาการ
ข้อที่ 25	สิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอ

ข้อที่ 26	สิทธิในการศึกษา
ข้อที่ 27	สิทธิในการมีส่วนร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของชุมชน
ข้อที่ 28	สิทธิที่จะส่งข้อท้วงติงที่เชื่อมโยงเอกสารนี้
ข้อที่ 29	หน้าที่ชุมชนจำเป็นต้องการพัฒนาโดยอิสระและเต็มที่
ข้อที่ 30	อิสรภาพจากการแทรกแซงของรัฐหรือบุคคลใดสิทธิดังกล่าวข้างต้น

สื่อ/แหล่งเรียนรู้(เรียงลำดับตามหมวดหมู่)

ภาพ

- ภาพกลุ่มคนเผ่าต่างๆ เช่น เมารี อะบอริจิน อินเดียนแดง

บทความ

- บทความสรุปความขัดแย้งในรวันดา

คลิปวิดีโอ

- คลิปโฆษณาเรื่องสิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษย์

ภาพยนตร์

- ภาพยนตร์เรื่อง Hotel Rwanda

สื่อและอุปกรณ์อื่นๆ

- กระดาษ A4

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตารางสรุปข่าว ตารางวิเคราะห์สรุปเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน

**การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์
โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)**

คาบที่ 1-4

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ (100 นาที) (คาบที่ 1-2)</p>	<p>1.1 ครูนำเสนอคลิปโฆษณาเรื่อง “สิทธิความเท่าเทียมกันของมนุษย์” เพื่อให้ นักเรียนพิจารณาและพูดแสดงความคิดเห็นจากคลิปโฆษณา</p> <p>1.2 ผู้สอนให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อพัฒนาการคิด</p> <p>คำถามพัฒนาการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนคิดว่า คลิปโฆษณานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด - นักเรียนคิดว่าคลิป โฆษณานี้เกิดขึ้นที่ใด <p>1.3 ครูให้นักเรียนชมภาพยนตร์เรื่อง Hotel Rwanda (ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง)</p>
<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (15 นาที) (คาบที่ 3)</p>	<p>2.1 ครูนำเสนอภาพของกลุ่มคน ชนเผ่าต่างๆจากทั่วโลก เช่น ชาวเมารี ชาวอะบอริจิน ชาวอินเดียนแดง ชาวกระเหรี่ยง จากโปรแกรมนำเสนอ Powerpoint ให้นักเรียนพิจารณา</p> <p>2.2 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มละ 3-5 คน) จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “เพียงเราเข้าใจกัน” (ซึ่งเป็นคำถามจากการชมภาพยนตร์เรื่อง Hotel Rwanda) โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้นในตารางสรุปที่ครูแจกให้โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที</p>

<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (10 นาที)</p>	<p>2.3 ผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นของเรื่อง Hotel Rwanda ในใบงาน “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย</p> <p>3.2 ครูถามนักเรียนถึงข้อสนับสนุนเพิ่มเติมโดยการให้ผู้แทนนักเรียนเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p> <p>3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการคาดเดาเรื่อง Hotel Rwanda โดยระบุประเด็นบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุและข้อมูลที่นำมาสนับสนุน (15 นาที)</p>	<p>4.1 ครูให้นักเรียนอ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความขัดแย้งในประเทศรวันดา (แจกนักเรียนทุกคน)</p> <p>4.2 ครูถามนักเรียนถึงสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในรวันดา จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง</p> <p>4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาจากบทความเรื่องความขัดแย้งในประเทศรวันดา</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (10 นาที)</p>	<p>5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากบทความเรื่องความขัดแย้งในประเทศรวันดา จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาร่วมกัน</p>

<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (30 นาที) (คาบที่ 4)</p>	<p>6.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดสถานการณ์ที่แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคมกลุ่มละ 1 เรื่อง โดยเขียนเนื้อเรื่องลงในกระดาษ A4 ที่ครูแจกให้และเตรียมตัวในการแสดงละคร (30 นาที)</p> <p>6.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงละครหน้าชั้นเรียน โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการแสดงละครกลุ่มละไม่เกิน 7 นาที</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (20 นาที)</p>	<p>7.1 นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 3 (สรุปความรู้ทั้งหมด)</p> <p>7.2 ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม</p> <p>7.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมโดยสันติวิธี</p> <p>7.4 ครูแจกตารางวิเคราะห์สรุปการแสดงละครเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในสังคมเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผล พร้อมทั้งระบุแนวทางการแก้ปัญหา</p>

กิจกรรมกลุ่มศึกษาด้วยตนเอง

คาบที่ 5-8

คาบที่	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เศรษฐกิจพอเพียง สังคม เป็นสุข เรื่อง ชาวเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
คาบที่ 5-6	1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนไปศึกษาประเด็นข่าวที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยนักเรียนเลือกหัวข้อมา 1 หัวข้อจาก 30 ข้อของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

	2. หลังจากที่นักเรียนเลือกประเด็นได้แล้ว นักเรียนศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลพร้อมกับเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบที่ 7-8
คาบที่ 7-8	1. การนำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของนักเรียน 2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นข่าวเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องร่วมมือร่วมใจ เข้าใจเพื่อสันติภาพ

หน่วยการเรียนรู้ 5
สอนวันที่

เรื่อง ร่วมมือร่วมใจ เข้าใจเพื่อสันติ
เวลา 6 คาบ (300 นาที)

สาระสำคัญ

สหประชาชาติก่อตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ถ่วงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การเคารพในหลักความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรโลก ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ เป็นองค์กรหลักที่ส่งเสริมเพื่อเกิดความร่วมมือให้เกิดสันติภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้

1. อธิบายหลักการและความสำคัญขององค์การความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก
2. วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ขององค์การความร่วมมือต่างๆที่ส่งผลต่อการเกิดสันติภาพ
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรสหประชาชาติ
4. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ความขัดแย้งที่องค์กรสหประชาชาติเข้าไปช่วยเหลือได้
5. สรุปความสำคัญของเหตุการณ์ความขัดแย้งในรูปแบบการทำฝงมโนทัศน์ได้
เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีได้

ด้านทักษะ

1. วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ขององค์การความร่วมมือต่างๆที่ส่งผลต่อการเกิดสันติภาพ
2. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
3. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้

3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

องค์การสหประชาชาติ (The United Nations)

สหประชาชาติ

สหประชาชาติก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2488 (ค.ศ. 1945) ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ อำนวยไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การเคารพในหลักความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรโลก ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

สมัชชา (General Assembly) ประกอบด้วยสมาชิกทุกประเทศของสหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติงานขององค์การพิจารณาและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆภายในขอบเขตของกฎบัตรสหประชาชาติพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ พิจารณารายงานขององค์กรต่างๆของสหประชาชาติมีหน้าที่เลือกสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงจำนวน 10 ประเทศ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจำนวน 54 ประเทศและคณะมนตรีอื่นๆ ตลอดจนการรับสมาชิกใหม่แต่งตั้งเลขาธิการสหประชาชาติเมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากคณะมนตรีความมั่นคงรวมทั้งพิจารณาและรับรองงบประมาณของสหประชาชาติกำหนดส่วนเฉลี่ยค่าบำรุงของประเทศสมาชิก ฯลฯ

คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) ประกอบด้วยสมาชิกถาวร (Permanent Members) จำนวน 5 ประเทศ (สาธารณรัฐประชาชนจีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา) และสมาชิกไม่ถาวร (Non-permanent Members) จำนวน 10 ประเทศ ซึ่งมาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี มีหน้าที่สอบสวนกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศและเสนอแนะวิธีดำเนินการหรือแผนปฏิบัติการที่จะจัดทำความตกลงสำหรับการยุติข้อพิพาทโดยสันติ เสนอแนะการรับสมาชิกใหม่ เสนอแนะสมัชชา ในการแต่งตั้งเลขาธิการสหประชาชาติ และทำหน้าที่ร่วมกับสมัชชาฯ ในการเลือกตั้งผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council : ECOSOC) ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 54 ประเทศ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 3 ปี ทุกปีจะมีการเลือกตั้งแทนประเทศที่พ้นตำแหน่งปีละ 18 ประเทศ สมาชิกที่ครบวาระแล้วมีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกตั้งซ้ำและสามารถรับเลือกตั้งซ้ำในวาระต่อเนื่องได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นคณะกรรมการประจำ คณะกรรมการภูมิภาคและองค์กรผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ศึกษาและรายงานเรื่องระหว่างประเทศ

ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา อนามัยและอื่นๆ รวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อส่งเสริม การเคารพและปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นมูลฐานของปวงชน

คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council) ประกอบด้วยประเทศสมาชิกที่ปกครอง ดินแดนในภาวะทรัสตี ประเทศที่เป็นสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคง และประเทศอื่นๆ เท่าที่ จำเป็น เพื่อให้ได้สัดส่วนของประเทศที่ปกครองและมิได้ปกครองภาวะทรัสตีจำนวนเท่าๆ กัน มี หน้าที่พิจารณารายงานของประเทศที่ทำหน้าที่ปกครองดินแดนและจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อเร่งรัด การให้ดินแดนในภาวะทรัสตีเจริญก้าวหน้ารวดเร็ว สามารถปกครองตนเองหรือเป็นเอกราชได้

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) ประกอบด้วยผู้ พิพากษาจำนวน 15 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี คัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติสูงสุดทางตุลาการ ในประเทศของตนหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคง และสมัชชาฯ เป็นผู้คัดเลือก มีหน้าที่พิจารณาข้อขัดแย้งในทางกฎหมายตามที่แต่ละประเทศเสนอ ต่อศาลฯ และให้คำแนะนำตักเตือนกฎหมายเมื่อได้รับการร้องขอจากองค์การภายในสหประชาชาติ รวมทั้งตีความกฎหมายระหว่างประเทศและการเตรียมร่างอนุสัญญาและสนธิสัญญาที่กำหนด แนวทางปฏิบัติระหว่างชาติ

สำนักเลขาธิการ (Secretariat) มีเลขาธิการสหประชาชาติ เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของ สหประชาชาติ ปฏิบัติการในอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการในการประชุมทั้งปวงของสมัชชา คณะ มंत्रीความมั่นคง คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม และคณะมนตรีภาวะทรัสตี รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ ที่องค์กรเหล่านี้มอบหมาย พร้อมทั้งจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับสหประชาชาติเสนอต่อสมัชชา

องค์กรต่างๆ เหล่านี้มีสำนักงานอยู่ที่นครนิวยอร์ก ยกเว้นศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ตั้งอยู่ ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ นอกจากนี้ ยังมีทบวงการชำนัญพิเศษ (Specialized Agencies) อีกจำนวน 16 องค์กร ซึ่งเป็นองค์การอิสระและปฏิบัติงานเฉพาะสาขา ผูกพันกับสหประชาชาติ ตามข้อตกลงพิเศษ ประกอบด้วยสมาชิกทั้งที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ โดยมีคณะ มंत्रीเศรษฐกิจและสังคมกับสมัชชาฯ เป็นองค์กรประสานงาน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้(เรียงลำดับตามหมวดหมู่)

ภาพ

- รูปภาพสัญลักษณ์องค์การสหประชาชาติ
- ภาพเจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติช่วยเหลือประชาชน

คลิปวิดีโอทัศน์

- คลิปวิดีโอทัศน์ บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ

สื่อและอุปกรณ์อื่น ๆ

- กระดาษ A4
- กระดาษวาดเขียน 5 แผ่น

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนองาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด”

การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ (10 นาที) (คาบที่ 1)</p>	<p>1.1 ครูนำเสนอรูปภาพสัญลักษณ์ขององค์การสหประชาชาติและภาพของเจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติที่ช่วยเหลือผู้คนเพื่อให้นักเรียนพิจารณาและพูดแสดงความคิดเห็นจากรูปภาพทั้ง 2 ภาพ (5 นาที)</p> <p>1.2 ครูให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อพัฒนาการคิดจากการพิจารณาภาพคำถามเพื่อพัฒนาการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนทราบหรือไม่ว่าสัญลักษณ์นี้คือสัญลักษณ์อะไร - นักเรียนทราบหรือไม่ว่าองค์การนี้มีความสำคัญอย่างไร

<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูล ที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (15 นาที)</p>	<p>2.1 ครูให้นักเรียนพิจารณาภาพจากข้อที่ 1 ซึ่งเป็นภาพที่เจ้าหน้าที่ขององค์การ สหประชาชาติเข้าไปช่วยเหลือผู้คนโดยโยง เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษา โดยใช้ประเด็นคำถาม ดังนี้</p> <p>คำถาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนทราบหรือไม่ว่า เหตุการณ์ในภาพเป็นเหตุการณ์ ใด และเกิดขึ้นที่ใด - นักเรียนทราบหรือไม่ว่าเพราะ เหตุใดองค์การสหประชาชาติจึง เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นี้ <p>2.2 ครูถามนักเรียนถึงบทบาทและหน้าที่ ขององค์การสหประชาชาติ</p> <p>2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทบาท และหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติบน กระดาน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็น ของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (10 นาที)</p>	<p>3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระดม ความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นจากภาพ เจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติช่วยเหลือ ประชาชนในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน คิด” โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้น ครูถามนักเรียนแต่ละกลุ่มถึงผลการคาด เดา</p> <p>3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเสนอแนะการ คาดเดาผลที่เกิดขึ้นเพิ่มเติม</p> <p>3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการ คาดเดาบนกระดาน</p>

<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุและข้อมูลที่น่ามาสนับสนุน (15 นาที)</p>	<p>4.1 ครูให้นักเรียนชมคลิปวิดีโอ เรื่อง บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ</p> <p>4.2 ครูอธิบายประกอบการซักถามในเรื่องของปัญหาที่เกิดขึ้นในคลิปวิดีโอ และ บทบาทหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ โดยเน้นประเด็นคำถามที่ถามถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์สาเหตุของข้อมูลจากเรื่องที่ได้ชม</p> <p>4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงข้อมูลอีกครั้ง</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (15 นาที) (คาบที่ 2)</p>	<p>5.1 ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่นเพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในคลิปวิดีโอ ที่นักเรียนชม จากนั้นผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาผลการวิเคราะห์ผลและพิจารณาความถูกต้อง</p>
<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (15 นาที)</p>	<p>6.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่องค์การสหประชาชาติมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มละเหตุการณ์</p> <p>6.2 ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อสร้างข้อสรุปของเหตุการณ์ในรูปแบบผังมโนทัศน์ในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เหตุการณ์อะไร - สาเหตุของเหตุการณ์นี้

	<ul style="list-style-type: none"> - ผลของเหตุการณ์นี้ - ผลกระทบของเหตุการณ์นี้ - นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์นี้การที่องค์กรสหประชาชาติเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร <p>6.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (20 นาที)</p>	<p>7.1 นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 3 (สรุปความรู้ของทั้งหมด)</p> <p>7.2 ครูให้นักเรียนทุกคนคิดแนวทางในการแก้ปัญหาของเรื่องที่ศึกษา (เรื่องในคลิปวิดีโอ) โดยให้นักเรียนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p> <p>7.3 ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาและแยกแยะว่านักเรียนใช้แนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้สันติวิธีหรือไม่</p>

กิจกรรมกลุ่มศึกษาด้วยตนเอง

คาบที่ 3-6

คาบที่	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ เรื่อง องค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพ
คาบที่ 3-4	<p>1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่มเพื่อให้นักเรียนไปศึกษาประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์หลักขององค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> กลุ่มที่ 1 ศึกษา Greenpeace กลุ่มที่ 2 ศึกษา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กลุ่มที่ 3 ศึกษา Unicef กลุ่มที่ 4 ศึกษา สมาคมโซคา จัคโก สากล กลุ่มที่ 5 ศึกษา World youth peace

	2. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูล รายละเอียดขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ
คาบที่ 5-6	1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานเรื่อง“องค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพ” 2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญขององค์กรความร่วมมือเพื่อสันติภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก

หน่วยการเรียนรู้	6	เรื่อง สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก
สอนวันที่		เวลา 6 คาบ (300 นาที)

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือก็จะทำให้สังคมสงบสุขได้ ดังนั้นในฐานะพลเมืองของประเทศและของโลก พลเมืองควรนำหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาสามารถมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาสังคม เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขต่อสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของ โลกธรรม 8
2. สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของโลกธรรม 8
3. วิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาต่างๆกับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
4. วิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผล และผลกระทบของปัญหา
5. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน
6. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

ด้านทักษะ

1. วิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาต่างๆกับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
2. วิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผล และผลกระทบของปัญหา
3. มีทักษะการทำงานกลุ่ม
4. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบในงาน
2. สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หากคนในสังคมการปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือก็จะทำให้สังคมสงบสุขได้ ดังนั้นในฐานะพลเมืองของประเทศและของโลก พลเมืองควรนำหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาสามารถมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาสังคม เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขต่อสังคม

หลักธรรมในการดำรงชีวิต

โลกธรรม 8

โลกธรรม คือ ธรรมดาของโลก, เรื่องของโลก, ธรรมที่ครอบงำโลก หรือธรรมที่มีประจำโลก หมายถึง ธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกและสัตว์โลกต้องเป็นไปตามธรรมนี้ หรือทุกคนในโลกนี้ย่อมถูกโลกธรรมนี้กระทบทั้งนั้น ไม่มีใครพ้นไปได้เลย ยกเว้นพระอรหันต์ผู้อยู่เหนือโลกเท่านั้น โลกธรรมมี 8 ประการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกฝ่ายที่น่าปรารถนาและพึงพอใจ และฝ่ายที่ไม่พึงพอใจ ดังนี้

ส่วนที่น่าปรารถนา 4	ส่วนที่ไม่น่าปรารถนา 4
<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ลาภ 2. ได้ยศ 3. ธรรมเสริญ 4. สุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสื่อมลาภ 2. เสื่อมยศ 3. นินทา 4. ทุกข์

คู่ที่ 1 ได้ลาภ เสื่อมลาภ ลาภ หมายถึง การให้มาซึ่งสิ่งที่พึงพอใจ เช่น เงินทอง สิ่งของบุคคล เป็นต้น เมื่อได้มาแล้วยังมีทุกข์ติดตามแอบแฝง ซ่อนเร้นมากับลาภนั้นอีก บางคนต้องเสียชีวิตเพราะมีลาภและป้องกันลาภ ครั้นเมื่อสิ่งที่ได้มาแล้วมีอันต้องวิบัติสูญหายไปหรือถูกแย่งชิงไป เช่น เสียเงินเสียทอง เสียที่อยู่อาศัย เสียสิ่งที่รักที่หวงแหน หรือสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก เรียกว่าเสื่อมลาภ จิตใจก็เป็นทุกข์

คู่มือ 2 ได้ยศ เสื่อมยศ ยศ แปลว่า ความยิ่ง ความเด่น ซึ่งหมายถึง ความยิ่งของคน ความเด่นของคน ยิ่งด้วยความเป็นใหญ่ เรียกอิศริยยศ ยิ่งด้วยชื่อเสียงคุณความดี เรียก เกียรติยศ ยิ่งด้วยบิรवार พวกพ้อง เรียกบิรวารยศ ทั้ง 3 ยศ หากมีความกระหายต้องการให้ได้ได้ยศมา ก็เกิดความวิตกกังวล เกิดความทุกข์ เพราะเกิดทั้งความโลภ เมื่อไม่ได้มาก็เกิดความโกรธ เมื่อมีแล้วก็เกิดความหลง ดังนั้นจะต้องเข้าใจว่ายศเหล่านี้มีวันเสื่อมสลายไปในที่สุด เรียกว่า เสื่อมยศ หากเราไม่เข้าใจหลักกรรมข้อนี้ก็จะเกิดความหลงมัวเมาเมื่อมียศ เกิดความวิตกกังวล คับข้องใจ และเป็นทุกข์เมื่อเสื่อมยศ เป็นต้น

คู่มือ 3 สรรเสริญ นินทา สรรเสริญ ได้แก่การกล่าวขวัญถึงความดี จะต่อหน้าหรือลับหลังก็ตาม การได้ฟังคำสรรเสริญ ค่ายกย่องคำชมเชย ทำให้ใจเบิกบาน มีความสุข ในทางตรงกันข้าม หากใครถูกนินทา หรือการพูดให้ร้ายหรือพูดในทางที่ไม่ดีในที่ลับหลัง ก็เกิดความไม่พึงพอใจ เกิดความโกรธ ทั้งสองประการนี้ หากไม่เข้าใจหลักกรรมเช่นนี้ ก็เกิดความลุ่มหลงมัวเมา หลงระเริง ทำให้เกิดความลืมหืมตัว ก่อให้เกิดความเห็นผิด หลงตนเอง เมื่อคนอื่นสรรเสริญ และเกิดความไม่พึงพอใจ และทุกข์ใจในที่สุดเมื่อถูกนินทา เป็นต้น ดังนั้นเมื่อเข้าใจหลักกรรมนี้จะช่วยให้เกิดหลักของความอุเบกขา คือ ไม่แสดงอาการใด ๆ เมื่อถูกสรรเสริญ หรือนินทา ถือว่าเป็นธรรมดาของโลก

คู่มือ 4 สุข ทุกข์ โลกธรรมคู่นี้เป็นคู่รวมยอด คือสภาพความเป็นอยู่ของคนเราเมื่อกล่าวโดยรวมยอดแล้วมี 2 สภาพคือ สุขและทุกข์เป็นสภาพที่มนุษย์เราจะต้องเผชิญทั้ง 2 ประการ ดังนั้นพึงเข้าใจว่าเราจะดำเนินวิถีชีวิตอย่างไรให้มีความสุขมากกว่าทุกข์ นั่นก็คือจะต้องใช้ปัญญาพิจารณาถึงความดับทุกข์ ซึ่งทางพระพุทธศาสนาได้นำเสนอหลักของอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุปก็คือโลกธรรมทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา เมื่อเกิดมาแล้วมันไม่เที่ยง ไม่คงทนถาวร ไม่แน่นอน ย่อมเสื่อมสลายไปในที่สุด ดังนั้นจึงไม่ให้ยึดมั่นถือมั่น จะก่อให้เกิดความทุกข์ในที่สุด

สื่อ/แหล่งเรียนรู้(เรียงลำดับตามหมวดหมู่)

ภาพยนตร์

- ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”

สื่อและอุปกรณ์อื่นๆ

- กระดาษ A4

การประเมิน

วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือในการประเมิน
1.การตอบคำถาม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
2.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
3.การกล้าแสดงออกและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม
4.การนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนองาน
5.การทำใบงาน	ใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ใบงานเรื่อง “ทางออกนี้...สู้ร้อยยิ้ม”

การจัดกระบวนการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model)

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 เลือกข้อมูลหรือหัวข้อการกระทำหรือประเด็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์</p> <p>(10 นาที)</p> <p>(คาบที่ 1)</p>	<p>1.1 ครูเปิดภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด” (ภาพยนตร์ประกอบโฆษณาไทยประกันชีวิต) ให้นักเรียนชมจากนั้นครูถามนักเรียนว่า “จากที่ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ นักเรียนได้แง่คิดอะไรจากภาพยนตร์บ้าง และหากถ้านักเรียนเป็นลูกสาว นักเรียนจะทำอย่างไร”</p> <p>1.2 ครูให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 2 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น</p> <p>(15 นาที)</p>	<p>2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มละ 3-5 คน) โดยครูแจกใบงานเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ถึงสาเหตุและข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุจากภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”</p>

	<p>โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากประเด็นของข้อมูลที่สนับสนุนสาเหตุนั้น (10 นาที)</p>	<p>3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคาดเดาผลที่เกิดขึ้นจากเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด” โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากนั้นผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย</p> <p>3.2 ครูถามนักเรียนถึงข้อสนับสนุนเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน</p> <p>3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการคาดเดาจากเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”</p>
<p>ขั้นที่ 4 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับที่มาของสาเหตุและข้อมูลที่นำมาสนับสนุน (15 นาที)</p>	<p>4.1 ครูถามนักเรียนถึงที่มาของสาเหตุของปัญหาจากภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”</p> <p>4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกันคิด” ตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์สาเหตุของข้อมูลจากภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”</p>
<p>ขั้นที่ 5 ถามผู้เรียนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาจากผลที่เกิดขึ้น (10 นาที) (คาบที่ 2)</p>	<p>5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด” โดยครูให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาพูดหน้าชั้นเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 6 ถามผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (10 นาที)</p>	<p>6.1 ครูสุ่มนักเรียนประมาณ 7 คน ให้นักตัวอย่างเหตุการณ์ที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหาในชีวิตของนักเรียนพร้อมทั้งให้ระบุ</p>

	<p>ถึงปัญหาของเหตุการณ์นั้นๆ ให้เพื่อนๆ ฟัง</p> <p>6.2 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมากล่าวสรุปความสำคัญจากภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”</p>
<p>ขั้นที่ 7 ถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสร้างข้อสรุป (30 นาที)</p>	<p>7.2 ครูกล่าวถึงตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาต่างๆ ของตัวแทนที่ออกมาขั้นที่ 6 เพื่อเชื่อมโยงถึงวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีมากมาย</p> <p>7.3 ครูถามนักเรียนถึงหลักธรรมของศาสนาต่างๆ ที่มีส่วนช่วยในการเกิดสันติภาพ</p> <p>7.4 ครูแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เพื่อให้เขียนสิ่งที่นักเรียนปรารถนาและไม่ปรารถนา</p> <p>7.5 ครูสุ่มนักเรียนออกมาหน้าชั้นเรียนเพื่อถามถึงสิ่งที่นักเรียนปรารถนาและไม่ปรารถนาจากนั้นครูกล่าวถึงหลักธรรมโลกธรรม 8 ทั้งฝ่ายที่ปรารถนาและฝ่ายที่ไม่ปรารถนา</p> <p>7.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงหลักธรรมโลกธรรม 8 โดยครูแจกใบงานให้นักเรียนทำ โดยตั้งประเด็นคำถามไว้ว่า “โลกธรรม 8 มีส่วนช่วยให้เกิดสันติสุขในสังคมได้อย่างไร”</p> <p>7.7 ครูแจกใบงานเรื่อง “ทางออกนี้...สู้อภัย” ให้นักเรียนทุกคนโดยให้นักเรียนค้นหาทางแก้ปัญหาโดยสันติวิธี จากภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง “ไม่มีพ่อที่ดีที่สุด</p>

	แต่มีพ่อที่รักเรามากที่สุด”พร้อมทั้งคาดเดาถึงผลที่ตามมาหากนำวิธีการแก้ปัญหานี้ไปใช้
--	---

กิจกรรมกลุ่มศึกษาด้วยตนเอง

คาบที่ 3-6

คาบที่	หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก เรื่อง หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ
คาบที่ 3-4	1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม เพื่อให้นักเรียนไปศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับหลักธรรมที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพดังนี้ กลุ่มที่ 1 ศึกษาหลักธรรมของศาสนาอิสลาม กลุ่มที่ 2 ศึกษาหลักธรรมของศาสนาคริสต์ กลุ่มที่ 3 ศึกษาหลักธรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
คาบที่ 5-6	1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองาน เรื่อง”หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ” 2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องหลักธรรมที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ

ตอนที่ 2

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 14 การแสดงคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียน	จำนวนตัวอย่าง ประชากร	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ก่อนทดลอง	18	75.56	8.50
หลังทดลอง	18	80.94	6.01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงขึ้นหลังจากการทดลอง โดยที่ก่อนการทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 75.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.50 และหลังการทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 80.94 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.01

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตาม
แนวสันติวิธีโดยแยกตามระดับสูง ปานกลาง ต่ำ

ตารางที่ 15 คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

นักเรียน	คะแนนก่อน	ช่วงคะแนน ความสามารถ	คะแนนหลัง	ช่วงคะแนน ความสามารถ	ความต่าง
1	65	ปานกลาง	77	สูง	12
2	77	สูง	77	สูง	0
3	74	ปานกลาง	77	สูง	3
4	79	สูง	82	สูง	3
5	82	สูง	84	สูง	2
6	83	สูง	86	สูง	3
7	77	สูง	82	สูง	5
8	82	สูง	87	สูง	5
9	76	สูง	81	สูง	5
10	84	สูง	87	สูง	3
11	81	สูง	86	สูง	5
12	68	ปานกลาง	79	สูง	11
13	82	สูง	84	สูง	2
14	75	ปานกลาง	85	สูง	10
15	75	ปานกลาง	82	สูง	7
16	48	ต่ำ	61	ปานกลาง	13
17	77	สูง	81	สูง	4
18	75	ปานกลาง	79	สูง	4

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

(ความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี = การแก้ไขโดยใช้เหตุผลและไม่ใช้ความรุนแรง)

แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

คะแนน ต่ำกว่า 50 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญหาค่ำ

คะแนน ระหว่าง 50-75 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญหาปานกลาง

คะแนน มากกว่า 76 คะแนน = ความสามารถในการแก้ปัญหาสูง

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบระดับคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาโดยแยกตามระดับสูง ปานกลางและต่ำ

ระดับคะแนน	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	รวม
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	11	6	1	18
คะแนนทดสอบหลังเรียน	17	1	-	18

นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ จำนวน 18 คน เมื่อได้ทดสอบแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีผลปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนมีนักเรียนจำนวน 11 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับสูง นักเรียนจำนวน 6 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนจำนวน 1 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับต่ำ และคะแนนทดสอบหลังเรียนมีนักเรียนจำนวน 17 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับสูงและนักเรียนจำนวน 1 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นสรุปได้ว่าหลังการเรียนรายวิชาสันติภาพแล้วนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีเพิ่มขึ้นและคะแนนอยู่ในระดับสูง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีและเพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีของนักเรียน สมมติฐานการวิจัย คือ นักเรียนที่เรียนวิชาสันติภาพด้วยวิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model) มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นมากกว่าก่อนเรียน

กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีโดยข้อคำถามจะเป็นสถานการณ์สมมติ แบบวัดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ความเที่ยงเท่ากับ 0.86 2) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีโดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model) จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 16 คาบ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน(pre-test)โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี แล้วจัดการเรียนการสอนรายวิชาสันติภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ (วิชาเลือกเสรี) ภาคปลาย ปีการศึกษา 2554 ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เมื่อจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดแล้วทำการทดสอบหลังเรียน(post-test) จากนั้นนำคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพโดยจัดทำหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 รูปแบบของหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพเป็นหลักสูตรแบบเน้นการคิดวิเคราะห์

1.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

1.1.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน ตระหนักและเห็นคุณค่าของสันติภาพโลก ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้

1.1.2.2 ขอบข่ายของหลักสูตร/เนื้อหาสาระ

ขอบข่ายของหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ เนื้อหาประกอบด้วย เรื่องความขัดแย้ง สันติภาพ สิทธิมนุษยชน องค์การความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก องค์การสหประชาชาติ หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ

1.1.2.3 แนวคิดสำคัญของรายวิชาสันติภาพ

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพมีแนวคิดสำคัญดังนี้

แนวคิดหลัก

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันและส่งเสริมให้เกิดการรักษาสันติภาพให้ยั่งยืน

แนวคิดรอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โลกแห่งความแตกต่าง

ความเข้าใจกัน ความยอมรับความแตกต่างของกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สันติภาพนั้นสำคัญไฉน

การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและความเข้าใจกันช่วยส่งเสริมการเกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ

การเคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข

สังคมที่เป็นสุขคนในสังคมต้องเคารพสิทธิและยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ

สหประชาชาติเป็นองค์กรหลักที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างนานาชาติเพื่อให้เกิดสันติภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก

หลักธรรมของทุกศาสนามีจุดร่วมกันที่จะทำให้ทุกคนมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันอันเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสันติภาพ

1.1.3 กระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีใช้วิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) ประกอบไปด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลา 32 คาบ (คาบละ 50 นาที)

1.1.4 การประเมินผลหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินหลักสูตรโดยประเมินจากผลของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีหลังจากการใช้หลักสูตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ

1.2 ผลของการใช้หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

นักเรียนที่เรียนรายวิชาสันติภาพวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model) ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจะอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีโดยวิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

2.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน ตระหนักและเห็นคุณค่าของสันติภาพโลก ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและในหลักสูตรนี้ได้ระบุว่า ความสามารถในการคิด(Thinking)และความสามารถในการแก้ปัญหา(Problem Solving) เป็นสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ในโลกยุคปัจจุบันของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุนีย์ สุขเจริญ (2533) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดสันติศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยว่าควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีทักษะ รู้จักแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความรุนแรงด้วยสันติวิธี ตระหนักถึงคุณค่าและมีจิตใจใฝ่สันติ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ

2.1.2 ขอบข่ายของหลักสูตร/เนื้อหาสาระ

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพประกอบไปด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ดังนี้ โลกแห่งความแตกต่าง สันติภาพนั้นสำคัญไฉน สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ เคารพยอมรับ สังคมเป็นสุข ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรักโดยมีเนื้อหาประกอบด้วย เรื่องความขัดแย้ง สันติภาพ สิทธิมนุษยชน องค์การความร่วมมือเพื่อสันติภาพโลก องค์การสหประชาชาติ หลักธรรมของศาสนาต่างๆที่ส่งเสริมการเกิดสันติภาพ หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าหลักสูตรรายวิชาสันติภาพนี้ได้จัดทำขึ้นโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของพลโลก คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาถึงสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรรายวิชาสันติภาพแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรนี้ได้นำเนื้อหาที่เกี่ยวกับสถานการณ์โลก เช่น สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค สันติภาพ การบริหารความขัดแย้ง ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้โลกศึกษา(Global Education) ดังมีขอบข่ายเนื้อหาสาระ 8

สาระได้แก่ การเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution) ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) ค่านิยมและการตระหนักรับรู้สภาพการณ์ (Value and Perception) การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) สิทธิมนุษยชน (Human Rights) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) ความหลากหลาย (Diversity) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ที่สำคัญของเรื่องโลกศึกษามาใช้ในการจัดทำหลักสูตรรายวิชาสันติภาพดังนี้

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ของเนื้อหาการเรียนโลกศึกษาและหลักสูตรสันติภาพ

สาระเรื่องโลกศึกษา	หน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสันติภาพ
การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution)	โลกแห่งความแตกต่าง สันติภาพนั้นสำคัญไฉน
ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice)	เคารพ ยอมรับ สังคมเป็นสุข
สิทธิมนุษยชน (Human Rights)	สิทธิมนุษยชนกับสันติภาพ
ความหลากหลาย (Diversity)	ร่วมมือ ร่วมใจ เข้าใจ เพื่อสันติ
การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence)	สันติภาพเริ่มต้นด้วยความรัก

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลาวัฒน์ (2529) ที่เสนอว่าเนื้อหาสำคัญของสันติศึกษาในโรงเรียนของอังกฤษ 9 อันดับแรก (Hanns-Fred Rathenow and Pared Smoker อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินลาวัฒน์, 2529) คือ ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ/การรวมเป็นหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชาติ ข้อขัดแย้ง/ความไม่มั่นคงที่จะรุกรานกันของมนุษยชาติ ปฏิกริยาของความไม่รุนแรง ความไม่เสมอภาค แนวป้องกันนโยบาย เสรีภาพในบุคคล/ขบวนการกลุ่ม ความเสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรม การกระจายโอกาสทางสังคม/โครงสร้างความรุนแรง และเมื่อพิจารณาแล้วการเลือกเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาสันติภาพนี้ก็สอดคล้องกับที่ Haessly (1985) ซึ่งกล่าวถึงเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเน้นสาเหตุและผลที่ได้รับจากความตึงเครียดและสงครามความพยายามที่จะแก้ปัญหาในระดับโลกและเน้นการมองปัญหาและการแก้ปัญหาในอนาคตโดยเนื้อหาที่นักเรียนควรจะได้รับคือ การเน้นถึงจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องของโลกศึกษา สิ่งแวดล้อม การยอมรับความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม การรู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ แนะนำให้รู้หรือการรับรู้เกี่ยวกับบุคคลผู้สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก

นอกจากนี้หากพิจารณาจากคู่มือการจัดการพัฒนาหลักสูตรการสอนสาระเพิ่มเติมเรื่อง สันติภาพของสำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ทราบว่าเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องสันติภาพจำเป็นที่ จะต้องเรียนรู้ในเรื่อง ความหลากหลาย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความเป็นธรรมในสังคม การ ฟังพาทอาศัยกัน สิทธิมนุษยชน รวมถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนเนื่องจากเนื้อหาต่างๆเหล่านี้เป็น เนื้อหาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของสังคมที่ต้องมีความแตกต่างและเกิด ปัญหาความขัดแย้งซึ่งท่ามกลางความแตกต่างและปัญหาต่างๆเหล่านี้ การเรียนรู้ในเรื่องของการ อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยการฟังพาทอาศัยกัน การเคารพซึ่งกันและกัน ฯลฯ ก็จะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืนโดยทำให้สังคมเกิดความสงบสุข คนในสังคมมี ความสุขซึ่งนั่นคือสันติภาพ

2.1.3 กระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ แก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีใช้วิธีสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) ประกอบไปด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลา 32 คาบ (คาบละ 50 นาที) การนำรูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model)มาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาสันติภาพ เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการเรียนการสอน ดังที่ Bloom (1972) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มักถูก กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ที่สูงกว่าความเข้าใจและการประยุกต์ ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะ ของการจำแนกองค์ประกอบต่างๆ โดยประกอบด้วยเหตุและผล ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้ให้ความหมายของ การคิดเชิงวิเคราะห์ ว่าหมายถึงการจำแนกองค์ประกอบต่างๆ ของ สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งและหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อ หาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น จากความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ซึ่งต้องอาศัยการคิดอย่าง มีเหตุผล การสอนรายวิชาสันติภาพโดยรูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model)เป็นรูปแบบที่ถูกสร้างขึ้นมาโดย Thomas H. Estes, Susan L. Mintz, Mary Alice Gunter เป็นรูปแบบที่ใช้ในการสืบสอบ การกระทำ สถานการณ์ประเด็นที่เป็นเงื่อนไขหรือข้อขัดแย้งต่างๆ รูปแบบการสอนสาเหตุและผลจะช่วยให้ผู้เรียนศึกษาสาเหตุการเกิดขึ้นของสิ่งต่างๆทำให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจว่าสาเหตุอย่างหนึ่งมิได้เกิดขึ้นเฉพาะกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสาเหตุมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันทั้งหมดดังนั้นรูปแบบการสอนสาเหตุและผลจะ

ช่วยส่งเสริมทำให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ รู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น และสามารถนำทักษะการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

2.1.4 การประเมินผลหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาสันติภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินหลักสูตรโดยประเมินจากผลของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีหลังจากการใช้หลักสูตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ

2.2 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีหลังจากเรียนรายวิชาสันติภาพวิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model)

การวิจัยนี้พบว่า นักเรียนที่เรียนรายวิชาสันติภาพวิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล(The Cause and effect Model) ได้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นหลังจากการทดลองโดยที่ก่อนการทดลองมีคะแนนคิดเป็นค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) = 75.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 8.50 และหลังเรียนมีคะแนนคิดเป็นค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) = 80.94 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 6.01 และนำมาหาค่าสถิติทดสอบที่ (t-test) ผลความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p = .000$, $t = -6.133$) ซึ่งหากพิจารณาแล้วเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสันติภาพ จำนวน 18 คน เมื่อได้ทดสอบแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีผลปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนมีนักเรียนจำนวน 11 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับสูง นักเรียนจำนวน 6 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนจำนวน 1 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับต่ำ และคะแนนทดสอบหลังเรียนมีนักเรียนจำนวน 17 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับสูงและนักเรียนจำนวน 1 คน ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสรุปได้ว่าการเรียนรายวิชาสันติภาพแล้วนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีเพิ่มขึ้นและคะแนนอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนรายวิชาสันติภาพวิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์สามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีได้เนื่องจากกิจกรรมในแผนจัดการเรียนรู้อุ้จะเน้นกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนสาเหตุและผล (The Cause and effect Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่จะช่วยส่งเสริมทำให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ รู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและสามารถนำทักษะการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองและแก้ไขปัญหโดยสันติวิธี

ขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสันติภาพผู้วิจัยพบว่านักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสันติภาพที่หลากหลายทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงสาเหตุและผล การคิดแนวทางแก้ปัญหา ได้โดยพิจารณาจากการประเมินชิ้นงาน ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา คิตติ (2548) ที่พบว่า การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มยังได้เกิดทักษะทางสังคมมีการช่วยเหลือ แบ่งปัน เคารพกันและกัน การให้อภัยต่อกัน ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ ร่วมกันในสังคมและหากปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดสันติภาพในสังคมได้

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีที่มีผลทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนสูงขึ้นผู้วิจัยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

สำหรับครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น การคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพราะการคิดวิเคราะห์มีส่วนช่วยทำให้คิดแก้ปัญหาได้ อย่างมีเหตุผลซึ่งจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้
2. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอาจนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น การคิดวิเคราะห์ที่ใช้วิธีสอนสาเหตุและผลไปประยุกต์ใช้กับประเด็นอื่นๆที่ไม่ใช่สันติภาพได้
3. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด วิเคราะห์ที่ใช้วิธีสอนสาเหตุและผลไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและเนื้อหาวิชาของกลุ่ม สาระฯ ได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรวิภา กสานติกุล. บทบาทด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ หลังสงครามเย็น (ค.ศ. 1991-2000) : ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- กาญจนา แก้วเทพ, บรรณาธิการ. 2530. สื่อในสันติภาพ สันติภาพในสื่อ. กรุงเทพมหานคร: วิเคเตอร์เพาเวอร์พอยท์.
- กันยา สุวรรณแสง. 2536. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2545. การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2549. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554. สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- โคทม อารียา. 2546. สันติวิธี. เอกสาร 30 ปี 14 ตุลา จดหมายข่าว ประชาชน ฉบับที่ 3 วันที่ 1 ตุลาคม 2546 หน้า 23-25
- จรรยา สุวรรณทัต. 2530. ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก. เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู (หน่วยที่ 8-15) สาขาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมภิรัช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- จุมพล พูลภัทรชีวีต. สันติศึกษากับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการโดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(22-24 มกราคม 2529).
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. 2539. สันติทฤษฎี วิถีวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โกมลคีมทอง.
- ชาติ แจ่มนุช. 2545. สอนอย่างไรให้คิดเป็น. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- ทิตนา แหมมถณีและคณะ. 2544. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.

- บุญเชิด ชุมพล. การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนอานวยวิทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ประชุมสุข อชาวรอรุณ .2529. ทฤษฎีสันติศึกษาและความเคลื่อนไหว. เอกสารทางการศึกษา:
การศึกษากับ การสร้างเสริมสันติภาพ.คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,19
สิงหาคม -23กันยายน 2529:4
- ประสาธ อิศรปรีดา. 2547. สวรรค์ตะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฝ่ายวิชาการเอ็กซ์เปอร์เน็ท. 2544. เทคนิคการคิดและจำอย่างเป็น-Systematic Thinking& Mild
Mapping. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- พัชรารภรณ์ พิมละมาศ. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษาตาม
แนวคิด 4MAT ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- พีระพล งามขุนทด. ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนสันติศึกษาในวิชา
สังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- เพ็ญศรี จันทรดวง. 2545. เสริมทักษะวรรณลักษณะวิจารณ์เล่ม1. กรุงเทพมหานคร : แม็ค
ไพฑูลย์ สีนลารัตน์ .แนวคิดของสันติศึกษา ภาพสะท้อนความอ่อนด้อยของการศึกษาปัจจุบัน.
วารสารห้องสมุด. ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน 2529):25-26
- ไพศาล วิสาโล ,พระ. 2530 .สันติภาพโดยสันติวิธี.สื่อในสันติภาพ สันติภาพในสื่อ.
กรุงเทพมหานคร.
- เมตตา กฤตวิทย์และพัชนี เที่ยจรรยา. 2530. การประเมินผลสื่อเพื่อสร้างแนวคิดด้านสันติภาพแก่
เด็กและเยาวชน. ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน.2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม. 2549. วิสัยทัศน์ - พันธกิจของโรงเรียน
[Online]. แหล่งที่มา: <http://www.satitm.chula.ac.th/vision/vision54.htm>[10 สิงหาคม
2554]

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ลักขณา สิริวัฒน์. 2549. การคิด(Thinking). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา ภูเกียรติ. 2542. การสร้างแบบฝึกวิชาคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารครุศาสตร์ 1(ก.ค.-ต.ค.).92-103.
- วรรณดี วรรณศิลป์. 2523. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. เอกสารประกอบการสอน วิชา 2722354 สันติศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารี พิศาลภักทรกุล. 2531. การทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมสันติภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย วัฒนศัพท์. 2547. ความขัดแย้งหลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิจิต มันทาภรณ์. 2534. มนุษย์และสันติภาพ:มิติทางกฎหมาย.ในชุดรวมบทความ เล่มที่ 6 มนุษย์กับสันติภาพ. โครงการการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534: 55-56
- ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. 2533. การสอนด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา:ศึกษากรณีรายวิชาสันติศึกษา. รายงานผลการวิจัยทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. 2546. มนุษย์กับสันติภาพ. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมนึก ปฏิปทานนท์. ผลของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาคศึกษามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สมยศ นาวิการ. 2540. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ . 2537. เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: ไทย
วัฒนาพานิช.

สุนีย์ สุขเจริญ. ทางเลือกในการจัดสันติศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยตามทัศนะของ
นักวิชาการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สุนน อมรวีวัฒน์. 2534. ความคิดและภูมิปัญญาไทย : ด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาฯ.

สุวิทย์ มูลคำ. 2547. กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
อรรถพรณ พรสีมา. 2543. การคิด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.

อัญญารัตน์ เจริญพุดผิณาด. การพัฒนาแบบประเมินทักษะอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2531. จดหมายข่าวสังคมศาสตร์ : ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (ส.ค.-ต.ค. 2531).
กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Antonella Verdiani. (2002). Division for Promotion of Quality Education. Education for
Universal Values, The United Nations Education Science and Culture Organisation.

Bloom, Benjamin A. (1956). Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive
Domain. New York : David Mc Kay Company.

Bourne, Lyle E., Bruce R, Ekstrand and Roger L. Dominoski. (1971). The Psychology of
Thinking. New Jersey : Prentice-Hall.

Dewey, J. 1933. How we think : a restatement of the relation of reflective thinking to the
educative process. Boston : Heath.

Estes, T.H., Susan, L.M. & Gunter, M. A. (2011). Instruction: a models approach (6th .ed.).
Boston: Allyn and Bacon.

Gagne, Robert M. (1970). The Condition of Learning. (2nd .ed.). New York : Holt Rinehart
and Winston.

Galtung, J. Violence. (1969). Peace and Peace Research. Journal of Peace Research,

(3): 167-191.

Galtung, J. Education For and With Peace : Is If Possible Peace : Research, Education. Action. Essay in Peace Researce. Vol. Copenhagen: Christian Ejlers, 1975:323-324

Galtung, J.Violence, PeaceandPeace Research. Journal of PeaceResearch,1969
(3):167-191

Gunter, M. A., Estes, T.H., and Schwab, J. (1995). Instruction: A Models Approach. (2nd .ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Barash, David P. Introduction To Peace Studies. Wadsworth Publishing Company
Belmont, California.Adivesion of Wadsworth, Inc 1991:5

Bloom, B.S. (1972). Taxonomy of Educational Objectives The Classification of Educational Goals. New York: David Mckay Company.

Haessly, Jacqueline. Peace-Making Foes to School. The Journal of The
History And Social Science Teacher, V20 No3/4 (Spring 1985): 49-51

Harris and Morris.(2003).Peace Education. North Carolina:Mc.Farland&Company.

Muti-Faith Center.Griffith University.(2005). Symposium Recommendations.paper for the
International Symposium on Cultivating Wisdom,Harvesting Peace.August 10-13

Osborn, A.F. (1963). Creative Imagination. 3rd ed. New York : Charles Scridners Sons.

The Catholic Education Office.Meibourne And The New South Wales Department
Education.Report To The Curriculum Development Council.Education For
Peace.Exploration and Proposals,Printed in Australia by Canberra Publishing &
Printing Co.1986:48-49

UNESCO.Yearbook on Peace and conflict Studies,1980;Westport,CF:Greenwood
Press,1981:9

Swee-Hin,Toh. (2005). Religious Diversity and Local Responsibility in North and South
Contexts:the Role of Interfaith Dialogue towards the building of Culture of
peace.Plenary presentation at the Third Diversity Forum,Kolhalta,Mar 1-4

ออนไลน์

An Agenda for Peace. Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council[online].1992. Available from:

<http://www.un.org/Docs/SG/agpeace.html> [2011,June 28]

The Universal Declaration of Human Rights[online]. Available from:

http://www.un.org/en/documents/udhr/hr_law.shtml [2011,April 3]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา
ข้าราชการเกษียณอายุราชการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
2. อาจารย์อุ๋นจิต นาคนคร
ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะนา
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหามีจำนวน 30 ข้อ
2. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหามีทั้งหมด 13 หน้า
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาททับตัวเลขที่นักเรียนเลือกตอบ

แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธี

ข้อที่ 1

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในเวลาเข้าก่อนคาบเรียนที่ 1 เคนนี่ขึ้นได้ว่าลืมนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่ครูสั่งให้นำมาเพื่อเรียนในคาบเรียนที่ 1 เคนนี่จึงเดินไปที่ห้องสมุดเพื่อจะหาข่าว ในห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์เพียงฉบับเดียวและในขณะที่เคนนี่เดินไปถึงห้องสมุดก็พบว่าก๊องกำลังอ่านหนังสือพิมพ์อยู่แต่เคนนี่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้นี้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นบรรณารักษ์ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ไล่เด็กขึ้นห้องเรียน เพราะอีกสองนาทีก่อนจะถึงเวลาเรียนแล้ว
2. บอกเคนนี่ว่า “ไว้มาอ่านหนังสือพิมพ์ตอนกลางวันนะคะ”
3. บอกก๊องและเคนนี่ว่า “หนังสือพิมพ์มีฉบับเดียวแบ่งกันอ่านนะคะ และรีบขึ้นเรียนได้แล้วคะ”
4. หยิบหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นกลับคืนมาจากก๊อง

ข้อที่ 2

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

มินท์และจิบเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ในวันเปิดเทอมครูประจำชั้นให้นักเรียนเลือกหัวหน้าห้อง จิบและมินท์ถูกเพื่อนๆ เสนอชื่อให้เป็นหัวหน้าห้องด้วยคะแนนเท่ากัน ทั้งสองคนมีความเหมาะสมและต้องการที่จะเป็นหัวหน้าห้องทั้งคู่ แต่ครูกำหนดให้มีหัวหน้าห้องเพียงคนเดียวเท่านั้น

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นจิบ แนวทางใดที่ไม่ควรใช้มากที่สุด

1. จิบบอกมินท์ว่า “ให้เราเป็นหัวหน้าห้องนะ ส่วนมินท์เป็นรองหัวหน้ามาช่วยเราดูและห้อง”
2. จิบบอกครูว่า “จิบและมินท์จะสลับกันเป็นหัวหน้าห้องกันคนละ 1 เดือน
3. จิบบอกครูว่า “เขาไม่เป็นหัวหน้าห้อง ให้มินท์เป็นหัวหน้าห้อง”
4. จิบบอกว่า “ทั้งนี้ทั้งนั้น ต้องให้คุณครูเป็นผู้ตัดสินใจเลือกหัวหน้าห้อง”

ข้อที่ 3

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

นิตและหน้อยซื้อตั๋วรถไฟไปเยี่ยมคุณแม่ช่วงปิดภาคเรียนแต่เมื่อถึงวันเดินทางก่อนรถไฟจะออกเพียง 2 ชั่วโมง หน้อยเกิดท้องเสียกระทันหันทำให้ทั้งสองคนอาจจะไปไม่ทันรถไฟ นิตรู้สึก

โมโหหน่อยมาก เพราะถ้าไปไม่ทันการเดินทางครั้งนี้ เธอจะพลาดโอกาสพบคุณแม่และต้องรอไปอีกครั้งตอนปิดเทอมซึ่งก็อีก 3 เดือน และต้องเสียเงินค่าตัวฟรีอีกด้วย

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นนิต นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. นิตบอกหน่อยว่า “นิตจะไปคนเดียว เพราะหน่อยไปด้วยก็จะเป็นภาระของตบอง”
2. นิตยืนยันกับหน่อยว่า “ยังไม่วันนี้เราก็ต้องไปให้ทันรถไฟ เราสองคนต้องไปเยี่ยมคุณแม่
3. นิตบอกหน่อยว่า “ให้หน่อยกลับไปพักที่บ้าน ส่วนตนเองจะไปเยี่ยมคุณแม่คนเดียว
4. นิตตัดสินใจไม่ไปเยี่ยมคุณแม่ในครั้งนี้ และจะไปทำเรื่องคืนตัวโดยสาร เพราะอาจได้เงินคืน

ข้อที่ 4

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในสนามฟุตบอลหลังเลิกเรียนนักเรียนกำลังเล่นฟุตบอลอย่างสนุกสนาน กิจอยากเล่นฟุตบอลด้วยจึงขอเข้าเล่นฟุตบอลกับโอและเพื่อนๆ แต่โอไม่ยอมให้กิจเล่นด้วยเพราะเห็นว่ากิจมักจะเล่นโกงเพื่อนๆและไม่ค่อยจะยอมส่งลูกฟุตบอลให้เพื่อนคนอื่นๆ ทำให้กิจรู้สึกน้อยใจและโมโหโอมากจึงวิ่งเข้าไปหยิบลูกฟุตบอลขณะที่เพื่อนๆเล่นอยู่แล้ววิ่งหนีไป

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นโอ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. โอเดินเข้าไปตบยกิจ
2. โอวิ่งตามกิจไปและเข้าไปตบว่ากิจ
3. โอไม่สนใจกิจ และเล่นฟุตบอลต่อไปกับเพื่อนๆ
4. โอเดินตามกิจและสอบถามกิจว่าทำไมถึงทำแบบนี้

ข้อที่ 5

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในวันคัดเลือกนักกีฬาวิ่งของโรงเรียนเพื่อไปแข่งขันกีฬาในระดับประเทศ มีผู้ที่ได้รับคัดเลือก 2 คน คือ นนท์กับนิกี้ ครูจึงให้ทั้งคู่ลงแข่งขันกันเพื่อตัดสินว่าใครจะได้เป็นตัวแทนของโรงเรียน ปรากฏว่าทั้งคู่วิ่งเข้าเส้นชัยสูสีกันมากจนยากต่อการตัดสินว่าใครได้ที่ 1 แต่ครูตัดสินให้นนท์เป็นตัวแทนของโรงเรียนเพราะเห็นว่ามี่ร่างกายสมบุรณ์และสูงกว่านิกี้ ทำให้นิกี้คิดว่าครูลำเอียง นิกี้จึงพูดจาท่อว่านนท์

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นนนท์นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. บอกกับนิกี้ว่า “ตนเองจะนำชัยชนะมาให้ประเทศ”
2. บอกกับนิกี้ว่า “ครูมีความไว้วางใจและเห็นว่าตนมีความสามารถมากกว่านิกี้”

3. ต่อบอกว่านิกกี้ และวิ่งไปฟ้องครูว่านิกกี้ไม่ยอมรับความจริง
4. ไปบอกครูเพื่อให้ทำการคัดเลือกอีกครั้ง

ข้อที่ 6

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

เมื่อวานนี้เอโดนน้องของบีพูดจาล้อเลียน เอจึงบอกบีให้ช่วยเตือนน้องของบีไม่ให้มาล้อเลียนอีก บีรับปากกับเอว่าจะเตือนน้องให้ในวันนี้ แต่วันนี้การบ้านมาก ทำให้บีลืมเตือนน้อง วันรุ่งขึ้นน้องของบีได้พบหน้ากับเอและยังคงล้อเลียนเออีกเช่นเคย ทำให้เอผิดหวังมากที่บีไม่ยอมไปเตือนน้อง จึงไปตัดพ้อกับบีที่ไม่รักษาคำพูด จากนั้นเอก็เดินจากไปด้วยความน้อยใจ

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นบี นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. โกรธเอ เพราะคิดว่าเอไม่มีเหตุผล
2. เดินตามเอไป และกล่าวขอโทษที่ไม่ได้รักษาสัญญา
3. โทรไปหาเอ และอธิบายถึงเหตุผลที่ไม่ได้ตักเตือนน้องให้เอ
4. ไปฟ้องพ่อแม่ของเอ ว่าเอเอาแต่ใจตนเอง

ข้อที่ 7

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในขณะที่ได้กับแอน ซึ่งเป็นพี่น้องกันกำลังดูรายการ “ชิมไปบ่นไป” อยู่ นั่น เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 15 นาที แอนก็ได้กดรีโมทเปลี่ยนช่องทีวี เพื่อไปดูรายการ “ล้วงลับดับแตก” โดยไม่ถามความคิดเห็นใดๆของโต้้งเลย ทำให้โต้้งเกิดความรู้สึกไม่พอใจแอนมาก

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นโต้้ง นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. เดินไปกดรีโมททีวี และเปลี่ยนช่องไปดูรายการ “ชิมไปบ่นไป”
2. ว่ากล่าวตักเตือนแอนถึงเรื่องมารยาทในสังคม
3. ลุกจากโซฟาและเดินเข้าห้องนอนพร้อมทั้งปิดประตูเสียงดัง
4. เดินไปตบศีรษะของแอน และบอกว่า”ขอรีโมทด้วย”

ข้อที่ 8

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

โรงเรียนแห่งหนึ่งต้องการจะจัดทัศนศึกษาในเดือนหน้า แต่ยังหาสถานที่ไม่ได้ ครูจึงให้นักเรียนช่วยกันเสนอสถานที่ ผังเสนอจังหวัดราชบุรี ส่วนอื่นเสนอจังหวัดชลบุรี ผลปรากฏว่าเพื่อนผู้หญิงส่วนใหญ่อยากไป จ.ราชบุรี ส่วนเพื่อนผู้ชายอยากไป จ.ชลบุรี ผังจึงเริ่มรู้สึกไม่พอใจอันขึ้นมาเพราะอาจจะทำให้ไม่ได้ไปทัศนศึกษาที่ จ.ราชบุรี

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นฝั่ง นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ฝั่งขอความกรุณาจากเพื่อนๆในห้องให้ออกเสียงลงคะแนนให้ข้อเสนอของเธอ หากใครออกเสียงลงคะแนนให้เธอ เธอจะเลี้ยงไอศกรีม
2. ฝั่งตะโกนขึ้นมากลางห้องถามเพื่อนๆว่า “ใครบ้างอยากจะไปเที่ยวชลบุรี”
3. ฝั่งเดินเข้าไปตำหนิคนอื่น ที่อื่นเสนอ จ.ชลบุรีเป็นสถานที่เที่ยวแข่งกับตน
4. ฝั่งเข้าไปคุยกับคนอื่น พร้อมทั้งพยายามอธิบายถึงเหตุผลที่ตนเองเสนอไปราชบุรีให้อันฟังด้วยวาจาสุภาพ

ข้อที่ 9

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในขณะที่นั้มกำลังฝึกซ้อมร้องเพลงอยู่ที่ห้องดนตรี อาร์มเดินผ่านห้องดนตรี ได้ยินเสียงเพลงจึงได้เปิดประตูห้องเข้าไป พร้อมทั้งตะโกนออกมาว่า “ใครร้องเพลงเนี่ย ไม่เพราะเลย” เมื่อนั้มได้ยินเช่นนั้นก็รู้สึกอายและโมโหอาร์มมาก

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นนั้ม นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. หยุดร้องเพลง และปิดประตูห้องเสียงดัง จากนั้นเดินไปหลบที่ห้องน้ำ
2. ถามอาร์มว่า “เธอไม่รู้หรือว่า ก่อนเข้ามาในห้อง ควรเคาะประตูก่อนนะ”
3. นิ่งสงบสติ 2 นาที และฝึกร้องเพลงต่อ
4. เข้าไปคุยกับอาร์มและบอกอาร์มว่า “อาร์มเองก็ร้องเพลงไม่เพราะเช่นกัน”

ข้อที่ 10

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ครูลัดดาหมายให้กลุ่มของวินัยไปคิดรายการอาหารเพื่อจะทำในวันพรุ่งนี้ วินัยคิดว่าจะทำหมูทอดกระเทียมพริกไทย เพราะทำง่าย แต่สกลซึ่งเป็นชาวมุสลิม ได้เสนอให้ใช้เนื้อปลาแทนเนื้อหมูเนื่องจากเขาทานหมูไม่ได้เพราะขัดกับหลักศาสนา แต่วินัยไม่ชอบทานปลา ทันใดนั้นครูลัดดาก็เร่งให้แต่ละกลุ่มส่งชื่อสมาชิกและรายละเอียดของเมนูอาหาร

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นวินัย นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ยืนยันว่าจะใช้เนื้อหมู เพราะทำให้ได้รับโปรตีน ดีต่อสุขภาพ
2. ให้สกลไปอยู่กลุ่มของลูลู่ ที่ใช้เนื้อปลาประกอบอาหาร
3. เขียนเมนูอาหารโดยใช้เนื้อปลา เพราะไม่มีเวลาแล้วต้องรีบส่งครู
4. เขียนรายชื่อสมาชิกส่งครู แต่ยังไม่ได้เขียนเมนูอาหารและจะไปปรึกษาครูลัดดา

ข้อที่ 11

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

คุณยายชอบให้ขวัญซึ่งเป็นหลานสาวใส่กระโปรง โดยเฉพาะเวลาไปพบญาติผู้ใหญ่ เพราะเด็กผู้หญิงใส่กระโปรงจะดูน่ารัก และเรียบร้อย แต่ขวัญเห็นว่าการนุ่งกระโปรงทำให้เวลาเดินไม่สะดวก และต้องคอยระมัดระวัง ขวัญจึงชอบใส่กางเกงมากกว่า และในเดือนหน้าซึ่งเป็นวันพิธีหมั้นของพี่สาวขวัญ คุณยายก็อยากให้ขวัญนุ่งกระโปรง

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นขวัญ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. นุ่งกระโปรงไปงานหมั้นของพี่สาว เพราะต้องตามใจคุณยาย เดี่ยวคุณยายโกรธ
2. นุ่งกางเกงไปงานหมั้นของพี่สาว เพราะเวลาเดินและนั่งจะได้สบายไม่ต้องระวัง
3. ไม่ไปงานหมั้นของพี่สาว เพราะไม่อยากใส่กระโปรง
4. ไปซื้อกางเกงกระโปรงลายน่ารักใส่ และไปงานหมั้นของพี่สาวกับคุณยาย

ข้อที่ 12

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

คุณแม่ให้เงิน 20 บาทกับปาน เพื่อให้ไปแบ่งกับน้อง ปานต้องนำเงิน 10 บาทไปซื้อดินสอ ปานจึงเก็บเงินไว้เอง 15 บาท และให้น้อง 5 บาท แต่น้องไม่ยอมเพราะต้องการได้เงิน 10 บาท เท่าๆกัน

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นปาน นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. บอกน้องว่ายังเล็กใช้เพียง 5 บาทก็พอ
2. แบ่งเงินให้ตนเองและน้องคนละ 10 บาท เท่าๆกัน โดยตัดสินใจไม่ไปสอบ
3. เก็บเงินไว้ 10 บาท ให้น้อง 10 บาท และไปขอยืมดินสอกับคุณครู
4. ไปขอเงินคุณแม่เพิ่มอีก 5 บาท เพื่อซื้อดินสอและกลับไปสอบ

ข้อที่ 13

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

บอยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในเย็นวันหนึ่งเขาขึ้นรถเมล์และบังเอิญไปมองหน้าเพื่อนต่างสถาบัน ทันใดนั้นเพื่อนต่างสถาบัน เข้ามารถบอยว่ามองหน้าตนทำไม และเกิดการชกต่อยกัน จนบอยสลบ และเมื่อบอยฟื้นขึ้นมา บอยโกรธมากและคิดในใจว่าพวกรุ่นนี้จะยกพวกไปทำร้ายเพื่อนต่างสถาบันคนนั้น

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นบอย นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. บอยนัดเพื่อนในห้องเพื่อไปต๋อยเพื่อนต่างสถาบันในวันพรุ่งนี้
2. บอยเล่าเหตุการณ์ให้อาจารย์ทราบและปรึกษาอาจารย์ว่าจะทำอย่างไร
3. บอยเดินทางไปพบอาจารย์ของสถาบันแห่งนั้น และต่อว่าอาจารย์ที่ไม่อบรมสั่งสอนนักศึกษาของตน
4. บอยบอกให้พ่อแม่ของตนไปเอาเรื่องเพื่อนต่างสถาบันคนนั้น

ข้อที่ 14

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

เด็กหญิงชอนกลินและเด็กหญิงปูเป้ เป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่งขณะรับประทานอาหารกลางวัน ที่โรงอาหารของโรงเรียน เด็กหญิงสุดใจได้เข้ามาบอกเด็กหญิงชอนกลินว่าเด็กหญิงปูเป้ ได้เคยนิทาเด็กหญิงชอนกลินให้ต๋องประจำ เมื่อเด็กหญิงชอนกลินได้ยินจึงโกรธเด็กหญิงปูเป้มาก และหลังจากนั้นก็เลยอมคุยกับเด็กหญิงปูเป้อีกเลย

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงปูเป้ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ปูเป้โกรธและไปต่อว่าชอนกลินที่ไม่ยอมพูดกับตน
2. ปูเป้ไม่สนใจที่ชอนกลินโกรธตน แต่ปูเป้โกรธสุดใจและต่อว่าสุดใจ
3. ปูเป้ไปฟ้องคุณครูและพยายามให้คุณครูช่วยเหลือ
4. ปูเป้ ไปพบสุดใจและบอกให้สุดใจเล่าความจริงให้ชอนกลินฟัง

ข้อที่ 15

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

หากเพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งทำน้ำหกใส่เสื้อของนักเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่นักเรียนรู้สึกโกรธมาก

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. บอกเพื่อนว่า “ไม่เป็นไร แต่คราวหน้าฉันไม่ไว้เธอแน่”
2. บอกเพื่อนว่า “ทำไมเธอเดินซุ่มซ่ามจัง จนน้ำหกใส่เสื้อฉัน
3. เทน้ำใส่เสื้อของเพื่อนคนนั้น
4. ระวังสติอารมณ์ แล้วเดินออกห่างจากตรงนั้น

ข้อที่ 16

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในขณะที่เรียนวิชาศิลปะหนูปี้ ลืมนำดินสอสี มาโรงเรียน ดังนั้นหนูปี้ จึงเดินไปหยิบดินสอสีของหนูเอ โดยไม่ได้บอกก่อน จนทำให้หนูเอ ทำงานศิลปะไม่เสร็จในชั่วโมงเนื่องจากไม่มีดินสอสี

และถูกคุณครูหักคะแนน หลังจากวิชาศิลปะ หนูบีเพิ่งมาบอกหนูเอ ว่าตนเองเป็นคนหยิบบินสอดสีไปใช้ ทำให้หนูเอ โกรธหนูบีมาก

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของหนูเอและหนูบี นักเรียนจะทำอย่างไรให้ทั้งสองคนเข้าใจกัน

1. บอกหนูเอว่า “อย่าไปโกรธหนูบีเลยนะ เขาไม่ได้ตั้งใจ”
2. บอกหนูบีว่า “เธอน่าจะไปขอโทษหนูเอนะ ฉันว่าเขาน่าจะเข้าใจเธอ
3. บอกหนูเอว่า “หนูบี ก็เคยหยิบบินสอดฉันไปโดยไม่บอกเหมือนกัน”
4. บอกหนูบีว่า “ไม่เป็นไรหรอก ฉันคิดว่าหนูเอ ไม่โกรธเธอหรอก

ข้อที่ 17

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

พงศกรเร่งรีบวิ่งไปเข้าห้องน้ำ ระหว่างทางพงศกรได้เหยียบเท้ารุ่นพี่คนหนึ่ง จนทำให้รุ่นพี่คนนั้นไม่พอใจและเอะอะโวยวาย

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นเพื่อนของพงศกรที่เห็นเหตุการณ์นักเรียนจะช่วยให้ทั้งสองคนเข้าใจกันได้อย่างไร

1. มองดูเหตุการณ์อยู่ห่างๆ เพราะไม่อยากจะยุ่งด้วยกับเหตุการณ์นี้
2. บอกกับพงศกรให้กล่าวคำขอโทษพี่เขา
3. บอกให้เพื่อนอีกคนวิ่งไปตามเพื่อนๆ ในห้องมาช่วยพงศกร
4. บอกขอโทษรุ่นพี่แทนพงศกร และบอกว่าเพื่อนผมไม่ได้ตั้งใจ

ข้อที่ 18

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

หากนักเรียนทำของเล่นสุดที่รักของเพื่อนสนิทเสียหาย จนทำให้เพื่อนโกรธมาก และไปฟ้องคุณครู

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะทำเช่นไร

1. บอกครูว่าไม่ได้ทำเสีย มันเสียอยู่แล้ว
2. ยอมรับผิด และขอโทษเพื่อน
3. บอกเพื่อนว่าเรื่องแค่นี้เอง ทำไม่ต้องโกรธฉันด้วย
4. บอกเพื่อนว่าขอโทษ และพวงนี้ฉันจะซื้ออันใหม่มาคืน

ข้อที่ 19

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

สุรัตน์เป็นคนขี้อาย วันหนึ่งเมื่อเดินเข้าประตูโรงเรียน เพื่อนๆที่อยู่ต่างห้องได้หัวเราะเยาะสุรัตน์ และตะโกนล้อชื่อพ่อแม่ของสุรัตน์ จนสุรัตน์ทนไม่ไหว และเข้าไปด่าว่าเพื่อนกลุ่มนั้น จนทำให้เกิดการทะเลาะกัน วินัยเดินผ่านมาและเข้าไปเห็นเหตุการณ์

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นวินัยนักเรียนจะทำอย่างไร

1. วินัยเดินไปบอกคุณครูว่าสุรัตน์โดนทำร้าย
2. วินัยเข้าไปต่อว่าเพื่อนๆ
3. วินัยเข้าไปห้ามและบอกว่าจะไปฟ้องคุณครู
4. วินัยเดินผ่านไปโดยไม่สนใจ

ข้อที่ 20

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในขณะที่อ้อมกำลังขับรถ บังเอิญมีรถมาปาดหน้ารถอ้อม จนทำให้อ้อมโมโห อ้อมจึงบีบแตรไล่รถคันนั้น อ้อมพยายามจะจอดรถข้างทางและลงไปเพื่อจะคุยกับคนขับรถคันนั้น

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากคุณเป็นคู่กรณีของอ้อม คุณจะทำอย่างไร

1. บีบแตรไล่รถอ้อมและขับรถหนีไป
2. ให้เพื่อนที่นั่งมาด้วยมาขอโทษอ้อมและให้เงินอ้อม 200 บาทเป็นค่าทำขวัญ
3. จอดรถข้างทางและเดินลงมาเจรจากับอ้อม และบอกว่าอ้อมขับรถช้ามากและขอโทษอ้อม
4. เปิดกระจกรถลง และยกมือเพื่อขอโทษ แล้วขับรถไป

ข้อที่ 21

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ในขณะที่คุณกำลังเข้าแถวซื้ออาหารเข้าที่โรงอาหาร มีผู้ชายคนหนึ่งเดินแทรกแถวไปซื้ออาหาร จนทำให้คนที่ยืนเข้าแถวซื้ออาหารหลายคนก็ไม่พอใจ

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว คุณจะทำอย่างไร

1. สะกิดคนที่อยู่ข้างหน้าตนและบอกว่า “ช่วยบอกทีสิ คนแซงคิว”
2. ตะโกนบอกว่า ผู้ชายคนนั้น จนผู้ชายคนนั้นอายและวิ่งหนีไป

3. เดินเข้าไปพุดกับผู้ชายคนนั้น พร้อมทั้งบอกว่า “เข้าแถวซื้ออาหารทางด้านหลังนะ ครับ”
4. ไม่สนใจ และคิดว่าแค่คนเดียวเอง เขาน่าสงสาร

ข้อที่ 22

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ต่อเป็นเด็กที่หิวของเล่นมาก วันหนึ่งตุ้ยเพื่อนของเขา ได้ขอยืมรถบังคับของเด็กชายต่อ เล่น แต่ต่อไม่ให้เล่น ตุ้ยจึงต่อว่าซิ้งก ทั้งสองเถียงกันอยู่นาน จนพิมพ์เดินเข้ามาใกล้เกลี้ย

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นพิมพ์นักเรียนจะบอกทั้งสองคนอย่างไร

1. โยนรถบังคับทิ้ง และบอกว่า “มีปัญหานักก็ไม่ต้องเล่น” ทั้งสองคน
2. บอกตุ้ยว่าอย่าไปขอต่อเล่นเลย ถ้าเขาไม่ยอมให้เล่น
3. ให้ต่อแบ่งของเล่นให้ตุ้ยเล่นบ้าง
4. ให้ตุ้ยบอกขอโทษต่อที่ว่าซิ้งก และให้ต่อแบ่งของเล่นให้ตุ้ยเล่นด้วย

ข้อที่ 23

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ระหว่างพักเที่ยงกลุ่มเพื่อนคุยกัน สมชายได้พูดขึ้นมาว่า “ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้” สมหญิงจึงตอบกลับไปว่า “เราว่าสมชายพูดแบบนี้ไม่ถูกต้องเลย”

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์นักเรียนจะตอบทั้งสองคน อย่างไรในประเด็นนี้

1. เราคิดว่า “ผู้หญิงเหมาะที่จะเป็นแม่ศรีเรือนอยู่กับบ้านเท่านั้น”
2. เราคิดว่า “สมัยนี้ ชายและหญิงก็ทำงานต่างๆ ได้ดีเท่ากัน แต่อยู่ที่ว่าใครเชี่ยวชาญ ด้านไหนมากกว่ากัน
3. เราคิดว่า “ผู้หญิงเป็นผู้นำได้ดีกว่าผู้ชายนะ และผู้หญิงก็สุภาพ ยิ่งเป็นผู้นำที่ดีได้เลย”
4. เราคิดว่า “อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันในปัจจุบัน แต่การเป็นผู้นำน่าจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงนะ”

ข้อที่ 24

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ครูส่งรายงานกลุ่มนักเรียนชั้น ม. 1 /3 ระหว่างจับกลุ่ม ด.ช. ธนา ไม่มีกลุ่ม และบอกเหตุผลกับคุณครูว่าเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มเนื่องจากตนเองผิวดำ

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นหัวหน้าห้องนักเรียนจะทำอย่างไร

1. ให้เด็กชายธนาไปอยู่กลุ่มของตนเอง เพราะในกลุ่มมีแต่นักเรียนผิวดำ
2. ให้เด็กชายธนาเลือกกลุ่มตามใจชอบ
3. บอกคุณครูให้บอกเพื่อนๆ ให้รับธนาเข้ากลุ่ม
4. บอกเพื่อนๆ ว่าควรจัดกลุ่มให้ใหม่โดยวิธีการจับสลาก

ข้อที่ 25

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ดร.อุทัย มีลูกชาย 2 คน คือ ด.ช. ชินภัทร และ ด.ช. ธีรภัทร วันหนึ่ง ดร.อุทัยได้ซื้อเครื่องเล่นเกม PSP ให้ ด.ช. ชินภัทร เพราะชินภัทรมารบเร้าให้ซื้ออยู่ทุกวัน ต่อมาธีรภัทรมาขอเกมชินภัทรเล่นด้วย แต่ชินภัทรไม่ยอมให้แล้วบอกว่า “เครื่องนี้พ่อซื้อให้พี่ ไม่ใช่ให้เรา” ด.ช. ชินภัทรจึงร้องไห้แล้ววิ่งไปฟ้องคุณพ่อ

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นคุณพ่อนักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ให้ธีรภัทรหยุดร้องไห้ และบอกว่าจะซื้อให้ใหม่
2. เข้าไปที่ชินภัทรและบอกว่าต้องแบ่งให้น้องเล่นด้วย
3. เรียนชินภัทรมาคุยและบอกว่า “พี่ควรเสียสละให้น้อง”
4. ปรึกษากับแม่ว่า เราควรจะไม่ให้ลูกทั้งสองคนเล่นเกมสื่อก และจะนำเกมสื่อกไปบริจาคให้บ้านเด็กกำพร้า

ข้อที่ 26

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

แก้วกับแก้วเป็นเพื่อนเรียนห้องเดียวกันมาตั้งแต่สมัยเด็ก ช่วงพักกลางวัน วันหนึ่งแก้ววางขนมที่คุณพ่อซื้อมาจากประเทศพิจิ ไว้บนโต๊ะ แล้วไปวิ่งเล่นกับเพื่อน แต่แก้วซึ่งไม่ได้ไปเล่นกับเพื่อนๆ จึงหยิบขนมของแก้ว เมื่อแก้วเล่นเสร็จกลับขึ้นห้องพบว่า ขนมหายไป จึงโวยวายและถามเพื่อนๆ ว่าใครขโมยกินขนม แต่แก้วจึงยอมรับว่าตนเป็นคนกินขนม

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นแก้ว เมื่อรู้ว่าแก้วขโมยขนมกินนักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. โกรธแค้นและบอกว่าจะไม่พูดกับแก้วอีก
2. ให้แก้วซื้อขนมมาใช้คืน และขอโทษแก้วที่ตนเองโวยวาย
3. บอกแก้วว่า “ที่แฉ้วมาไม่เป็นไร แต่ถ้าอยากกินต้องขออนุญาตเจ้าของก่อน”
4. บอกคุณครูให้ลงโทษแก้ว

ข้อที่ 27

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

อ๊อด อี๊ด และอ๋อง เป็นเพื่อนห้องเดียวกัน วันหนึ่ง อ๊อด บอกอี๊ดว่า อ๋อง นิสัยไม่ดี ชอบแอบกินขนมของคนอื่นและชอบกินมูมมามด้วย เมื่ออ๊อดได้ยินจึงเดินไปถามอ๋องว่า อ๋องชอบแอบกินขนมของคนอื่นจริงหรือเปล่า เมื่ออ๋องและอี๊ดได้คุยกันจึงรู้ว่า อ๊อดเป็นคนพูดจาเชื่อถือไม่ได้ และชอบนินทาคนลับหลัง อ๋องได้ฟังก็โมโหจึงเดินเข้าไปต๋อยอ๊อดอี๊ดซึ่งเป็นคนกลาง รู้สึกว่าต้องทำอะไรสักอย่าง

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นอี๊ด นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. อี๊ดวิ่งไปตามเพื่อนมาช่วยห้ามทั้งสองคน
2. อี๊ดเข้าไปห้ามทั้งสองคน
3. อี๊ดยืนดูทั้ง 2 คนต๋อยกัน
4. อี๊ดรู้สึกกลัว จึงรีบวิ่งหนีไป

ข้อที่ 28

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ปกรณ์เล่นฟุตบอลอยู่กับสโมสร บริเวณหน้าบ้านของสโมสร บังเอิญปกรณ์เตะฟุตบอลพลาดไปโดนรถเบนซ์ของเสี่ยอู๋ ซึ่งเป็นพ่อของสโมสร

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นเสี่ยอู๋ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. เข้าไปบอกให้พ่อของปกรณ์ ทำโทษปกรณ์ที่เตะฟุตบอลโดนรถของตน
2. บอกสโมสรลูกชายของตนให้เลิกคบกับปกรณ์
3. ตักเตือนปกรณ์ให้ระมัดระวังและอธิบายให้เห็นถึงผลเสียหาย

4. เรียกพ่อของปกรณัมและปกรณัมมาดูสภาพรถที่เสียหาย และให้สองพ่อลูกชดใช้ค่าเสียหายให้

ข้อที่ 29

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

อิงกับเอ็งเป็นเพื่อนรักกันมาก วันหนึ่งเอ็งได้มาขอยืมเงินจากอิง จำนวน 500,000 บาท อิงก็ให้เอ็งยืมโดยบอกว่าต้องนำมาคืนก่อนสิ้นเดือนนะ ผ่านไป 2 ปี เอ็งก็ยังไม่นำเงินมาคืนอิง ในวันเลี้ยงรุ่นของโรงเรียนผ่านไปสองปี ทั้ง 2 ก็ได้มาพบกัน

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าว หากนักเรียนเป็นอิง นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. ในขณะที่เอ็งกำลังตักอาหารอยู่ อิงแกล้งชนเอ็งจนล้มลง
2. อิงหาจังหวะที่เอ็งเข้าห้องน้ำตามเอ็งไป และถามด้วยถ้อยคำสุภาพถึงเงินที่เอ็งยืมไป
3. ระหว่างที่นั่งรับประทานอาหารร่วมโต๊ะเดียวกัน อิงได้ทวงเงินต่อหน้าเพื่อนคนอื่นๆ จนทุกคนหันไปมองหน้าเอ็ง
4. ในขณะที่เอ็งอยู่คนเดียว อิงเข้าไปทักทาย และต่อว่าถึงการที่เอ็งไม่ยอมคืนเงินให้ตน พร้อมทั้งบอกให้เอ็งนำเงินมาคืนตนโดยด่วนเพราะตนมีความจำเป็นต้องใช้เงิน

ข้อที่ 30

สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

ปูและแป้งเป็นเพื่อนกัน วันนี้เป็นวันสอบ โดยปกติทุกเช้าก่อนไปโรงเรียนปูจะรอแป้งที่ป้ายรถเมล์หน้าปากซอยบ้านก่อนเสมอ เพื่อจะนั่งรถเมล์ไปโรงเรียนพร้อมกัน วันนี้อีก 5 นาทีรถเมล์กำลังจะมา ปูจึงโทรศัพท์ไปหาแป้งเพื่อสอบถามว่าเหตุใดจึงยังไม่ถึง และรู้ว่าแป้งกำลังนั่งรถสองแถวออกมาจากซอยแต่รถติดมาก ในขณะที่เดียวกันรถเมล์มาถึงแล้ว ถ้าแป้งมาไม่ทันจะต้องรอรถเมล์คันต่อไปเป็นเวลา 20 นาทีซึ่งไปไม่ทันโรงเรียนเข้า

คำถาม : จากสถานการณ์ดังกล่าวหากนักเรียนเป็นปู นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

1. บอกแป้งว่า “ไม่เป็นไร ตนเองรอได้ ถึงแม้จะมาไม่ทันรถคันนี้
2. บอกแป้งว่า “ตนเองจะขึ้นเมล์ไปก่อน และจะไปรอที่โรงเรียน”

3. บอกแย้งว่า “ให้แม่รีบนั่งรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ออกมาตนจะรอและไปโรงเรียน
พร้อมกัน”
4. บอกแย้งว่า “ตนเองจะไปก่อน ไม่รอแม่และต่อไปนี้ ต่างคนต่างไปโรงเรียนเอง

**ตารางแสดงคำตอบและคะแนนแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหา
ตามแนวสันติวิธี**

ระดับคะแนน 0-3 คะแนน

ข้อที่	ประเภท	ตัวเลือก ที่	คะแนน	เหตุผล
1	ความเอื้ออาทร (การแบ่งปัน)	1	1	เพราะไม่ควรไล่เด็กขึ้นห้องเรียน
		2	2	เป็นการเสนอแนะที่ตัดปัญหา
		3	3	แสดงถึงการแบ่งปัน
		4	0	ไม่ควรหยีบ หรือแย่งหนังสือพิมพ์
2	การเคารพต่อหลัก ประชาธิปไตย	1	0	เป็นการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ ของตน
		2	3	แสดงถึงความยุติธรรม
		3	2	เป็นทางเลือกที่แสดงถึงความ เสียสละ
		4	1	เป็นทางเลือกที่ให้คนกลางเป็นคน ตัดสินใจ
3	การมีน้ำใจต่อกัน	1	0	แสดงถึงประโยชน์ของตนเป็นหลัก
		2	1	แสดงถึงความต้องการของตน โดยไม่สนใจถึงหน่วยที่ไม่สบาย
		3	2	แสดงถึงความเข้าใจ และห่วงใย หน่วยที่ไม่สบาย
		4	3	เป็นการตัดสินใจที่แสดงถึงความ มีน้ำใจ และคิดในทางที่ดี มีเหตุผล ในการแก้ปัญหา
4	ความเข้าใจ	1	0	ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
		2	1	ใช้อารมณ์และคำพูดที่ไม่ดี
		3	2	แสดงถึงความไม่สนใจ และอยาก หลีกเลี่ยงปัญหา
		4	3	ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

5	ความยุติธรรม	1	2	แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง
		2	1	อ้างถึงครูและแสดงความโอ้อวด
		3	0	แสดงพฤติกรรมที่เกินจริงและให้ร้ายผู้อื่น
		4	3	แสดงถึงความยุติธรรม
6	การให้อภัย การกล่าวขอโทษ	1	0	โกรธโดยไม่พิจารณาเหตุผล
		2	2	แสดงถึงความรู้สึกผิดและกล่าวขอโทษ
		3	3	แสดงถึงความรู้สึกผิด และอธิบายถึงเหตุผลของการไม่ทำตามสัญญา
		4	1	แก้ปัญหาโดยนำเรื่องไปฟ้องผู้ใหญ่และกล่าวหาผู้อื่น
7	ความเข้าใจกัน (ค่อยๆพูดจาท่อกัน)	1	2	เพราะควรตกลงกันก่อนที่จะเปลี่ยนช่องทีวี
		2	3	แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล
		3	1	พยายามหลีกเลี่ยงปัญหา แต่ไม่ควรปิดประตูเสียงดัง
		4	0	ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
8	การเจรจา ความเข้าใจกัน (พูดจาสุภาพ)	1	1	เป็นการกระทำที่หวังสิ่งตอบแทน
		2	2	แสดงถึงการให้หลักประชาธิปไตย
		3	0	การใช้คำพูดต่อว่าผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ควรทำ
		4	3	แสดงถึงการเจรจา และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา โดยใช้วาจาสุภาพ
9	การให้อภัยต่อกัน (ความอดทนอดกลั้น)	1	1	แสดงถึงพฤติกรรมที่ประชดประชัน
		2	2	เป็นการแสดงถึงมารยาท
		3	3	แสดงถึงความอดทนอดกลั้น
		4	0	การเข้าไปพูดจาเป็นการแก้ปัญหาที่ดี แต่ไม่ควรต่อว่า

10	เคารพสิทธิ (การเคารพซึ่งกันและกัน)	1	0	การยึดความคิดและความต้องการ ของตนเป็นหลัก
	(การเคารพความ แตกต่าง)	2	1	แสดงถึงการแก้ปัญหาที่อาจจะทำ ให้อีกฝ่ายไม่สบายใจได้
		3	2	แสดงถึงการตัดสินใจ แต่อาจจะทำ ให้มีคนเสียประโยชน์
		4	3	แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล และปรึกษา ครู
11	การคิดอย่างมีเหตุผล	1	2	แสดงถึงความใส่ใจผู้อื่น เพราะ ต้องการให้ผู้อื่นสบายใจ
		2	1	ยืนยันความต้องการของตนเป็น หลัก
		3	0	การแก้ปัญหาโดยไม่ใช้เหตุผล
		4	3	แก้ปัญหาโดยคิดอย่างมีเหตุผล และทำให้เกิดความสบายใจทั้ง 2 ฝ่าย
12	ความยุติธรรม	1	0	แสดงถึงความต้องการของตน โดย ไม่นึกถึงผู้อื่น
		2	1	แสดงถึงความยุติธรรม แต่ไม่นึกถึง ผลกระทบที่จะเกิดตามมา
		3	3	แสดงถึงความยุติธรรม และมี ทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยนึกถึง ผลที่จะเกิดขึ้น
		4	2	แก้ปัญหอย่างมีเหตุผล แต่อาจจะ เป็นภาระของผู้อื่นได้
13	การคิดอย่างมีเหตุผล (มีสติ)	1	0	ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
		2	3	ใช้เหตุผลในการคิดพิจารณา แก้ปัญหา
		3	1	แสดงกริยาที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

		4	2	ไม่ใช่หลักการประนีประนอมในการแก้ปัญหา
14	การเจรจา (การประนีประนอม)	1	0	ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
		2	1	ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
		3	2	แก้ปัญหาโดยการปรึกษาผู้ใหญ่
		4	3	แก้ปัญหาโดยการเจรจาพูดคุย และยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน
15	การให้อภัย (ความอดทนอดกลั้น) (มีสติ)	1	2	แสดงถึงการให้อภัยต่อกันในช่วงเวลาหนึ่ง
		2	1	ใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ซึ่งผู้ฟัง ฟังแล้ว อาจเกิดความไม่พอใจได้
		3	0	แก้ปัญหาโดยใช้ความรุนแรง
		4	3	แก้ปัญหาโดยใช้ความอดทน อดกลั้น ให้อภัยต่อกัน และระงับความโกรธ
16	การให้อภัย (การบอกขอโทษ)	1	1	แก้ปัญหาโดยใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจผิดและทะเลาะกัน
		2	3	แสดงถึงการรับผิด การกล่าวคำขอโทษเมื่อทำความผิด
		3	0	แสดงถึงการกล่าวร้ายผู้อื่น ยุยง ทำให้เกิดการแตกแยกกันได้
		4	2	แสดงถึงความต้องการให้ทั้ง 2 คน เข้าใจกันและไม่อยากให้ทะเลาะกัน
17	การให้อภัย (การขอโทษ)	1	1	แสดงถึงความไม่สนใจต่อปัญหาและความเดือดร้อนของผู้อื่น
		2	3	แสดงถึงการยอมรับผิด และกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิด

		3	0	เป็นการแก้ปัญหาโดยจะทำให้เกิดการทะเลาะกันมากขึ้น
		4	2	แสดงถึงความต้องการไม่ให้เกิดการทะเลาะ แต่ควรให้คนทำความผิดบอกขอโทษ
18	ความเข้าใจกัน	1	0	แสดงถึงการพูดโกหก และไม่ยอมรับความผิด
		2	2	แสดงถึงการยอมรับผิด และกล่าวขอโทษเมื่อทำผิด
		3	1	แก้ปัญหาโดยนึกถึงประโยชน์ของตนเอง
		4	3	แสดงถึงการยอมรับผิดและรับผิดขอโทษต่อสิ่งที่ทำ
19	ความสามัคคี (การสร้างความสัมพันธ์)	1	2	แสดงถึงการกล่าวเกินความจริง และอาจทำให้อีกฝ่ายไม่พอใจ
		2	1	แสดงถึงการใช้อำนาจต่อว่า ซึ่งไม่ควรทำ
		3	3	แสดงถึงความต้องการให้เกิดความปรองดอง
		4	0	แสดงถึงความเมินเฉย ไม่สนใจในปัญหา
20	การเจรจา (ประนีประนอม)	1	0	แสดงถึงพฤติกรรมก้าวร้าว และไม่ยอมรับผิด
		2	1	แสดงถึงการให้บุคคลที่ 3 มาแก้ปัญหา และใช้เงินในการแก้ปัญหา
		3	3	แสดงถึงการเจรจา การประนีประนอม พร้อมทั้งมีเหตุผล และกล่าวขอโทษเมื่อทำผิด

		4	2	แสดงถึงการยอมรับความผิดและ แสดงความขอโทษ โดยไม่เจรจา
21	เคารพสิทธิ (ไม่ละเมิดสิทธิ)	1	1	แก้ปัญหาโดยการเสนอแนะ แนวทางที่ไม่ถูกต้องใน การแก้ปัญหา
		2	0	ใช้วาจาไม่สุภาพ จนทำให้เกิดความ ไม่พอใจได้
		3	3	แสดงถึงความใส่ใจในปัญหา และ การใช้วาจาสุภาพในการแก้ปัญหา
		4	2	แสดงถึงความไม่สนใจในปัญหา ละเลยปัญหา โดยมีเหตุผลส่วนตัว ประกอบ
22	การแบ่งปัน	1	0	การใช้ความรุนแรงและไม่มีเหตุผล ในการแก้ปัญหา
		2	1	การแก้ปัญหาโดยไม่มีเหตุผล
		3	2	แสดงถึงความมีน้ำใจ แต่ไม่ได้กล่าว คำขอโทษเมื่อทำผิด
		4	3	แสดงถึงการกล่าวคำขอโทษเมื่อทำ ผิด และความมีน้ำใจต่อกัน
23	ความเท่าเทียมกัน	1	1	แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกัน
		2	3	แสดงถึงความเท่าเทียมกันและมี เหตุผล
		3	0	แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกัน
		4	2	แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกัน แต่ใช้ คำพูดสุภาพ และไม่รุนแรง
24	ความยุติธรรม	1	0	การไม่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
		2	1	แสดงถึงการเคารพในสิทธิของคน
		3	2	แสดงถึงการยอมรับและให้ผู้ใหญ่ แก้ไข้ปัญหา

		4	3	แสดงถึงการใช้หลักความยุติธรรมในการแก้ปัญหา
25	การแบ่งปัน	1	1	การแก้ปัญหาโดยไม่คิดพิจารณาถึงเหตุผล
		2	0	การใช้กำลัง และความรุนแรงในการแก้ปัญหา
		3	3	แสดงถึงการสอนให้รู้จักแบ่งปัน
		4	2	แสดงถึงการปรึกษา การเจรจา พิจารณาเหตุผลในการแก้ปัญหา
26	ไม่ใช้ความรุนแรง (ไม่ใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา)	1	1	การใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
		2	2	แสดงถึงการยอมรับความผิด
		3	3	การแก้ปัญหาโดยทำความเข้าใจและอธิบายเหตุผล
		4	0	การไปฟ้องผู้ใหญ่
27	ไม่ใช้ความรุนแรง (ไม่ทำร้ายกัน)	1	2	การใส่ใจปัญหา แต่ต้องเสียเวลาไปตามผู้อื่นมาช่วย
		2	3	ใส่ใจปัญหา และไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งขึ้น
		3	0	การเมินเฉยต่อปัญหา
		4	1	การเมินเฉยต่อปัญหา แต่มีเหตุผลสนับสนุน
28	การให้อภัย (เมตตา)	1	0	แสดงถึงการไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
		2	1	แสดงถึงการไม่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
		3	3	แสดงถึงความเมตตา การให้อภัยต่อกัน
		4	2	การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

29	ความเข้าใจกัน (พูดจาสุภาพ)	1	0	การใช้อารมณ์และความรุนแรงในการแก้ปัญหา
		2	3	การใช้ถ้อยคำสุภาพในการแก้ปัญหา และเจรจาทำความเข้าใจกัน
		3	2	ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
		4	1	ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีเหตุผลสนับสนุน
30	ความเข้าใจ ความมีเหตุผล	1	1	แสดงถึงความมีน้ำใจ แต่ไม่นึกถึงผลกระทบที่จะตามมา
		2	2	แสดงถึงความเอาแต่ใจตนเอง ยึดมั่นในความคิดตนเอง
		3	3	แก้ปัญหาโดยมีเหตุผล และมีน้ำใจเข้าใจกัน
		4	0	แสดงถึงความไม่มีน้ำใจ และไม่เข้าใจผู้อื่น

แบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม

เรื่อง.....

กลุ่มที่	สมาชิกในกลุ่ม
	1. 2. 3. 4.

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				ข้อคิดเห็น
		1	2	3	4	
1	การแบ่งหน้าที่และการมีส่วนร่วม					
2	ความถูกต้องของเนื้อหา					
3	การตอบคำถาม					
4	ความคิดสร้างสรรค์					
5	ความตั้งใจทำงาน					
6	ทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด					
7	การกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง					

ผู้ประเมิน วันที่.....

คำชี้แจง

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนองาน
เรื่อง.....

กลุ่มที่	สมาชิกในกลุ่ม
	1. 2. 3. 4.

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				ข้อคิดเห็น
		1	2	3	4	
1	การเตรียมความพร้อมก่อนนำเสนอ					
2	สื่อประกอบนำเสนอ					
3	เวลาในการนำเสนอเหมาะสม					
4	อธิบายเรื่องที่น่าสนใจได้ชัดเจน					
5	เปิดโอกาสให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการซักถาม					

ผู้ประเมินวันที่.....

คำชี้แจง

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

ร่วมด้วยช่วยกันคิด

สรุปเหตุการณ์ (ตอนที่ 3)	วิเคราะห์		การแก้ไขปัญหา
	สาเหตุ (ตอนที่ 2)	ผล (ตอนที่ 1)	
			นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหอย่างไร
<p>ความรู้/เหตุการณ์/ข่าว ที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ (ตอนที่ 4)</p>			

ใบความรู้เรื่อง “เรื่องเล่าเก่าก่อน”

ตำนานแห่งไศกนาฏกรรมของเลือดในศรีลังกา

ศรีลังกาเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะตั้งอยู่ในมหาสมุทรอินเดีย ประเทศศรีลังกา ถูกเรียกขึ้นภายหลังจากการได้รับเอกราชเมื่อ พ.ศ. 2491 เดิมชาวตะวันตกจะรู้จักประเทศนี้ในชื่อ ซีลอน (Ceylon) ประชากรบนเกาะลังกาส่วนใหญ่เป็นชาวสิงหล สำหรับในปัจจุบันศรีลังกามีประชากรอยู่รวมกันหลายเชื้อชาติหลายศาสนา ซึ่งคนส่วนใหญ่จะเป็นชาวสิงหลจากอินเดียตอนเหนือ ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ กับอีกชนกลุ่มซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในศรีลังกา ก็คือ ชาวทมิฬ จากทางใต้ของอินเดียชาวทมิฬนับถือศาสนาฮินดู

ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ประกอบกับการมีทรัพยากรที่หลากหลาย เกาะลังกาจึงมีชื่อเสียงในเรื่องของหมู่เกาะเครื่องเทศ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ชาวยุโรปหลายชาติมีความต้องการที่จะเข้ามายึดครองเกาะลังกาเพื่อประโยชน์ทางความมั่นคงในมหาสมุทรอินเดียและเพื่อการค้า โดยเฉพาะการค้าเครื่องเทศ และศรีลังกาก็ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติหลายชาติไม่ว่าจะเป็น โปรตุเกส และอังกฤษ

ความขัดแย้งระหว่างชาวสิงหลและชาวทมิฬในประเทศศรีลังกา เป็นเรื่องสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยโบราณ เกิดจากความแตกต่างทางด้านศาสนาซึ่งในประวัติศาสตร์ได้มีการกล่าวถึงการสู้รบระหว่างชน 2 กลุ่มนี้มาโดยตลอด ความหลากหลายทางเผ่าพันธุ์ และวัฒนธรรม รวมถึงความแตกต่างทางด้านศาสนาเอง จึงทำให้เกิดความขัดแย้งที่เด่นชัดขึ้นในสังคมศรีลังกา แม้กระทั่งปัจจุบัน ปัญหาความขัดแย้งก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ ซึ่งถือเป็นปัญหาสังคมที่ศรีลังกาแก้ไม่ตกมาทุกยุคทุกสมัย

กลุ่มก่อการร้ายกลุ่มใหญ่ของชนกลุ่มน้อยชาวทมิฬที่ปฏิบัติการแบ่งแยกดินแดนในศรีลังกามีชื่อเรียกว่า The Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) หรือในชื่อภาษาไทยที่เรียกว่า กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลมก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1976 เป็นขบวนการของชนกลุ่มน้อยชาวทมิฬ ฮินดู ก่อตั้งขึ้นโดย เวฬุพิไลโล ปราบาการัน (Velupillai Prabhakaran) ตั้งแต่เขาอายุได้ 21 ปีและยังคงเป็นผู้นำปัจจุบันของกลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอีแลม โดยเป้าหมายหลักของกลุ่มก่อการร้ายนี้คือการแบ่งแยก

ดินแดนทางภาคเหนือภาคตะวันออกของศรีลังกาตั้งเป็นรัฐอิสระของชาวทมิฬ กลุ่มพยัคฆ์ทมิฬอัสลามเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งมากที่สุดในปัจจุบัน

ความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นบนเกาะลังกา เป็นโศกนาฏกรรมที่เลวร้ายและทารุณสำหรับประชาชนบนเกาะลังกา ความรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีทำให้ผู้คนหลายหมื่นคนถูกสังหารไปอย่างน่าอนาถ เด็กๆและผู้หญิงถูกฆาตกรรมเป็นนักรบและให้ปฏิบัติการระเบิดพลีชีพตนเองเพื่อทำลายสถานที่และฆ่าคนอื่นไปแล้วเป็นจำนวนมาก ชนต่างชาติต่างศาสนาที่ได้เคยใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันบนเกาะแห่งนี้เป็นเวลาร้อยๆปีต่างพากันหวาดกลัวและทวีความเกลียดชังซึ่งกันและกัน ประชาชนศรีลังกาจำนวนมากไม่ยอมเลยที่ต้องอพยพครอบครัวไปอยู่ต่างประเทศเพราะกลัวภัยแห่งความรุนแรงภายในประเทศที่มีวิวัฒนาการเกิดขึ้นได้ในทุกขณะนาที่ การสู้รบและการรบสังหารเกิดขึ้นแทบทุกวันติดต่อกันยาวนาน สิ่งนี้ทำให้เกิดบาดแผลลึกในสังคมและจิตใจของประชาชนชาวศรีลังกาทั้งประเทศ ดังนั้น ภาวะแห่งสันติภาพ เป็นสิ่งที่ประชาชนชาวศรีลังกามีความต้องการมาก และต้องการจะให้เกิดขึ้นในเร็ววัน ดังนั้นเหตุการณ์ความรุนแรงและความขัดแย้งในศรีลังกาเป็นเหตุการณ์ที่นานาประเทศต่างเฝ้ามองด้วยความห่วงใยและเอาใจช่วยเพื่อที่จะให้เกิดสันติภาพเกิดขึ้นในประเทศศรีลังกา นอกจากนี้เหตุการณ์นี้ยังเป็นบทเรียนที่สำคัญและมีความหมายมากสำหรับประเทศอื่นๆอีกหลายประเทศในโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตามสงครามทางด้านเชื้อชาติสิ้นสุดลงเมื่อรัฐบาลศรีลังกาประกาศชัยชนะเหนือกลุ่ม LTTE เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 หลังจากที่กองทัพศรีลังกาสามารถสังหารนาย Velupillai Prabhakaran ผู้นำของกลุ่ม LTTE ได้สำเร็จ ถือเป็นการสิ้นสุดการสู้รบภายในประเทศซึ่งมีพื้นฐานมาจากทางเชื้อชาติระหว่างชาวสิงหลและชาวทมิฬที่ดำเนินมาเกือบ 30 ปี

บทความเรื่อง “ตามหาสันติภาพ”

สวนสันติภาพนางาซากิ (Nagasaki Peace Park)

สวนสันติภาพนางาซากิ เป็นอนุสาวรีย์ขนาดใหญ่ เป็นรูปปั้นของผู้ชาย มือขวาชี้ขึ้นไปบนฟ้า ซึ่งสื่อถึงการเตือนให้เห็นภัยคุกคามจากระเบิดปรมาณู ส่วนแขนข้างซ้ายขนานไปตามแนวราบ อันสื่อความหมายถึงความปรารถนาใน

สันติภาพของชาวโลก บริเวณในสวนสันติภาพนางาซากิ มีน้ำพุแห่งสันติภาพอยู่ตรงทางเข้า สร้างขึ้นเพื่อรำลึกเหยื่อระเบิดปรมาณูที่กระหายน้ำจนเสียชีวิต นอกจากนี้ยังมีงานปฏิมากรรมสื่อความหมายถึงการขอสันติภาพแก่

หลายแบบ ทั้งแม่ที่กำลังอุ้มลูกน้อย รูปปั้นเด็กชายเด็กหญิง รูปการประสานมือกันของชาวโลก ทุกรูปมีนัยพิราบสัญลักษณ์ของสันติภาพปรากฏอยู่ด้วย

โลก ตั้ง อยู่

แม้ตำนานของเด็กหญิงซาตาโกะ จะไม่เกิดขึ้นที่นี่ แต่ก็ยังมีพวงนกกระเรียนสอง พันตัวนำมาแขวนไว้ใกล้ๆ เพื่อรำลึกถึงเธอและผู้ เสียชีวิตจากระเบิดปรมาณูทั้งสองลูก ในครั้งนั้น สวนสันติภาพแห่งนี้ในอดีตบริเวณสวนนี้เคยเป็นคุกเก่า และในทุกวันนี้ยังมี ร่องรอยของกำแพงของคุกให้เห็นอยู่ ผู้คนนิยมนำดอกไม้ไปวางเพื่อไว้อาลัยแก่ผู้คุมและ นักโทษที่ลี้ภัยเสียชีวิตในคราวนั้น ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางที่ระเบิดปรมาณูตกลงเพียงไม่กี่ร้อยเมตร เช่นเดียวกับบาทหลวงและชาวคริสต์ที่กำลังสวดมนต์อยู่ใน “โบสถ์อุราคา มิ”(Urakami Cathedral Cherkh) ซึ่งโดนระเบิดด้วย ความจริงนักบินตั้งใจจะทิ้งระเบิด ลงที่คู่อู่เรือของบริษัทชิบูชิ เฮฟวี่ อัดส์ตรี บริเวณท่าเรือนางาซากิฝั่งตะวันตกซึ่งเป็น คู่อู่เรือที่ทันสมัยที่สุดของญี่ปุ่นในขณะนั้น แต่เนื่องจากทัศนวิสัยไม่ดี ระเบิดจึง พลาดเป้าตกลงมาข้างโบสถ์แห่งนี้ซึ่งอยู่ห่างออกนอกเมืองมาราว 2 กิโลเมตร เหตุการณ์ ครั้งนั้นมีผู้เสียชีวิตสูงถึง 70,000 คน บาดเจ็บอีก 70,000 คน เพราะระเบิดปรมาณูลูกที่ 2 ซึ่งใช้แร่พลูโตเนียม นั้นมีอำนาจร้ายแรงกว่าระเบิดที่ใช้ถล่มฮิโรชิมาถึง 2 เท่า

ใบความรู้ “สู่เส้นทางสันติภาพ”

วันสันติภาพสากล (The International Day of Peace)

วันที่ 21 กันยายน ของทุกปีเป็นวันสันติภาพสากล วันนี้จัดขึ้นเพื่อประกาศการเริ่มต้นของวันสันติภาพสากล ระวังสันติภาพ ณ สำนักงานใหญ่ของสหประชาชาติจะดังขึ้น ซึ่งระฆังดังกล่าวถูกหลอมขึ้นจากเหรียญที่เด็กทั่วโลกช่วยกันบริจาค ระวังใบนี้ถือเป็นอนุสรณ์เตือนให้ระลึกถึงความสูญเสียจากสงคราม โดยมีการสลักประโยคหนึ่งประโยคไว้ข้าง

ระฆังว่า Long live absolute world peace. ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่าขอความยั่งยืนจงมีแต่สันติภาพอันแท้จริง

ในปี ค.ศ. 1981 คณะกรรมการสหประชาชาติประกาศมติที่รับรองโดยคอสมตารีกา ให้วันอังคารที่สามของเดือนกันยายน (ซึ่งเป็นวันเปิดประชุมสามัญ) เป็นวันสันติภาพสากล เพื่อให้มีความสำคัญกับสันติภาพ 20 ปีให้หลัง ที่ประชุมใหญ่มีมติใหม่ที่ได้รับการรับรองจากสหราชอาณาจักร และคอสมตารีกา ให้กำหนดวันที่แน่นอนและประกาศเป็นวันยุติการสู้รบของโลก (a global ceasefire day) คือ วันที่ 21 กันยายนโดยองค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศให้วันนี้เป็น "วันสันติภาพสากล" (The International Day of Peace) เพื่อขอให้ประชาชนทุกประเทศหยุดยิงหยุดใช้ความรุนแรงกันทั่วโลก และหยุดการทำสงครามตลอดทั้งวัน นอกจากนี้ยังได้เชิญประเทศสมาชิก หน่วยงานสหประชาชาติ ชุมชน และองค์กรอิสระ ให้เฉลิมฉลองและร่วมมือกันสร้างสันติภาพทั่วโลก

องค์การสหประชาชาตินอกจากได้กำหนดให้วันที่ 21 กันยายนของทุกปี เป็น "วันสันติภาพโลก" (International Day of Peace) แล้วยังกำหนดให้ปี ค.ศ.2001-2010 เป็น "ทศวรรษสากลเพื่อวัฒนธรรมสันติภาพและความไม่รุนแรงเพื่อเด็กของโลก" (The International Decade 2001-2010 for a Culture of Peace and Non-violence for the Children of the World) โดยมุ่งเน้นที่

1. การให้ความเคารพต่อชีวิตทั้งมวล เคารพชีวิตและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล โดยไม่แบ่งชนชั้นหรือ ลำเอียง
2. การไม่ใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชน
3. การแบ่งปันกับผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ เพื่อจัดการแบ่งแยก ความไม่ยุติธรรม และการกดขี่ทางการเมืองและเศรษฐกิจ
4. การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกัน เคารพเสรีภาพในการแสดงออก และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม
5. การสงวนรักษาผืนโลก ฝักดำเนินชีวิตอย่างรับผิดชอบและเคารพต่อทุกชีวิตในโลก เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติบนผืนโลก
6. การสร้างความสมานฉันท์ เคารพต่อหลักการประชาธิปไตย และให้โอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสตรี

การส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมทุกกลุ่มอายุ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสันติภาพภายใน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรมสันติภาพ โดยเริ่มต้นจากประสบการณ์ของความสงบเงียบภายในจิตใจของแต่ละบุคคล จะนำไปสู่การตระหนักรู้จักตนเองและแหล่งพลังชีวิต สามารถใช้ปัญญาเป็นเครื่องชี้นำทางในการขจัดทุกข์และสร้างสันติสุขให้แก่ตนเอง และแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้อื่น

ที่มา: www.thaigoodview.com/node/33000

"วังการี มาไท"สตรีแอฟริกันคนแรกเจ้าของรางวัลโนเบลสันติภาพ 2004

ศาสตราจารย์ ดร.วังการี มาไท หรือที่เป็นที่รู้จักกันในฐานะ "นักต่อสู้สตรีชาวเคนยา" ถือเป็นผู้หญิงคนแรกของทวีปแอฟริกาที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ ด้วยผลงานที่โดดเด่น โดยนางมาไทได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม "Green Belt Movement หรือ" ขบวนการแนวร่วมสีเขียว" จากการก่อตั้งองค์กร

ระดับรากหญ้าร่วมกันรณรงค์ทางด้านการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการปลูกต้นไม้ในแอฟริการาว 20-30 ล้านต้น โดยเธอตระหนักว่า ต้นไม้จะช่วยแก้ไขปัญหาคความทุกข์ยากแร้นแค้นที่ชาวแอฟริกาประสบอยู่ เพราะ "ต้นไม้"จะทำให้พวกเขามีอาหารกิน มีสมุนไพรรักษาโรค ช่วยให้เกิดอาชีพ ดำรงชีพอยู่ได้ การมีอยู่มีกิน และช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งที่สุด ก็จะมาซึ่งความมั่นคงในชีวิตชาวแอฟริกา

คณะกรรมการพิจารณารางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ ปี 2004 จึงเห็นควรมอบรางวัลให้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.วังการี มาไท โดยให้เหตุผลว่า เธอใช้วิธีการแก้ไข้ปัญหาแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมไปถึงการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและสิทธิสตรีชาวแอฟริกัน

นางมาไท เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1940 ในครอบครัวชาวไร่ที่ยากจน บ้านเธอเป็นกระท่อมที่โอบกอดด้วยดินเหนียวเช่นเดียวกับเพื่อนบ้าน ไม่มีกระแสไฟฟ้าหรือน้ำประปา แต่ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาป่าไม้ของป่าฝน(Rain Forest)ตามธรรมชาติ มีน้ำสะอาดจากลำธารเล็กๆที่ไหลมาจากภูเขาให้ได้ดื่มกินกัน ชาวแอฟริกันในสมัยนั้นไม่นิยมให้ลูกผู้หญิงได้เรียนหนังสือ แต่มารดาของเธอได้ส่งลูกสาวเข้าโรงเรียนเพื่อให้ได้เรียนหนังสือเช่นเดียวกับเด็กผู้ชาย แล้วก็พบว่าลูกสาวเฉลียวฉลาดและเรียนหนังสือเก่งมาก มาไท ถือเป็น 1 ใน 100 คนของแอฟริกาที่สอบชิงทุนที่ให้การช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่นักเรียนชาวแอฟริกันในโครงการ Kennedy Airlift to America มาไทได้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านชีววิทยา ที่ Mount St. Scholastica College และปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยพิสเบอร์รี่ สหรัฐอเมริกา 6 ปีที่มาไทใช้ชีวิตในสหรัฐอเมริกาทำให้เธอได้เรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและโลกเสรี เธอเห็นสภาพประเทศที่เจริญแล้ว เธอก็บอกว่า "บ้านฉันก็ควร จะสวยงามเช่นนี้ด้วย" มาไท เดินทางกลับเคนยาด้วยความภาคภูมิใจว่าจะได้ช่วยเหลือประชาชน

ที่ยากจนในบ้านเกิดของเธอ แต่เมื่อเธอเดินทางกลับมาบ้านเกิด กลับพบว่าที่นั่นกำลังประสบปัญหาและผลกระทบอย่างรุนแรง จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก ทั้งปัญหาการพังทลายของหน้าดิน และมลพิษในแม่น้ำลำคลองเธอจึงเริ่มต้นรณรงค์การปลูกต้นไม้ ด้วยก่อตั้งกลุ่ม “ขบวนการแนวร่วมสีเขียว”(Green Belt Movement) ซึ่งเป็นองค์กรรับรากหญ้าด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกันรับผิดชอบการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของหญิงชาวแอฟริกัน มาไทมั่นใจว่าการเริ่มต้นทำสิ่งที่ยากๆ ด้วยการปลูกต้นไม้ จะนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องต่างๆ แล้วจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาลงมือในภาพกว้างต่อไปได้ ในปี 1971 มาไท ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านสัตววิทยาภาควิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยไนโรบี ทำให้เธอเป็นผู้หญิงชาวแอฟริกันคนแรกที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

มาไทได้ พูดคุยกับหญิงชาวแอฟริกัน เธอได้เรียนรู้ว่า มนุษย์กำลังสูญเสียความหลากหลายทางชีววิทยาอย่างจริงจัง หญิงชาวแอฟริกันใช้เวลามากขึ้นเป็นเวลาหลายชั่วโมงในการออกไปหาไม้ฟืนสำหรับหุงต้มอาหาร การเกิดแห้งแล้ง แร้นแค้น ภาวะทุพโภชนาการทำให้ชาวบ้านเกิดโรคขาดสารอาหาร และชาวบ้านขาดรายได้ลงอย่างสิ้นเชิง มาไทจึง เริ่มการก่อตั้งขบวนการแนวร่วมสีเขียวขึ้นมา เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาแบบองค์รวม ด้วยวิธีการบูรณาการทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ประชาธิปไตย และสันติภาพเข้าด้วยเริ่มต้นด้วยการรณรงค์ให้ชาวเคนยาปลูกต้นไม้คนละหนึ่งต้น ในทันทีประเทศเคนยาก็มีต้นไม้เพิ่มขึ้นมา 15 ล้านต้น ในช่วงแรกๆ เธอก็ถูกเยาะเย้ยว่าผู้หญิงจะทำงานให้สำเร็จอย่างไร ต้องล้มเหลวอย่างแน่นอน แต่ แล้วพวกคนที่พูดเช่นนั้นรวมทั้งนักอนุรักษ์ธรรมชาติทั้งหลายก็ต้องกลืน น้ำลายคำพูดตัวเอง เมื่อขบวนการแนวร่วมสีเขียวสามารถปลูกต้นไม้ได้ถึง 30 ล้านต้น ในปี 1977 เคนยามีต้นไม้แล้วถึง 45 ล้านต้น ปัจจุบันนี้ประเทศเคนยาจึงเขียวชะอุ่มปกคลุมไปด้วยต้นไม้ จะยังเหลืออีกแต่เพียงในพื้นที่เขตทะเลทรายเท่านั้น เป็นการจัดการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางการคืนสภาพให้แก่ป่าเป็นการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่สตรีชาวเคนยาจับต้องได้ ต้นไม้ทำให้พวกผู้หญิงมีไม้ฟืนสำหรับทำเป็นเชื้อเพลิงหุงต้มในครัวเรือน มีรั้วไว้ป้องกันบริเวณบ้านได้ ต้นไม้ยังเป็นแหล่งผลิดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้แก่ทุกคน และทำให้พวกเธอมีโอกาสหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกด้วย มาไทกล่าวว่า “ต้นไม้ที่รอดตายทุกต้น พวกเขาจะได้รับค่าตอบแทนเล็กน้อย และเป็นแรงจูงใจให้พวกเขาได้ทำงานต่อไป”

ในปี 1997 มาไทสมัครลงสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของประเทศเคนยา แต่ต้องพลาดหวังไป แต่ในปี 2002 มาไท ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยได้คะแนนเสียงถึงร้อยละ 98 ในปีต่อมาเธอได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสัตว์ป่า จากประธานาธิบดี Mwai Kibabi โดยเธอกล่าวสุนทรพจน์ในระหว่างการรับรางวัลว่า เธอหวังว่ารางวัลที่เธอได้รับครั้งนี้ จะเป็นสิ่งปลุกเร้าให้สตรีแสดงบทบาทเพื่อชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น ดร. วังการี มาไท เสียชีวิตที่โรงพยาบาลในกรุงไนโรบี ในวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2544 ด้วยโรคมะเร็ง

ที่มา : www.matichon.co.th

"เด็ก" เหยื่อการลักพาตัว

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลคนหายฯ เมื่อ : 29/01/2007 12:52 PM

เมื่อไม่นานมานี้ ได้มีข่าวเรื่องการลักพาตัวเด็กในเขตกรุงเทพฯ จนทำให้โรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ ต้องออกประกาศเตือนผู้ปกครองให้ดูแล บุตรหลานซึ่งอยู่ในความปกครองของตน และจากสถิติของศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา พบว่า นับตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน มีการแจ้งกรณีเด็กถูกลักพาตัวทั่วประเทศเข้ามาทางศูนย์ข้อมูลคนหาย ทั้งสิ้น 17 ราย แต่สามารถติดตามกลับบ้านได้เพียง 7 รายเท่านั้น และในจำนวนนี้มีเด็กที่ถูกลักพาตัวอายุต่ำสุดเพียง 6 เดือนเท่านั้น โดยล่าสุด ในช่วงเดือนธันวาคม 2549 ที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ของศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา ได้รับแจ้งเหตุ ด.ช.พงษ์เพชร จินสุกแสง หรือน้องลาภ อายุ 9 ขวบ และด.ช.ชัยภาส ด่านเกื้อกูล หรือน้องเท็น อายุ 11 ขวบ ได้หายไป หลังจากขออนุญาตผู้ปกครองออกไปเล่นกับเพื่อนตามปกติ แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีใครพบเห็นเด็กทั้งสองอีกเลย จนถึงปัจจุบันยังไม่ทราบข่าวคราวชะตากรรมของเด็กทั้งสองราย โดยเฉพาะล่าสุดคือ มีชาวบ้านที่อยู่ในซอยเพชรเกษม 91 ซึ่งพบเด็กทั้งสองคนเป็นครั้งสุดท้าย ทราบว่าเด็กทั้งสองมาเล่นน้ำในซอยดังกล่าว ต่อมามีคนเห็นรถตู้สีเทา ไม่ทราบทะเบียน ติดฟิล์มกรองแสงหนาที่บดแล่นเข้าไปในซอย หลังจากนั้นไม่นานก็ขับออกมา และไม่มีใครพบเห็นเด็กทั้งสองคนอีกเลย

สถานการณ์ลักเด็กที่อยุธยา

คงไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่า สถานการณ์ลักพาตัวเด็กนั้นได้ลุกลามไปยังเขตต่างจังหวัดแล้ว ดังกรณีของน้องเต่า เมื่อประมาณต้นเดือนธันวาคม 2549 ครอบครัวของน้องเต่า (นามสมมติ) ได้เปิดร้านขายของอยู่ในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ซึ่งน้องเต่าจะมาเล่นที่ห้างฯ เป็นประจำ และกลับบ้านพร้อมกับครอบครัวทุกวัน ในวันเกิดเหตุนั้น น้องเต่าได้มาเล่นที่ห้างฯ ตามปกติเหมือนทุกวันที่ผ่านมา และเมื่อเวลาประมาณหกโมงเย็นน้องเต่าปวดปัสสาวะ จึงได้เดินออกจากประตูห้างโลตัสเพื่อไปปัสสาวะบริเวณป่าละเมาะข้างๆ ห้าง เนื่องจากระยะทางใกล้กว่าห้องน้ำของห้าง ซึ่งในระหว่างที่น้องเต่ากำลังปัสสาวะอยู่นั้น ได้มีชายวัยรุ่น 2 คน สวมชุดดำ เข้ามืดมาจี้ข้างหลังของเด็ก แล้วบอกว่าให้เดินตามมาถ้าร้องจะแทง น้องเต่ากลัวจึงยอมเดินตามไป ซึ่งในระหว่างที่น้องเต่าถูกคุมตัวอยู่ริมถนนสายเอเชียไม่ไกลจากห้างฯ นั้น คนร้ายได้ใช้โทรศัพท์คุยกันระหว่างคนร้าย ว่า ตอนนี้ได้เด็กแล้ว และนัดแนะจุดที่จะมารับตัวเด็ก โดยรถจะมาถึงหน้าห้างฯ ริมถนนสายเอเชียเวลาประมาณ 22.00 น. เนื่องจากขณะนั้นกำลังรับเด็กจากจังหวัดอ่างทองอยู่ ต่อมา น้องเต่าปวดปัสสาวะ คนร้ายเห็นว่า เด็กไม่ทางหนีไปได้ จึงยอมปล่อยให้เด็กเดินลงไปปัสสาวะเพียงคนเดียวเมื่อเห็นว่าคนร้ายกำลังหันไปมองทางอื่นน้องเต่าจึงตัดสินใจวิ่งข้ามถนนหนีไป และเมื่อสอบถามมารดาของน้องเต่า ทำให้ทราบทางครอบครัวไม่ได้ไปแจ้งความเพื่อดำเนินคดีที่สถานีตำรวจ เพราะคิดว่าแจ้งความไปก็เท่านั้น ตำรวจคงไม่สามารถทำอะไรได้ และ คิดว่าถ้าไปแจ้งความที่โรงพักคงต้องเสียความรู้สึกกับตำรวจ นอกจากนี้ มารดาของน้องเต่า ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า คนร้ายน่าจะเป็นคนในพื้นที่ เพราะว่ารู้อาณาเขตที่ไล่เป็นอย่างดี

กรณีเด็กทารกถูกลักพาตัว

ในเรื่องการลักพาตัวเด็กทารกนั้น ได้มีโทรเข้ามาแจ้งที่ศูนย์ข้อมูลคนหาย ถึง 2 ราย โดยเหตุการณ์แรกเกิดขึ้น ประมาณต้นเดือนตุลาคม 2548 น้องบัว (นามสมมติ) วัย 11 เดือน ได้ถูกหญิงคนหนึ่ง ซึ่งอ้างตนเองว่าเป็นหมอดู มาตีสนิทกับครอบครัวน้องบัว ทั้งๆ ที่พี่รู้จักกันได้เพียงวันเดียว โดยคนร้ายดังกล่าวออกอุบายทำนายดวงชะตาน้องบัวว่ามีเคราะห์ จึงอยากจะช่วยสะเดาะเคราะห์ให้ จากนั้นก็ทำที่เป็นขอรุ่มน้องบัว และลักพาตัวน้องบัวไปในที่สุด จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สืบทราบถึงแหล่งที่อยู่ปัจจุบันของผู้หญิงคนนั้น และได้เข้าไปนำตัวน้องบัวคืนสู่ครอบครัว เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสอบสวน ผู้หญิงคนนั้น ทำให้ทราบว่า ต้องการนำเด็กทารกไปขายเป็นบุตรบุญธรรมของชาวต่างชาติ และเหตุการณ์เด็กทารกถูกลักพาตัวไปอีกหนึ่งเหตุการณ์ เกิดขึ้นเมื่อประมาณปลายเดือนตุลาคม 2549 น้องปู (นามสมมติ) วัย 6 เดือน ได้ถูกพี่เลี้ยงเด็กลักพาตัวไป เมื่อสอบถามแม่ของเด็ก ทราบว่า พี่เลี้ยงคนดังกล่าวได้เข้ามาตีสนิทและบอกว่าจะช่วยเลี้ยงน้องปูให้ ในระหว่างที่แม่ของน้องปู ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หลังจากมีการตกลงจ้างให้มาเป็นพี่เลี้ยงน้องปูเพียงไม่กี่วัน พี่เลี้ยงคนดังกล่าวก็ได้พาน้องปูหนีหายไป และก่อนหน้านี้พี่เลี้ยงคนดังกล่าวเคยขออน้องปูไปเลี้ยงเป็นลูก และยังคงขอสู่ติบัตรของน้องปู แต่ทางครอบครัวไม่ได้ให้หลังจากเกิดเหตุการณ์ 15 วัน ทางครอบครัวก็ได้ตัวน้องปู คืน โดยความช่วยเหลือของสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในการกดดัน จนทำให้พี่เลี้ยงต้องนำตัวน้องปู มาคืนครอบครัว และเมื่อสอบถาม พี่เลี้ยงคนดังกล่าว ก็อ้างว่าตนรักน้องปู ต้องการนำไปเลี้ยงเป็นลูก ไม่ได้ต้องการนำตัวน้องปูไปแสวงหาประโยชน์ใดๆ

คำให้การของเด็กถูกลักพาตัว

เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. 2548 ในเขตพื้นที่กระทู้แบน ได้มีเด็กถูกลักพาตัว คือ น้องคิม (นามสมมุติ) อายุ 10 ปี ได้หายตัวไป โดยในวันที่เกิดเหตุ นั้น น้องคิม ได้ออกไปเล่นกับเพื่อนๆ ที่บริเวณซอยหลังโรงเรียนวัดศรีสำราญ จากนั้นได้มีกลุ่มเด็กวัยรุ่น 3 คน เข้ามาชักชวน โดยหลอกว่าจะพาไปซื้อปืนฉีดน้ำ น้องคิมหลงเชื่อจึงยอมตามกลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวไป ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวได้พาน้องคิมขึ้นไปบนรถตู้ สีเทาติดฟิล์มทึบ (ไม่ทราบหมายเลขทะเบียน) โดย น้องคิม ให้ข้อมูลว่า ได้พบกับเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกันอีกหลายคนบนรถตู้คันดังกล่าว มีทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย และรถตู้คันดังกล่าวพาน้องคิมไปซังไว้ที่บ้านไม้หลังหนึ่งแต่ไม่ทราบว่าอยู่ที่ใด ภายในบ้านหลังดังกล่าวพบว่ามีเด็กอยู่อีกหลายคน โดย น้องคิมและเด็กคนอื่นๆ ได้กินข้าวเพียงเพียงวันละ 1 มื้อ ทั้งนี้ น้องคิม สามารถหลบหนีออกมาได้ เนื่องจากกลุ่มคนร้ายได้พา น้องคิม ออกมาซื้อของ น้องคิม จึงฉวยโอกาสที่คนร้ายเผลอวังหลบหนีไปขอความช่วยเหลือจากพลเมืองดี และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจรถไฟ นำตัวส่งภูมิลำเนา และสถานการณืล่าสุด ในพื้นที่อำเภอกระทู้แบน ชาวบ้านต่างทราบข่าวเรื่องการลักพาตัวเด็กในพื้นที่ โดยโรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราชสุวรรณรังสรรค์) ได้จัดทำหนังสือเวียน ประกาศเตือนเพื่อให้ผู้ปกครองคอยดูแลบุตรหลานที่อยู่ในความดูแลของตน เนื่องจากมีแก๊งส์ลักพาตัวเด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ โดยเขตกระทู้แบน ได้มีการแจ้งความนักเรียนหาย ถึง 18 ราย ด้วยกัน และยังไม่สามารถติดตามกลับมาได้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเสี่ยงที่อาจถูกคนร้ายลักพาตัว คือ เด็กตั้งแต่แรกเกิด - 11 ปี ซึ่งเด็กในกลุ่มนี้ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถถูกบุคคลแปลกหน้าชักชวนและชักจูงไปได้โดยง่ายกว่าเด็กในวัยที่โตกว่านอกจากนี้ กลุ่มเด็กเพศชายมีความเสี่ยงในการถูกลักพาตัวได้มากกว่ากลุ่มเด็กเพศหญิง เนื่องจากว่าเด็กผู้ชาย ไม่มีอาการร้องไห้ พุ่มพ่าย และสามารถล่อหลอกด้วยของเล่นได้ง่ายกว่าเด็กผู้หญิง จากกรณีเคสเด็กที่ถูกลักพาตัว ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น ทำให้สามารถแยกแยะบุคคลที่อาจเป็นผู้กระทำความผิดในข้อหาลักพาตัวได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. **บุคคลใกล้ชิด** ซึ่งก็คือ พี่เลี้ยงเด็ก ที่ทางครอบครัวเป็นผู้จ้างให้ดูแลบุตรหลานของตน ในช่วงที่ผู้ปกครองออกไปทำงานนอกบ้าน และญาติๆ ที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นความเสน่หาส่วนตัวจนเกิดความรู้สึกอยากจะนำเด็กไปเลี้ยงเป็นลูกของตน
2. **บุคคลแปลกหน้า** อาจจะมาตีสนิทเด็ก โดยการชักชวนให้ไปเที่ยว หรือล่อหลอกว่าจะซื้อขนมให้ ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณคนแปลกหน้าเหล่านี้ คือ คุณลุง หรือ คุณน้าใจดี ที่ให้เงินไปเล่นเกมส์

พาไปเที่ยว หรือซื้อขนมให้ทาน จากความใจดีแบบนี้จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เด็กๆ จะหลงเชื่อจนยอมตามบุคคลแปลกหน้าไป

นอกจาก การใช้ความใจดีแล้ว บุคคลแปลกหน้าอาจใช้วิธีบังคับข่มขู่ให้เด็กไปกับตน อาทิ เช่น การใช้กำลัง หรืออาวุธและวัตถุประสงคในการลักพาตัวเด็กนั้น ทางศูนย์ข้อมูลคนหาย มูลนิธิกระจกเงาได้วิเคราะห์ประเด็นการลักพาตัวเด็กเป็น3ข้อคือ

1. เพื่อการค้ามนุษย์ ในประเด็นนี้ถือว่ามีสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กเล็ก ซึ่งอาจจะถูกขายเป็น เป็นลูกบุญธรรมของชาวต่างชาติ หรือถูกนำเข้าสู่วัยชวณการค้ามนุษย์ในรูปแบบขอทาน ส่วนในกรณีถ้าเป็นเด็กโต อายุ 5-12 ขวบ ก็จะเป็นการบังคับใช้แรงงานในรูปแบบการขายดอกไม้หรือขายสินค้าต่างๆตามที่สาธารณะหรือถูกนำไปบังคับใช้เป็นแรงงานทาสตามโรงงานนอก
- 2.เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ ในประเด็นนี้จะเป็นในส่วนของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-12 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นมิชฉาชีพที่มีความผิดปกติทางจิต ชอบร่วมเพศกับเด็ก ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย ซึ่งคนร้ายอาจจะกระทำกับเด็กด้วยตนเองหรือนำตัวเด็กส่งต่อให้ผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง
- 3.เพื่อความเสนาหาส่วนตัวในประเด็นนี้เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางจิตที่คนร้าย อาจจะรักใคร่เด็กเป็นพิเศษและประสงค์ที่จะนำตัวเด็กคนนั้นมาเลี้ยงดูเองซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนใกล้ชิดหรือญาติสนิท

สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคที่ทางครอบครัวคนหายได้พบ จากการไปแจ้งความเด็กหายที่สถานีตำรวจ คือ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้รับแจ้งความ มองว่า การที่เด็กหายตัวออกจากบ้านไปนั้นเป็นเรื่องเด็กหายธรรมดา และเชื่อว่าเด็กอาจหนีเที่ยวหรืออาจไปพักอยู่ที่บ้านเพื่อน จึงทำเพียงการรับแจ้งความและลงบันทึกประจำวัน โดยไม่มีการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง ไม่มีการเรียกพยานบุคคลมาซักถามหรือการแนะนำสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ทางครอบครัว เช่นทางครอบครัวควรจะตรวจสอบของใช้ของคนหายว่ามีการเก็บเสื้อผ้าไปหรือไม่ หรือควรจะโทรไปสอบถามตามโรงพยาบาลที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง เพราะมีความเป็นไปได้ว่าคนหายอาจจะได้รับอุบัติเหตุ ซึ่งในเรื่องนี้ตำรวจก็ได้แนะนำให้ทางครอบครัวได้รู้ และที่สำคัญ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรรับดำเนินการค้นหาอย่างเร่งด่วน ไม่ควรจะปล่อยเรื่องการค้นหาให้เนิ่นนานออกไป เพราะทุกวินาทีที่คนหายได้หายตัวไปนั้น ไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าจะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายอะไรกับคนหายบ้าง นอกจากนี้ปัญหาที่ครอบครัวได้พบตอนแจ้งความแล้ว ยังมีปัญหาและอุปสรรคอย่างอื่นอีก เช่น เรื่องของการขาดพยานหลักฐาน ขาดข้อมูลของผู้กระทำความผิด รวมถึงการที่ผู้ปกครองไม่ไปแจ้งความ เพราะเมื่อได้เด็กคืนมาย่อมคิดว่าไม่จำเป็นต้องไปแจ้งความ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในเขตพื้นที่ของ

ตนได้ ดังนั้น เมื่อมีการแจ้งความว่า เด็กถูกลักพาตัวนั้น ย่อมทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคิดว่าเป็นเรื่อง
ของเด็กหายธรรมดา จนทำให้ละเลยในรายละเอียดหรือข้อเท็จจริงในการหายตัวไปของเด็กคน
หนึ่ง

เมืองพัทยา.....เมืองแห่งเด็กขอลาน

เมื่อกรุงเทพมหานครออกนโยบายในการกวาดล้างเด็กขอลานอย่างเข้มข้นจากหน่วยงานภาค
รัฐหลายๆ หน่วยงาน ทำให้ปัญหาเด็กขอลานกระจายออกสู่พื้นที่ต่างจังหวัดในที่สุด โดยเฉพาะ
ภาคตะวันออกที่มีเมืองเศรษฐกิจอย่างจังหวัดชลบุรีและระยอง ย่อมกลายเป็น “แหล่งเงิน” สำคัญ
ของขบวนการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการ
นำเด็กมาขายดอกไม้ หลอดเรืองแสงหรือขอลาน.....

เมืองพัทยาคู่จะเป็นเมืองที่ไม่เคยหลับใหล ตั้งแต่เช้าจนถึงหัวค่ำนักท่องเที่ยวสามารถเดินเล่น
ริมหาดพัทยาหรือหาดจอมเทียน เพื่อชื่นชมกับความสวยงามของธรรมชาติหรือจะเดินเลือกซื้อ
สินค้าต่างตามตลาด นักร้องจะไม่เลวนัก เพราะมีตลาดนัดที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกอย่างตลาด
เคหะเทพประสิทธิ์หรือหากนั่งรถเข้าตัวเมืองชลบุรีก็จะมีตลาดนัดนินจา , ตลาดวัดศรีประชาราม
 ฯลฯ เช่นเดียวกับช่วงเวลากลางคืนที่มีสถานที่ท่องเที่ยวยามราตรีที่สำคัญอย่าง ถนนคนเดินพัทยา
 ใต้ (walking street) , แหลมบาลีไฮ ฯลฯ ไม่นับรวมถึงร้านอาหารริมทางต่างๆ อีกมากมายที่เปิด
 ให้บริการจนเกือบสว่างในแต่ละวัน ที่นี้จึงเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่
 เดินทางมาพักผ่อน สถานที่ต่างๆ เหล่านี้ เปรียบเสมือน “ชุมทรัพย์” ของกลุ่มขอลานชาวกัมพูชาที่
 จะเข้ามาขโมยเงินจากการนำเด็กมาขอลานซึ่งมี มูลค่าสูงมากในแต่ละวัน

“ในถนนคนเดินพัทยาใต้ (walking street) และพื้นที่ใกล้เคียง มีนายหน้าที่เรียกเก็บเงินกับกลุ่ม
 ขอลานที่มาจากประเทศกัมพูชา....” นี่คือข้อความที่โครงการรณรงค์ยุติธุรกิจเด็กขอลาน มูลนิธิ
 กระจกเงา ได้รับจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหนึ่งซึ่งทำงานในพื้นที่ ลักษณะการ
 จ่ายเงินเพื่อขอลานในพื้นที่ดังกล่าวนั้น นายหน้าจะอ้างว่าเป็น “ค่าคุ้มครอง” โดยจะแบ่งจ่ายเป็น
 งวดๆ เดือนละ 2 ครั้ง ในแต่ละครั้งจะต้องจ่ายประมาณ 1,500 บาท ซึ่งหากใครขัดขืนไม่ยอมจ่าย
 สุดท้ายก็จะถูกข่มขู่และทำร้ายร่างกายในท้ายที่สุด นอกจากนี้นายหน้าคนดังกล่าวยังมีการปล่อย
 เงินกู้ให้กับชาวกัมพูชาในอัตรา ร้อยละ 20 ต่อเดือนอีกด้วย

โครงการรณรงค์ยุติธุรกิจเด็กขอลาน มูลนิธิกระจกเงา ยังได้รับข้อมูลที่น่าตกใจอีกว่า “นอกจาก
 นายหน้าที่เรียกเก็บเงินจากกลุ่มขอลานแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐก็เข้ามามีส่วนในการเรียกรับผลประโยชน์
 ไม่น้อย” เจ้าหน้าที่คนเดิมกล่าวกับเราต่อ พวกนี้จะเรียกรับเงินจากคนที่พาเด็กมาแสวงหา

ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็เด็กขอทานหรือขายสินค้าต่างๆ ก็จะต้องจ่ายรายเดือนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหากเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ก็ต้องเสียเงินประมาณ 3,000 บาท แต่ถ้าอายุเกิน 15 ปีแล้ว ก็จะต้องเสียเงินประมาณ 5,000 บาท

นอกจากนี้ นายหน้าบางคนยังใช้วิธีการหาเด็กมาเพื่อปล่อยเช่า โดยจะนำเด็กพร้อมครอบครัวมาจากประเทศกัมพูชา จากนั้นก็จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจับกุม ซึ่งนายหน้าจะเก็บเด็กไว้เพื่อไม่ให้ถูกจับไปด้วย และนำเด็กมาปล่อยเช่า ซึ่งการคิดราคานั้นก็จะดูตามอายุ เช่น หากเด็กอายุ 7 ปี ก็จะมีค่าเช่าอยู่ที่ประมาณ 7,000 บาท แต่ถ้าอายุ 10 ปี ก็จะคิดค่าเช่า 10,000 บาท เป็นต้น

“ในพัทลุงมีเด็กถูกนำมาแสวงหาผลประโยชน์ในหลายรูปแบบมาก และเด็กเหล่านั้นก็จะวนเวียนไปขอทานหรือขายสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ทั่วเมืองพัทลุง” เจ้าหน้าที่กล่าวต่อถึงรูปแบบการนำเด็กมาแสวงหาผลประโยชน์ในพื้นที่พัทลุง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กจากประเทศกัมพูชา โดยเด็กเหล่านี้จะถูกพามาขายความ “น่าสงสาร” เพื่อหารายได้จากนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การขายนก เพื่อสะเดาะเคราะห์ ตามหาดจอมเทียน การขายดอกไม้ , หลอดเรืองแสงหรือสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยวในยามค่ำคืน หรือการขอทานตามตลาดนัดในเมืองพัทลุงหรือชลบุรี ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก เช่น ตลาดนัดนิญา , ตลาดนัดวัดศรีประชาราม , ตลาดนัดเคหะเทพประสิทธิ์ เป็นต้น รวมถึงหน้าห้างเมเจอร์ฯ และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ถนนคนเดินพัทลุงใต้ (walking street) รวมไปถึงพื้นที่ใกล้เคียงที่มีร้านอาหารเป็นจำนวนมากไล่ตั้งแต่พัทลุงเหนือจนถึงใต้ ซึ่งเด็กขอทานจะวนเวียนไปขอทานตามจุดต่างๆ เหล่านี้ สลับกันไปเรื่อย โดยหากเป็นช่วงหัวค่ำก็จะไปขอทานที่พัทลุงเหนือ เมื่อถึงช่วงประมาณ 4 ทุ่มก็จะเปลี่ยนไปขอทานที่พัทลุงกลาง และเมื่อถึงช่วงตี 2 เป็นต้นไปก็จะทยอยเข้าไปขอทานในพื้นที่ถนนคนเดินพัทลุงใต้ (walkingstreet) เป็นจุดสุดท้าย

“เด็กบางคนก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการลักทรัพย์จากนักท่องเที่ยวด้วย” เจ้าหน้าที่คนเดิมยังเล่าถึงข้อมูลอันน่าสะเทือนใจว่า เด็กกลุ่มนี้มักจะออก “ปฏิบัติการ” หลังเวลาตี 3 ไปแล้ว โดยจะให้เด็กทำที่เป็นสวมกอดนักท่องเที่ยวเพื่อขอเงิน เด็กก็จะอาศัยจังหวะนั้นในการล้วงกระเป๋าเอาทรัพย์สินไป ซึ่งที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มเด็กเหล่านี้ ข้อมูลนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของขบวนการนำเด็กมาแสวงหาผลประโยชน์ที่จัดเอาความน่าสงสารของเด็กมาล้อกับการกระทำผิดกฎหมายและย้อมส่งผลให้เด็กกลายเป็นนักอาชญากรรมมืออาชีพต่อไปในอนาคต.....

เมื่อถามถึงมาตรการกวดขันการกวาดล้างขอทานในพื้นที่พัทลุงแล้ว ทำให้ทราบถึงความยากลำบาก เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ดังกล่าวมาแล้วใน

ตอนต้น ทำให้การลงปฏิบัติการในแต่ละครั้ง มักเกิดการ “ข่าวรั่ว” จนไม่สามารถช่วยเหลือเด็ก
 ขอดทานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือหากช่วยเหลือได้ก็มักจะเป็นในลักษณะการออกสื่อเพื่อ “เอา
 หน้า” เสียมากกว่า เนื่องจากมิได้มีการขยายผลไปจับกุมนายหน้าที่พาเด็กมาขอดทานหรือเรียกร้อง
 ผลประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น และช่วงใดที่มีการปราบปรามอย่างหนักเด็กขอดทานก็จะถูกส่งไปที่จังหวัด
 ภูเก็ตแทนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับนั่นเอง

แทบไม่น่าเชื่อว่าเมืองพัทยาที่เปรียบได้กับแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย เมืองที่ถูก
 ฉาบสีไว้อย่างสวยงามดงามด้วยแสงไฟสว่างในยามค่ำคืน แท้จริงแล้วยังมีด้านที่มีดมืดที่เป็น
 ปลายทางสำคัญของการนำเด็กมาเป็น เครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ จากข้อมูล
 ต่างๆ เหล่านี้ดูจะเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขปัญหาลูกขอดทานในพื้นที่พัทยาได้ เนื่องจากกลุ่ม
 นักท่องเที่ยวยังคงให้เงินกับเด็กขอดทาน ซึ่งเสมือนการส่งเสริมให้ขบวนการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือ
 ในการขอดทานยังคงดำรง อยู่ในสังคมไทย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังมักง่ายและหมกมุ่น
 ในการแก้ไขปัญหาย่าง จริงจัง ในอนาคตคงมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่นายหน้าค้ามนุษย์รอการ
 ส่งตัวเข้าสู่วงจร อุบาทของขอดทานหรือการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งเชื่อได้ว่าใน
 อนาคตเมืองพัทยาอาจมิได้เต็มไปด้ว้นักท่องเที่ยวเพียง อย่างเดียว แต่ต้องถนนจะเต็มไปด้ว้นัก
 ขอดทาน จนถูกขนานนามว่า “เมืองพัทยา.....เมืองแห่งเด็กขอดทาน” ในที่สุด.....

ที่มา: โครงการรณรงค์ยุติธุรกิจเด็กขอดทาน มูลนิธิกระจกเงา

การคุกคามเด็ก

องค์กรต่างชาติในอังกฤษผนึกกำลังหยุดการค้า-คุกคามทางเพศเด็กในไทย

ที่มา : เดลินิวส์ Wednesday, October 26, 2011 06:46

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการค้าเด็กและการคุกคามทางเพศในเด็กในประเทศไทย กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทั่วโลก ศูนย์การป้องกันการค้าเด็กและออนไลน์แห่งสหราชอาณาจักร หรือ ซีออป โดย ทิม เกอริช ผู้ประสานงานกลุ่มเครือข่ายการปกป้องเด็กนานาชาติ หรือ ไอซีพีเอ็น และผู้นำด้านการศึกษาและกลุ่มผู้ฝึกสอนของซีออป ได้จัดทำภาพยนตร์สั้นเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตเด็กชาย-หญิง 2 คน คือ โหม่งและตั้มที่อยู่ในครอบครัวยากจน ลูกสาวถูกขายไปใช้แรงงานในต่างประเทศ และลูกชายถูกบุคคลใกล้ชิดดลวงละเมิดทางเพศ แต่ก็แฝงด้วยคำสอนและข้อควรระวังที่เป็นประโยชน์แก่เด็ก ทั้งในเวอร์ชันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งผลิตโดยฝีมือคนไทยในรูปแบบวีซีดี เพื่อแจกจ่ายให้แก่ครู องค์กรเอกชนที่เป็นพันธมิตรในการให้การสนับสนุน องค์กรเอ็นจีโอและกลุ่มผู้ที่ทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน ซึ่งได้มีการเปิดตัวภาพยนตร์เมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่สถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทย โดย ได้รับเกียรติจาก ฯพณฯ อาซีฟ อาร์ทเหม็ด เอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย ร่วมขึ้นชมผลงาน

ทิม เกอริช กล่าวว่า การป้องกันปัญหาการค้าเด็กและการคุกคามทางเพศในเด็กเกิดขึ้นจากการประชุม เชิงปฏิบัติการการทำงานระหว่างซีออปและองค์กรที่ร่วมทำงานผ่านกลุ่มเครือข่ายการปกป้องเด็กนานาชาติ ที่กรุงเทพมหานครเมื่อปีที่ผ่านมานี้ ซึ่งมีความคิดเห็นร่วมกันว่าต้องให้ความสำคัญในสิทธิเด็ก และควรทำอะไรให้เด็กมีการป้องกันและดูแลตัวเองได้ การแก้ปัญหาเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่ ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ในประเทศไทยได้รับความร่วมมือจาก เกร็ก วัตคินส์ ผอ.บริหารหอการค้าอังกฤษในประเทศไทย องค์กรหลักที่ได้ผนึกกำลังกับองค์กร และบริษัทอังกฤษที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยรวมทั้ง บริติช เคานซิล โดย คริส กีบสัน ผู้บริหารบริติช เคานซิล "ผลจากการทำงานเป็นที่น่าพอใจ เพราะมีจำนวนลดลง อย่างไรก็ตามซีออปจะช่วยดูแลและป้องกันอย่างต่อเนื่อง สำหรับภาพยนตร์เป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงภัยการค้าเด็กและการถูกคุกคาม ทางเพศสามารถเกิดขึ้นจากบุคคลที่เด็กรู้จักและไม่รู้จัก โดยมีเกร็ดความรู้ซึ่งเป็นข้อความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เชื้อในสัญชาติญาณของคุณ บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ใหญ่ที่คุณให้ความเชื่อใจ และไว้วางใจ และมีข้อมูลติดต่อให้กับคนที่คุณไว้วางใจเสมอ เพราะต้องการให้เด็กสามารถจดจำและนำไปใช้ เป็นการป้องกัน ดูแลตัวเองหากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว เพื่อไม่ให้ตก

เป็นเหยื่อของผู้ที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์" ทิม กล่าว อาซีฟ อาห์เหม็ด กล่าวว่า สถานทูตอังกฤษในประเทศไทย ให้ความร่วมมือในการทำงานกับซีไอเออย่างใกล้ชิดในการหยุดยั้งและแก้ปัญหาด้าน การค้าเด็ก เพราะหน้าที่ดังกล่าวไม่ใช่หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกฝ่ายทั้งรัฐบาล องค์กรเอกชนหรือองค์กรด้านธุรกิจต้องร่วมมือร่วมใจเพื่อลดและหยุดยั้งปัญหา โดยทางสถานทูตได้ให้ความร่วมมือ อาทิ การจับอาชญากรข้ามชาติที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย และส่งตัวกลับไปประเทศอังกฤษเพื่อรับโทษ สำหรับภาพยนตร์เรื่องใหม่และดีมีเป็นการนำเสนอที่ดีเยี่ยมในการส่งต่อข้อ ความสำคัญ และความรู้สึกไปยังเด็ก ๆ เพราะการถูกคุกคามทางเพศเป็นเรื่องน่าเศร้า ที่พบเห็นโดยทั่วไปในทุกประเทศ รวมทั้งในสื่อออนไลน์อย่างอินเทอร์เน็ต ที่เป็นอุปกรณ์เครื่องมือที่มีคุณประโยชน์มหาศาล แต่กลับมีโทษมหันต์เช่นกัน โดยหวังว่าเยาวชนไทยจะสามารถอยู่ในสังคมที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และมีความปลอดภัย จากภัยการค้าเด็ก

ที่มา :เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 27 ต.ค. 2554 (รอบบ่าย) วันที่ 26 ตุลาคม 2554

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	PRE	75.56	18	8.508	2.005
	POST	80.94	18	6.014	1.418

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	PRE & POST	18	.925	.000

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	PRE - POST	-5.39	3.728	.879	-7.24	-3.53	-6.133	17	.000

ค่าแสดงความเที่ยง

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

-

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	74.3333	83.0575	.0069	.8633
VAR00002	75.4667	82.3264	-.0227	.8770
VAR00003	74.2667	76.3402	.3468	.8603
VAR00004	73.4667	74.0506	.8550	.8468
VAR00005	73.5667	74.1161	.7798	.8477
VAR00006	73.8333	81.0402	.1988	.8619
VAR00007	73.3000	83.1138	.0000	.8630
VAR00008	73.4000	76.8690	.8617	.8511
VAR00009	73.7000	74.4931	.5666	.8522
VAR00010	73.9000	74.9897	.4993	.8544
VAR00011	73.6000	74.3172	.7456	.8485
VAR00012	73.9000	77.6793	.5154	.8551
VAR00013	73.3667	82.5161	.0700	.8634
VAR00014	73.3667	82.8609	.0408	.8633
VAR00015	73.5000	82.3966	.0414	.8653
VAR00016	73.6667	77.7471	.3545	.8589
VAR00017	73.8333	83.3851	-.0630	.8719
VAR00018	73.8333	77.6609	.5091	.8552
VAR00019	73.8333	75.5230	.4581	.8558
VAR00020	73.6000	74.0414	.7716	.8478
VAR00021	73.5000	73.4310	.8116	.8464
VAR00022	73.6333	74.6540	.6019	.8514
VAR00023	73.4333	77.0816	.7665	.8520
VAR00024	74.2667	79.0989	.1438	.8700
VAR00025	73.7667	80.3230	.1443	.8656
VAR00026	73.3667	77.2747	.8888	.8517
VAR00027	73.7667	75.0816	.6408	.8509
VAR00028	73.4000	79.6966	.6102	.8568
VAR00029	73.6000	79.7655	.2276	.8621
VAR00030	74.2333	76.1161	.3901	.8583

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .8620

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอภิรดี ศรีสยาม เกิดวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2526 จังหวัดกรุงเทพมหานครสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2549 และเมื่อปีการศึกษา 2551 ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม